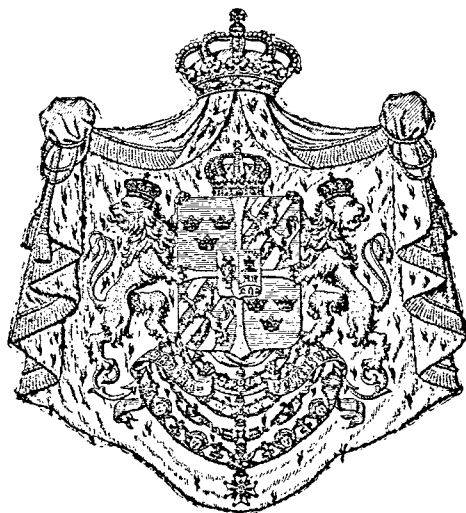

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

P) **UNDERVISNINGSVÄSENDET.** 16.

BERÄTTELSE
OM
STATENS ALLMÄNNA LÄROVERK FÖR GOSSAR
LÄSEÅRET 1887—88

UTARBETAD I KUNGL. ECKLESIASTIK-DEPARTEMENTET.

STOCKHOLM
TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET
1891.

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. P. Undervisningsväsendet. – Stockholm : Centraltryckeriet, 1870-1910.

Täckningsår: 1868-1912.

Innehåll: Folkundervisningen den 31 december 1868 ; Berättelse om statens elementarläroverk för gossar läsåren 1876-77 – 1909-1910 ; Berättelse om statens allmänna läroverk läsåret 1910-1911 ; Berättelsen om folkskolorna för åren 1882-1910. Berättelserna är utarbetade av Ecklesiastikdepartementet.

I Berättelsen om folkskolorna för år 1882 ingår:

Kort öfversigt öfver det svenska folkskoleväsendets utveckling till år 1842, s. 2-8.

Primiäruppgifter och berättelser om folkskoleväsendet från och med år 1842, s. 8-10 och

Öfversigt af folkskoleväsendet under åren 1876-1881, s. 10-14.

Föregångare:

Kungl. Maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... - Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1822-1851/55.

I femårsberättelserna finns länsvisa statistiska uppgifter om undervisning.

Efterföljare:

Folkskolorna / av Kungl. Ecklesiastikdepartementet. - Stockholm : Centraltryckeriet, 1914-1932. - (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1920/21, 1929/30.

Läroutbildningen / av Kungl. Ecklesiastikdepartementet. - Stockholm : Centraltryckeriet, 1919-1940. (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: Läsåret 1916/17 – 1921/22, 1927/28 ; läsåren 1928/29 t.o.m. 1938/39

Statens allmänna läroverk / av Kungl. Ecklesiastikdepartementet. – Stockholm : Centraltryckeriet, 1915-1921. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: Läsåret 1911/12 – 1919/20.

Översiktspublikationer:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.

S. 1887-204: Undervisning (Tab. 192-211).

Elever i icke-obligatoriska skolor 1864-1970 / [Statistiska centralbyrån ; utarb. av Margit Vinge]. - Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1977. - (Promemorior från SCB, ISSN 0347-3201 ; 1977:11).

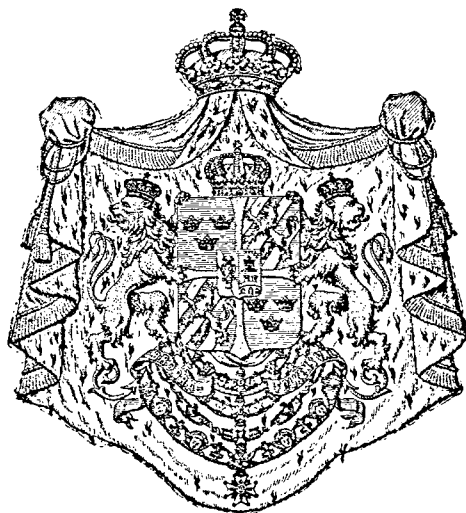
Elever i obligatoriska skolor 1847-1962. - Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1974. – (Promemorior från SCB, ISSN 0347-3201 ; 1974:5).

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

P) **UNDERVISNINGSVÄSENDET.** 16.

BERÄTTELSE
OM
STATENS ALLMÄNNA LÄROVERK FÖR GOSSAR
LÄSEÅRET 1887—88

UTARBETAD I KUNGL. ECKLESIASTIK-DEPARTEMENTET.

STOCKHOLM
TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET
1891.

Innehållsförteckning.

Text (sid. 1—38).

A. Undervisningen i allmänhet.

Kap.	Sid.
1. Läroverk.	1
2. Terminernas början och slut samt läsårets längd; tider på dagen för undervisning och öfningar; särskilda fridagar.	2
3. Normala antalet afdelningar; parallelafdelningar; hela antalet afdelningar. (Tab. 1)	4
4. Antal undervisningstimmar i veckan för de särskilda läseämnena; lärokurser i läseämnena inom särskilda klasser; undervisning i väl-skrifning och öfningar; inspektioner.	6

B. Lärare.

5. Lärarnes antal och fördelning; tjänstledigheter. (Tab. 2)	9
6. Lärares afgång, befordran och uppflyttning i högre lönegrad. (Tab. 3) ..	11
7. Ordinarie lärarebefattningar.	14
8. Lärarekandidater.	14

C. Lärjungar.

9. Lärjungarnes antal och fördelning efter läroverk, klasser och linier; antal lärjungar å helklassiska linien, hvilka deltagit i den frivilliga undervisningen i engelska och hebreiska; jemförande öfversigter öfver lärjungeantalen höstterminerna 1879—1887 samt öfver vitaliteten från undervisningens synpunkt hos den med läsåret 1887—88 ut-gående skolgenerationen; jemförelse för åren 1878—1887 mellan lärjungarnes antal och rikets folkmängd. (Tab. 4 o. 5)	18
10. Lärjungarnes kroppskonstitution och hellsotillstånd. (Tab. 6)	23
11. Lärjungarnes omsättning. (Tab. 7 o. 8)	25
12. Mogenhets- och kompletterings-examina. (Tab. 9—12)	29
13. De afgångne lärjungarnes tillämnade lefnadsbanor närmast efter af-gången, m. m. (Tab. 13)	33

D. Ekonomiska förhållanden.

14. Läroverkens särskilda kassor, m. m.	35
15. Omkostnaderna för läroverken.	36

Tabell-bilagor (sid. 1*—35*).

Tab.	
1. Antal afdelningar öfver det normala höstterminen 1887.	2*
2. Lärarnes antal höstterminen 1887.	3*
3. Fördelning efter ålder af de lärare, som inträdt i högre lönegrad från och med den 1 Juli 1887 till och med den 30 Juni 1888....	7*
4. Lärjungarnes antal höstterminen 1887.	8*

Table des matières.

Texte (p. 1—38).

A. Enseignement.

Chap.	Page.
1. Etablissements scolaires.	1
2. Commencement et clôture des semestres, durée de l'année scolaire; heures de la journée affectées à l'enseignement théorique et aux exercices pratiques (arts); jours de congé spéciaux.	2
3. Nombre normal des divisions; divisions parallèles; nombre total des divisions. (Tabl. 1)	4
4. Nombre d'heures affecté par semaine à chaque matière; cours théo-riques des différentes classes; enseignement de la calligraphie et des arts; inspections.	6

B. Corps enseignant.

5. Nombre et répartition des professeurs; congés temporaires. (Tabl. 2) ..	9
6. Congé définitif, avancement, transfert dans une classe supérieure de traitement. (Tabl. 3)	11
7. Emplois ordinaires de professeurs.	14
8. Professeurs aspirants.	14

C. Elèves.

9. Nombre et répartition des élèves d'après les établissemens, les classes et les lignes; nombre des élèves de la ligne classique exclusive (grec et latin), qui ont pris part à l'enseignement facultatif de l'anglais et de l'hébreu; aperçus comparatifs du nombre des élèves aux semestres d'automne 1879—1887, et de la vitalité, sous le point de vue de l'enseignement, de la génération scolaire sortant avec l'année 1887—88; comparaison, pour les années 1878—1887, entre le nombre des élèves et la population du royaume. (Tabl. 4 et 5) ..	18
10. Constitution physique et état sanitaire des élèves. (Tabl. 6)	23
11. Mouvement des élèves. (Tabl. 7 et 8)	25
12. Examens de maturité et examens complémentaires. (Tabl. 9—12) ...	29
13. Profession projetée des élèves sortis, immédiatement après leur départ de l'école, etc. (Tabl. 13)	33

D. Economie.

14. Caisses privées des établissemens scolaires, etc.	35
15. Frais de l'Etat pour les établissemens mentionnés.	36

Tableaux annexés (p. 1*—35*).

Tabl.	
1. Nombre de divisions excédant le nombre normal, semestre d'au-tomme 1887.	2*
2. Nombre des professeurs pendant le semestre d'automne 1887.	3*
3. Répartition, d'après l'âge, des professeurs portés à une classe supé-rieure de traitement, du 1 ^{er} juillet 1887 au 30 juin 1888.	7*
4. Nombre des élèves pendant le semestre d'automne 1887.	8*

Tab.	Sid.
5. Antal lärjungar höstterminen 1887 i 7:e latinklassen, hvilka undervisats i grekiska och tillika deltagit i den frivilliga undervisningen i engelska och hebreiska.	13*
6. Antal lärjungar höstterminen 1887, som på grund af sjukdomsorsaker m. m. icke deltagit i gymnastiköfningarna.	14*
7. Lärjungarnes flyttning år 1887 vid vårterminens slut och höstterminens början.	18*
8. Lärjungarnes omsättning år 1887.	20*
9. Mogenhets- och kompletterings-examina vårterminen 1887.	22*
10. Mogenhets- och kompletterings-examina höstterminen 1887.	27*
11. Ämnen för arbetena vid den skriftliga mogenhetsexamen vårterminen 1887.	30*
12. Ämnen för arbetena vid den skriftliga mogenhetsexamen höstterminen 1887.	32*
13. Antal lärjungar, som afgått år 1887, med fördelning efter tillämnad lefnadsbana närmast efter afgången.	34*

Tabl.	Page.
5. Nombre, au semestre d'automne 1887, des élèves de 7 ^{me} latine (classe supérieure) ayant pris part aux leçons de grec et en outre aux leçons facultatives d'anglais et d'hébreu.	13*
6. Nombre, pendant le semestre d'automne 1887, des élèves qui n'ont pas assisté aux exercices de gymnastique par raison de maladie ou pour d'autres causes.	14*
7. Passage, en 1887, des élèves à une classe supérieure à la fin du semestre du printemps et au commencement du semestre d'automne.	18*
8. Mouvement des élèves en 1887.	20*
9. Examens de maturité et examens complémentaires du semestre du printemps 1887.	22*
10. Examens de maturité et examens complémentaires du semestre d'automne 1887.	27*
11. Matières et sujets des travaux écrits pour l'examen de maturité du semestre du printemps 1887.	30*
12. Matières et sujets des travaux écrits pour l'examen de maturité du semestre d'automne 1887.	32*
13. Elèves sortis pendant l'année 1887, répartis d'après la carrière à laquelle ils devaient se vouer immédiatement après leur sortie de l'école.	34*

TILL KONUNGEN.

Härmed öfverlemnas en inom E. K. M:ts Ecklesiastik-departement utarbetad berättelse om statens allmänna läroverk för gossar läseåret 1887—88.

Stockholm den 21 Oktober 1891.

Underdånigst

G. WENNERBERG.

Till Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Ecklesiastik-departementet.

Den berättelse om statens allmänna läroverk för gossar, som härmed öfverlemnas, är utarbetad efter samma hufvudgrunder, som de föregående, och det är därför tillräckligt att här nämna, att i denna berättelse hvarken varit att upptaga till behandling sådana ämnen, som endast efter vissa mellantider behöfva återkomma (se berättelsen för läseåret 1884—85), ej heller att af årligen behandlade äm-

nen intaga sådana fler-års-öfversigter, som likaledes endast efter vissa mellantider behöfva återkomma (se berättelsen för läseåret 1885—86), till följd hvaraf nu icke meddelas andra fler-års-öfversigter, än de få årligen återkommande, bland hvilka må nämnas öfversigten öfver *vitaliteten* från undervisningens synpunkt hos den med detta läseår utgående skolgenerationen.

A. Undervisningen i allmänhet.

Kap. 1. Läroverk.

Läroverkens antal och deras fördelning i grupper hafva under den tid, denna berättelse omfattar, varit desamma som under det föregående läseåret.

Antalet läroverk utgjorde således för läseåret 1887—88 enligt stat:

Högre allmänna läroverk	35
Femklassiga »	23
Treklassiga »	19
Tvåklassiga pedagogier	9
Enklassiga »	9

Summa 95.

Likasom under det föregående läseåret hade Falköpings, Varbergs, Filipstads, Skellefteå och Örnsköldsviks läroverk äfven under läseåret 1887—88 ett större antal lärare och mera utsträckt undervisning än de treklassiga läroverken i allmänhet. Sedan stadsfullmäktige i Falköping åtagit sig att för läseåret 1887—88 bestrida lagliga arvoden till aflönande af två extra lärare samt i öfrigt de omkostnader, som i anledning af de nya klassernas tillkomst kunde pröfvas erforderliga, gafs genom Kungl. bref af den 22 Juli 1887 tillstånd till medlens användande för undervisningens utsträckning till det omfång, som vid rikets

allmänna läroverk är föreskrifvet för femte klassen å latinlinien; samma förhållande hade egt rum från och med läseåret 1880—81. Efter det stadsfullmäktige i Varberg för läseåret 1887—88 anslagit medel till aflönande af en extra lärare vid treklassiga läroverket därstädes, gafs genom Kungl. bref af den 22 Juli 1887 tillstånd till medlens användande för undervisningens utsträckning till det omfång, som är föreskrifvet för femte klassen vid rikets allmänna läroverk; läseåret 1886—87 var undervisningen på dylikt sätt utsträckt till det omfång, som är föreskrifvet för fjärde klassen. Vid Filipstads läroverk var enligt medgifvande i Kungl. brefvet af den 18 Maj 1877 (se berättelsen för läseåret 1877—78, sid. 3) äfven under detta läseår en extra lärare anställd på stadens bekostnad samt undervisningen utsträckt till det omfång, som är föreskrifvet för fjärde klassen vid de allmänna läroverken. Vid Skellefteå läroverk voro enligt medgifvande i Kungl. brefvet af den 12 Juni 1885 (se berättelsen för läseåret 1885—86, sid. 1) äfven under detta läseår två extra lärare anställda på stadens och enskildes bekostnad samt undervisningen utsträckt till det omfång, som vid rikets allmänna läroverk är föreskrifvet för femte klassen; samma förhållande hade egt rum från

och med läseåret 1883—84. Sedan Örnsköldsviks köping anslagit för ändamålet nödiga medel, medgafs genom Kungl. bref af den 29 Juli 1887 för läseåret 1887—88 undervisningens utsträckning till det omfång, som vid rikets allmänna läroverk är föreskrifvet för fjärde klassen, och var på grund häraf en extra lärare vid läroverket anställd; samma förhållande hade egt rum under läseåret 1881—82, hvaremot från och med läseåret 1882—83 till och med läseåret 1886—87 två extra lärare varit vid läroverket anställda och undervisningen utsträckt till det omfång, som är föreskrifvet för femte klassen vid rikets allmänna läroverk. — Vid ytterligare ett treklassigt läroverk, nemligen Engelholms, var under detta läseår undervisningen utsträckt, ehuru utan tillökning i lärarnes antal, och omfattade fjärde latinklassen; ett i viss mån dylikt förhållande hade därstädes egt rum under en längre årsföljd (åtminstone från och med läseåret 1876—77), hvarunder likväl *dels* undervisningens utsträckning vexlat, så att den somliga år om-

fattat både R. 4, L. 4, R. 5 och L. 5, men andra år endast 3, 2 eller 1 af dessa afdelningar, *dels* äfven lärarnes antal vexlat, i det att en af staden aflönad extra lärare var anställd vid läroverket under läseåren 1880—1884.

Äfven vid två pedagogier, nemligen Södertelje tvåklassiga och Simrishamns enklassiga, har under läseåret 1887—88, likasom under det föregående, på hvarterdera stället en extra lärare varit anställd, hvarigenom undervisningen kunnat utsträckas längre än för sådana läroverk i allmänhet. I Södertelje, där extra läraren från och med läseåret 1877—78 varit aflönad af staden och enskilde, var han under detta läseår aflönad af staden ensam. I Simrishamn, hvarest en extralärare varit aflönad af enskilde från och med läseåret 1877—78 till och med läseåret 1881—82, ingen sådan anställd under läseåret 1882—83, men en extra lärare från och med läseåret 1883—84 till och med läseåret 1886—87 varit aflönad af staden, var han under detta läseår aflönad af stadens sparbank.

Kap. 2. Terminernas början och slut samt läseårets längd; tider på dagen för undervisning och öfningar; särskilda fridagar.

Läseåret börjades inom den i läroverksstadgan föreskrifna tiden — Augusti månad — vid samtliga läroverken, och det afslutades likaledes inom den föreskrifna tiden — Juni månad — vid dem alla, med undantag endast däraf, att läseåret vid Laholms enklassiga pedagogi afslutades den 31 Maj, då detsamma uppnått sin vederbörliga längd af 36 veckor.

Om man frånser nämnda undantag samt det här nedan berörda förhållandet vid Sätters enklassiga pedagogi, gäller om de båda terminernas början och slut följande. Tiden för höstterminens början vexlade mellan den 20 och 31 Augusti och för dess slut mellan den 13 och 22 December. Tiden för vårterminens början vexlade mellan den 13 och 26 Januari och för dess slut mellan den 1 och 13 Juni. På grund af pedagogens tjänstledighet 6 dagar under höstterminen förlängdes vid Sätters pedagogi vårterminen med motsvarande antal dagar eller till den 18 Juni.

Uppgifter om de dagar, på hvilka den egentliga undervisningen börjat och slutat, hafva lemnats för alla allmänna läroverk, med undantag af ett högre (Umeå), ett femklassigt (Mariestad) och två treklassiga (Vernamo och Åmål), samt från alla pedagogierna, med undantag af en tvåklassig och fyra enklassiga. Bland de lemnade uppgifterna finnas likväl åtskilliga, hvilka i ett eller annat afseende äro ofullständiga.

Om man för de läroverk, där fullständigare upplysningar lemnats, sammanställer uppgiften om dagen för höstterminens början med uppgiften om dagen för den egentliga undervisningens början under samma termin, finner man, att mellan dessa två dagar, då en mellanliggande Söndag alltid frånräknats, förflutit: vid de högre läroverken i medeltal 3½ dagar, nemligen 0 vid 1 (Karlskrona läro-

verk) samt för öfrigt vexlande mellan 1 (vid Nyköpings) till och med 6 dagar (vid Helsingborgs läroverk, Göteborgs realläroverk, Hernösands och Östersunds läroverk); vid de femklassiga läroverken i medeltal 2½ dagar, vexlande mellan 1 till och med 4 dagar (det sednare vid Norrtelje och Enköpings läroverk); vid de treklassiga läroverken i medeltal 0½ dag, nemligen 0 vid 8 samt för öfrigt vexlande mellan 1 till och med 3 dagar (det sednare vid Strömstads läroverk); vid pedagogierna i medeltal 0½ dag, nemligen 0 vid 7 och 1 vid 6. Dylika mellandagar vid början af vårterminen hafva utgjort 0 vid 13 högre, 15 femklassiga och 15 treklassiga läroverk och vid 12 pedagogier samt för öfrigt vexlat mellan ½—3 (det sednare vid Skara och Kalmar läroverk). — Beträffande de mellandagar, hvilka vid terminernas slut pläga förekomma mellan dagen för den egentliga undervisningens afslutande och sjelfva examensdagen, hafva dessa under höstterminen vexlat mellan ½—3 (det sednare antalet vid Linköpings och Kalmar läroverk), dock så att ingen sådan mellandag förekommit vid 1 högre läroverk (Kristianstads), 1 femklassigt (Landskrona), 1 treklassigt läroverk (Alingsås) samt en pedagogi. Under vårterminen har antalet dylika mellandagar vexlat mellan ½—4 (det sednare antalet vid Norrtelje läroverk), dock så att ingen sådan mellandag förekommit vid 2 pedagogier.

Med afseende på den dagliga undervisningstidens fördelning hafva under detta läseår inga afvikelser egt rum från § 18 i gällande läroverksstadga, sådan denna § lyder enligt Kungl. kungörelsen af den 23 December 1880.

Uppgifter om *särskilda fridagar* hafva lemnats från alla allmänna läroverk, utom ett femklassigt (Kristinehamns) och ett treklassigt (Varbergs), samt från alla pedagogierna, med undantag af fyra enklassiga. Från två pedagogier hafva uppgifterna varit otydliga. De läroverk, hvilkas uppgifter varit dugliga till bearbetning, uppgå således till 87. Bland de uppgifna fridagarne finner man på åtskilliga ställen 1 eller $\frac{1}{2}$ dag för särskilda ändamål, hvilka kunna räknas till undervisningens område, såsom täflings-skjutning, militärisk utmarsch, naturvetenskaplig exkursion, läkarebesigtning. Alla dylika dagar, på hvilka således ej full ledighet egde rum, äro i följande bearbetning frånräknade. Likaså äro äfven frånräknade sådana ledigheter, som gifvits en eller annan dag på grund af någon tillfällig anledning, såsom eldsvådor m. m. Naturligtvis äro ej heller inräknade de redan förut omtalade mellandagarne vid terminernas början och slut. De återstående fridagarne uppgå i medeltal för de 87 läroverken till 4. Fördelade på läroverksgrupper uppgå fridagarnes antal i medeltal för högre läroverk till 4 $\frac{3}{4}$, för femklassiga till 4 $\frac{1}{4}$, för treklassiga till 3 $\frac{3}{4}$, för tvåklassiga pedagogier till 3 $\frac{1}{2}$ samt för enklassiga pedagogierna, af hvilka dock endast 4 lemnat tydliga uppgifter, till 3. Om man för öfrigt jemför de särskilda läroverken sinsemellan, visa sig högst betydliga olikheter. Så har antalet fridagar utgjort 8 vid ett femklassigt läroverk (Haparanda) och ett treklassigt (Sala); 7 $\frac{1}{2}$ eller 7 vid tre högre (Falun, Hernösand och Östersund); 6 $\frac{1}{2}$ eller 6 vid tre högre och ett femklassigt läroverk samt vid två tvåklassiga pedagogier; 5 $\frac{1}{2}$ eller 5 vid åtta högre, fyra femklassiga och tre treklassiga läroverk; 4 $\frac{1}{2}$ eller 4 vid fem högre, fem femklassiga, fyra treklassiga läroverk samt vid två tvåklassiga och två enklassiga pedagogier; 3 $\frac{1}{2}$ eller 3 vid fjorton högre, tio femklassiga, sju treklassiga läroverk samt vid en tvåklassig pedagogi; 2 $\frac{1}{2}$ eller 2 vid två högre, ett femklassigt, tre treklassiga läroverk samt vid två tvåklassiga och två enklassiga pedagogier; 1 fridag vid en tvåklassig pedagogi; dessutom har vid en tvåklassig pedagogi (Nora) omnämnts, att »ingen hel fridag under läseåret gifvits», samt vid en enklassig pedagogi (Ulrichamn), att »frihet från undervisningen har lemnats lärjungarne 1, någon gång 2 timmar i månaden» och att »för öfrigt ej några fridagar förekommit utöfver de i läroverksstadgan medgifna».

Af de i läroverksstadgan, § 19 mom. 2, nämnda anledningar till fridagar (»För hela läroverket gemensam ledighet från undervisningen under en eller flere timmar eller hel dag må, dock endast af eforus eller rektor, kunna medgifvas, när hård väderlek, marknad, allmän högtidlighet eller annan giltig anledning förekommer.») har den första — hård väderlek — omtalats vid 14 läroverk (hvaraf vid 9 den 3 Mars uppgifvits) och har vid 3 läroverk omfattat en dag, vid 1 två halfva dagar samt vid 10 läroverk $\frac{1}{2}$ dag. — Marknadslof omtalas vid 49 allmänna läroverk och pedagogier, d. v. s. vid mer än hälften af dem, hvilkas uppgifter kunnat bearbetas. Dylikt lof synes, på få undantag när, förekomma i alla de städer, där marknader hållas, hvarvid bör ihågkommas, att marknader kunna förekomma, ehuru

ej upptagna i almanackan; vid åtskilliga läroverk har marknadslofet af häfd fortfarit, ehuru marknad ej längre finnes. Hvarje särskildt marknadslof, hvarunder här äfven innefattas lof på större torgdag, har i de flesta fall omfattat 1 dag, stundom $\frac{1}{2}$, vid åtskilliga läroverk $1\frac{1}{2}$, 2 eller 3 på hvarandra följande dagar. — Till fridagar på grund af allmän högtidlighet kunna räknas de ledigheter, hvilka vid 22 läroverk gifvits den 1 December (i allmänhet 1, vid några läroverk $\frac{1}{2}$ dag), vid Göteborgs högre latin- och real-läroverk samt vid Sundsvalls och Marstrands läroverk den 5 eller 7 November i st. f. Gustaf-Adolfs-dagen, som inföll på Söndag, samt vid Lindesbergs enklassiga pedagogi 1 dag med anledning af träftäfling i staden.

Öfriga anledningar, på grund af hvilka ledighet beviljats, äro af mångahanda slag, men kunna delas i följande 7 grupper:

1) Majlof, den 1 Maj (vid några läroverk annan dag i Maj månad eller den 30 April). Sådan ledighet omtalas vid 58 läroverk och har vid 51 läroverk omfattat en hel dag samt vid 7 mindre än en dag.

2) Fastlagslof, antingen på Fettisdagen eller (inom Skåne, Halland, Blekinge, på Gottland samt vid ett par andra läroverk) på Fastlags-måndagen eller vid en del läroverk på annan dag under fastan. Sådan ledighet omtalas vid 47 läroverk och har vid 2 omfattat en hel dag och del af den följande, vid 39 en hel dag, vid 1 delar af två konsekutiva dagar samt vid 5 del af en dag.

3) Lof på Mårten-Luthers-dagen eller vid några läroverk på någon af närmast föregående eller efterföljande dagar. Sådan ledighet omtalas vid 30 läroverk och har vid 1 (Helsingborgs) omfattat två hela dagar och en del af en föregående, vid 3 två hela dagar, vid 1 en hel dag och del af den föregående, vid 19 en hel dag samt vid 6 del af en dag.

4) Lof för skridskoåkning, skidlöpning, kälkåkning eller bollkastning. Sådan ledighet omtalas vid 28 läroverk och har, då för hvarje särskildt läroverk de olika tillfällena sammanslås, vid 1 läroverk (Norrtelje) omfattat fyra spridda dagar, vid 1 två spridda dagar, vid 1 en hel dag och delar af två spridda dagar, vid 1 en hel dag och del af en annan, vid 2 en hel dag, vid 7 delar af två spridda dagar samt vid 15 del af en dag. Skridskoåkning ingår såsom angifven anledning vid 25 läroverk, skidlöpning vid 4, kälkåkning vid 6 och bollkastning vid 2.

5) Lof för skollokalernas skurning och för insättning af innanfönster. Sådan ledighet omtalas vid 19 läroverk och har vid 7 omfattat två konsekutiva dagar, vid 1 en hel dag och del af den följande, vid 8 en hel dag, vid 1 delar af två spridda dagar samt vid 2 del af en dag.

6) Diverse anledningar, såsom Oktober-flyttningen, lärarnes vaktgöring vid den skriftliga afgangsexamen (en dag omväxlande för hvarje läsklass), beivstande af passionspredikningar, riksdagsmannaval, »gammal plägsed», o. d. Sådana ledigheter omtalas vid 14 läroverk och hafva vid 1 läroverk omfattat en dag för Oktober-flyttningen, vid 1 en dag för lärarnes ofvannämnda vaktgöring, vid 4 delar

af en dag för riksdagsmannaval, vid 1 tillsammans fyra timmar för beivstande af passionspredikningar, vid 1 en dag jemte del af en annan, vid 1 en dag och vid 1 del af en dag i anledning af kollegie-sammanträden för betygssättning, vid 1 del af en dag i anledning af sprutmönstring, vid 1 en dag, då läroverks huset begagnades som utställningslokal för ett hushållsgille, vid 1 en dag »på grund af

gammal plägsed» samt vid 1 en dag »vid midten af terminen».

7) Ej uppgifven anledning. Sådan ledighet omtalas vid 10 läroverk och har vid 1 (Haparanda) omfattat fem spridda dagar, vid 1 tre spridda dagar, vid 1 två spridda dagar och del af en tredje, vid 2 två spridda dagar samt vid 5 en hel dag.

Kap. 3. Normala antalet afdelningar; parallelafdelningar; hela antalet afdelningar.

Tab. 1.

Såsom i föregående berättelser anmärkts, uppgår vid ett å båda linierna fullständigt läroverk normala antalet årsafdelningar till 15 och vid ett femklassigt till 7.

Vid Stockholms Högre latinläroverk å Norr- och Södermalm, där R. 4 och R. 5 finnas, utgör det normala antalet afdelningar 11, vid Stockholms Högre realläroverk samt vid Göteborgs Högre latinläroverk och Göteborgs Högre realläroverk 9, samt vid Stockholms Nya elementarskola, som har en i flera afseenden från statens öfriga läroverk afvikande organisation, 10¹⁾. Vid Vesterviks och Sundsvalls på reallinien fullständiga läroverk, där äfven L. 4 och L. 5 finnas, utgör normala antalet afdelningar 11.

På grund af Kungl. brefven af den 1 Juni 1877 (se berättelsen för läsåret 1877—78, sid. 2) om indragning af vissa klasser vid åtskilliga läroverk saknades R. 6:1, R. 6:2, R. 7:1 och R. 7:2 vid Vexjö, Halmstads och Hernösands läroverk samt R. 7:1 och R. 7:2 vid Hudiksvalls, Strengnäs, Nyköpings, Vesterås, Kristianstads, Östersunds och Luleå läroverk.

Samtliga femklassiga läroverk omfattade båda linierna, med undantag af Jakobs läroverk i Stockholm och Oskarshamns, hvilka äro realläroverk med 5 klasser.

Genom fullständig brist på lärjungar saknades under höstterminen 1887 följande klasser vid de högre allmänna läroverken: R. 6:2 vid Hudiksvalls och Kristianstads, R. 6:1 och R. 6:2 vid Strengnäs och Luleå samt R. 7:1 vid Visby läroverk. Därjemte är med afseende på latinliniens båda beståndsdelar (icke-greker och greker) inom klasserna 6 och 7 att nämna, att inga icke-greker funnos i 6:1 vid Hudiksvalls läroverk samt inga greker i 7:1 vid Östersunds läroverk och i 7:2 vid Nya elementarskolan (jfr Tab. 4 och noten å denna sida). Genom fullständig brist på lärjungar saknades vidare samma termin L. 4 vid Lidköpings och R. 5 vid Haparanda femklassiga läroverk, 1:a klassen vid Vernamo

treklassiga läroverk samt, då man äfven fäster afseende vid de högre klasserna i treklassiga läroverk med utsträckt undervisning (jfr sid. 1), L. 4 vid Varbergs, R. 5 vid Skellefteå och R. 4 vid Örnsköldsviks läroverk. — Under vårterminen 1888 voro förhållandena i detta hänseende oförändrade, med undantag endast däraf att R. 7:1 saknades vid Venersborgs läroverk samt att vid Nya elementarskolan några greker ej heller funnos i 7:1.

Med afseende på parallelafdelningarnas antal vid åtskilliga läroverk meddelades för läsåret 1887—88 samma bestämmelser som för föregående läseår (se förra berättelsen, sid. 4). Då nemligen genom särskilda Kungl. bref af den 3 Juni 1887 anställande af extra lärare under det kommande läseåret vid vissa allmänna läroverk medgafs, bestämdes med detsamma det antal afdelningar, hvori lärjungarne inom de 5 lägsta klasserna vid samtliga dessa läroverk, utom Stockholms Nya elementarskola, samt vid två af dem (Stockholms Realläroverk och högre allmänna läroverket i Lund) äfven inom nedre sjetten klassen skulle för samma läseår vid undervisningen i läseämnena fördelas, hvarjemte dylika bestämmelser äfven gäfvos för de fem lägsta klasserna vid Venersborgs och Visby läroverk. Genom Kungl. cirkulär af samma dag till eforalstyrelserna förordnades, att det högsta antal lärjungar, som inom dessa läroverk (24 högre och 4 femklassiga) och klasser finge i hvarje särskild afdelning emottagas, skulle, där icke annorlunda särskildt föreskrefves, bestämmas enligt vissa grunder, hvilka fullkomligt öfverensstämma med dem, som bestämdes genom Kungl. cirkuläret af den 23 Juni 1882 (se berättelsen för läsåret 1882—83, sid. 3). — Slutligen meddelades äfven i 1887 års cirkulär vissa föreskrifter rörande rättighet för yngling, som anmält sig till intagning i någon hithörande klass vid berörda läroverk, men i följd af bristande utrymme icke kunnat där emottagas, att vinna inträde i motsvarande klass vid annat allmänt läroverk. Dessa föreskrifter öfverensstämma fullkomligt med motsvarande i 1882 års cirkulär.

Genom ett sednare särskildt Kungl. bref förordnades, att vid ett af de förut omnämnda läroverken antalet afdelningar i tredje klassen finge under vissa förutsättningar minskas från 2 till 1.

¹⁾ Härvid hafva Nya elementarskolans 5:e och 6:e klasser räknats innefatta hvardera endast en realafdelning och en latinafdelning. Emedan likväl 5:e klassen, som förut beräknats erfordra $1\frac{1}{2}$ år för genomgåendet, från och med detta läseår undergått den förändring (jfr Kap. 9), att tiden för genomgåendet beräknas till 2 år, likasom förhållandet redan förut varit för 6:e klassen, och klasserna 1—4 äro fasta och ett-åriga, så motsvaras den 5:e klassen af kl. 5 och 6:1 samt den 6:e af klasserna 6:2 och 7:1 vid de andra läroverken. Om man i enlighet härmed (såsom i sjelfva verket äfven skett å Tab. 4) fördelar lärjungarne i läroverkets 5:e och 6:e klasser på tillsammans 4 ett-åriga klasser samt åtskiljer realister och latinare, så uppgår hela antalet afdelningar till 14.

Om man sammanställer alla de läroverk, för hvilka således cirkulärets föreskrifter förklarats gälla, och man för hvarje läroverk utsätter siffror, som angifva de bestämda antalen afdelningar inom klasserna 1—5 eller vid Stockholms Realläroverk och Lunds läroverk inom klasserna 1—6:1, så erhåller man följande förteckning.

A. Högre allmänna läroverk.

Stockholm:

Norra latinläroverket: 2, 3, 3, 3, 3;

Södra » 2, 2, 2, 2, 2;

Realläroverket: 1, 1, 1, 1, 1, 3;

Uppsala: 2, 2, 2, 2, 2;

Gefle: 1, 2, 2, 2, 2;

Linköping: 2, 2, 2, 2, 2;

Norrköping: 1, 2, 2, 2, 2;

Vestervik: 1, 1, 1, 1, 1;

Venersborg: 1, 1, 1, 1, 1;

Vexjö: 1, 2, 2, 2, 2;

Jönköping: 1, 2, 2, 3, 3;

Lund: 2, 2, 2, 3, 3, 3;

Malmö: 2, 3, 3, 3, 2;

Karlskrona: 1, 2, 2, 2, 2;

Kristianstad: 1, 2, 2, 2, 2;

Helsingborg: 1, 2, 2, 2, 2;

Göteborg:

Latinläroverket: 1, 2, 2, 2, 2;

Realläroverket: 2, 2, 3, 3, 3;

Halmstad: 1, 1, 1, 2, 1;

Karlstad: 1, 2, 1, 2, 2;

Östersund: 1, 2, 2, 1, 1;

Umeå: 1, 1, 1, 1, 1;

Sundsvall: 2, 2, 2, 2, 1;

Visby: 1, 1, 1, 1, 1.

B. Femklassiga allmänna läroverk.

Stockholm:

Jakob: 2, 2, 2, 1, 1;

Östermalm: 2, 3, 3, 3, 2;

Karlshamn: 1, 2, 2, 1, 1;

Göteborg: 2, 2, 2, 2, 1.

Tab. 1 utvisar, till hvilken grad parallelafdelningar förekommit vid de särskilda läroverken under höstterminen 1887. Beträffande de grundsatser, som följts vid utarbetandet af denna tabell — likasom af de motsvarande i föregående berättelser — torde följande anmärkningar böra förutskickas under hänvisande därjemte till de å sjelfva tabellen meddelade. Om vid två särskilda läroverk de båda kolumnerna för 4:e klassen — d. v. s. både för R. 4 och L. 4 — äro lemnade tomma, kunna likväl de för denna klass på grund af lärjungarnes antal erforderliga antalen af lärarettimmar vara helt olika. Naturligt är att kolumnerna måste lemnas tomma, när klassens lärjungeantal ej

är större, än att de kunna undervisas tillsammans i alla de för realister och latinare i denna klass gemensamma ämnena. Men äfven när lärjungeantalet är så stort, att realister och latinare vid undervisningen i alla ämnen bilda hvarsin afdelning, måste de två kolumnerna lemnas tomma, emedan man hvarken om 4:e realklassen eller om 4:e latin-klassen kan säga, att den är delad i parallelafdelningar. Här af följer t. ex. att talet 1 i kolumnen för L. 4 kan vid ett läroverk beteckna, att förutom en undervisningsafdelning, som är sammansatt af både realister och latinare, finnes inom 4:e klassen ytterligare en endast af latinare bestående afdelning, och vid ett annat, att där finnas inom 4:e klassen en vid undervisningen i alla ämnen skild realafdelning och två skilda latinafdelningar. En dylik skiljaktighet i förhållandena kan naturligtvis äfven förefinnas, då man har talet 1 i kolumnen för R. 4 eller i båda kolumnerna. Hvad nu blifvit sagdt om 4:e klassen, gäller till alla delar äfven om den 5:e. — Vidare må med afseende på latinklasserna 6 och 7 nämnas, att för en dit hörande årsklass kan — äfven vid helt ringa lärjungeantal — hela antalet lärarettimmar blifva icke obetydligt större än för hvarje särskild lärjunge. Sålunda kan i en nedre eller i en öfre 6:e latinklass med både icke-greker och greker, äfven när lärjungeantalet är så litet, att där omöjligen kan blifva tal om parallelafdelningar, antalet gemensamma timmar i läseämnena enligt gällande »Undervisningsplan» likväl ej vara större än 25 för läsevecka; men därtill komma för icke-grekerna 4 timmar i engelska och 1 timme i matematik samt för grekerna 7 timmar i grekiska, till följd hvaraf hela antalet timmar utgör 37, hvaraf 12 skilda. Likaså kan i en nedre eller i en öfre sjunde latinklass, äfven under dylik förutsättning, antalet gemensamma timmar likväl ej vara större än 24; men därtill komma för icke-grekerna 1 timme i franska, 2 i engelska och 1 i matematik samt för grekerna 6 timmar i grekiska och möjligen dessutom 4 timmar för den frivilliga undervisningen i engelska och hebreiska, till följd hvaraf hela antalet timmar kan uppgå till 38, hvaraf 14 skilda. De timmar, under hvilka sålunda af nu framhållna orsaker lärjungar inom en och samma årsklass af L. 6 eller L. 7 varit vid undervisningen skilda, kunna naturligtvis icke föranleda uppförandet af någon parallelafdelning i dithörande kolumner. — Slutligen må med afseende på Stockholms Nya elementarskola (jfr här ofvan sid. 4, noten) nämnas, att det visserligen vid upprättandet af tabellen öfver lärjungarnes antal (Tab. 4) låtit sig göra att fördela lärjungarne i dess 5:e klass i två årsafdelningar, svarande mot kl. 5 och 6:1 vid de andra läroverken, samt lärjungarne i dess 6:e klass likaledes i två årsafdelningar, svarande mot kl. 6:2 och 7:1 vid de andra läroverken, men att en motsvarande fördelning af lärarettimmarne i läroverkets 5:e och 6:e klasser ej kunnat verkställas (jfr Anm. 2 å Tab. 1).

Af Tab. 1 finner man, att parallelafdelningar förekommit vid 24 högre och 4 femklassiga läroverk. Enligt nämnda tabell samt efter de dels här ofvan och dels å tabellen angifna beräkningsgrunder uppgick öfverskjutande

antalet parallelafdelningar¹⁾ vid de högre läroverken till 133½ (motsvarande således nära 9 sådana läroverk med 15 årsafdelningar) och vid de femklassiga till 14¾ (motsvarande något mer än 2 sådana läroverk med 7 årsafdelningar). Jemför man dessa siffror med motsvarande för det föregående året, så visar det sig, att öfverskjutande antalet parallelafdelningar vid de högre läroverken var oförändradt och vid de femklassiga minskats med ¼. Inom de tre lägsta klasserna var öfverskjutande antalet parallelafdelningar, likasom under de fyra närmast föregående åren, mindre än i de fyra öfriga klasserna tillsammans; det uppgick nemligen i klasserna 1—3 till 69¾, hvaraf 13 i första klassen, 27 i andra och 29¾ i tredje, under det att i klasserna 4—7 motsvarande antal utgjorde 78½. På reallinien funnos parallelafdelningar vid 7 högre och 2 femklassiga läroverk; öfverskjutande antalet utgjorde 8½ i R. 4, 3¾ i

R. 5, 3 i R. 6:1, 3¾ i R. 6:2, 1 i R. 7:1 och 1 i R. 7:2. På latinlinien funnos dylika afdelningar vid 13 högre läroverk, men icke vid något femklassigt; öfverskjutande antalet utgjorde 11 i L. 4, 13½ i L. 5, 11 i L. 6:1, 9½ i L. 6:2, 5¾ i L. 7:1 och 6¾ i L. 7:2.

Om man efter Tab. 1 och 4 vill sammanräkna *hela* antalet afdelningar, bör man för undvikande af dubbelräkningar förut frånräkna de å Tab. 4 för Stockholms Nya elementarskola i kolumnerna för 6:1 och 7:1 uppförda afdelningarna, emedan (se ofvan sid. 5) den å Tab. 4 gjorda fördelningen ej kunnat tillämpas vid utarbetandet af Tab. 1, som till följd därav visar för detta läroverk flera parallelafdelningar, än eljest skulle blifvit fallet. Man erhåller sålunda följande öfersigt.

Antal afdelningar under höstterminen 1887.

L ä r o v e r k.	K l a s s e r o c h l i n i e r.														S u m m a.				
	1	2	3	4		5		6:1		6:2		7:1		7:2		Gemens. linie.	Real- linie.	Latin- linie.	Summa.
	Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.				
Högre allmänna läroverk.....	45	57	59 $\frac{3}{4}$	40 $\frac{3}{4}$	43	37 $\frac{3}{4}$	46 $\frac{1}{2}$	29	41	28 $\frac{3}{4}$	40 $\frac{1}{2}$	21	35 $\frac{3}{4}$	23	37 $\frac{3}{4}$	161 $\frac{3}{4}$	180 $\frac{1}{4}$	244 $\frac{1}{2}$	586 $\frac{1}{2}$
Femklassiga » »	26	28	28	24 $\frac{3}{4}$	20	22	21	—	—	—	—	—	—	—	—	82	46 $\frac{3}{4}$	41	169 $\frac{3}{4}$
Treklassiga » »	18	19	19	3	5	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	56	4	8	68
Summa	89	104	106 $\frac{3}{4}$	68 $\frac{1}{2}$	68	60 $\frac{3}{4}$	70 $\frac{1}{2}$	29	41	28 $\frac{3}{4}$	40 $\frac{1}{2}$	21	35 $\frac{3}{4}$	23	37 $\frac{3}{4}$	299 $\frac{3}{4}$	231	293 $\frac{1}{2}$	824 $\frac{1}{4}$
Procent	299 $\frac{3}{4}$			267 $\frac{3}{4}$		256 $\frac{3}{4}$		36		33		31		36		36	28	36	100

Anm. Af de enligt stat treklassiga läroverken hafva 6 undervisat på 4 eller 5 klasser, nemligen Falköpings med L. 4 och L. 5, Engelholms med L. 4, Varbergs med R. 4, R. 5 och L. 5, Filipstads med R. 4 och L. 4, Skellefteå med R. 4, L. 4 och L. 5 samt Örnsköldsviks med L. 4.

Till ofvanstående summa af 824½ afdelningar kan ock antalet afdelningar vid pedagogierna läggas. Vid de tvåklassiga pedagogierna kan man enligt Tab. 4 beräkna hela antalet klasser till 19, då man nemligen af där angifven orsak räknar 3 klasser vid Södertelje pedagogi. Vid de enklassiga åter kan man enligt sagde tabell beräkna hela antalet klasser till 10, då man nemligen af där angifven orsak räknar 2 klasser vid Simrishamns pedagogi. Hela antalet afdelningar vid båda slagen af pedagogier uppgår

sålunda till 29. — Tager man åter hänsyn till samtliga afdelningar eller lextag, som vid pedagogierna jemlikt Tab. 4 förekommit, så utgör antalet vid de tvåklassiga 29 och vid de enklassiga 19, eller tillsammans 48.

Lägger man dessa tal till de ofvan för de allmänna läroverken anförda, hafva alltså samtliga klasser och afdelningar vid de allmänna läroverken och pedagogierna utgjort efter den förra beräkningen 853¾ och efter den sednare 872¾.

Kap. 4. Antal undervisningstimmar i veckan för de särskilda läseämnena; lärokurser i läseämnena inom särskilda klasser; undervisning i välskrifning och öfningar; inspektioner.

Med afseende på antalet undervisningstimmar för de särskilda läseämnena är för detta läseår endast följande att anmärka.

I föregående berättelser har omnämnts, att, såsom en fortsättning af förhållanden, hvilka länge egt rum vid Stock-

¹⁾ Vid denna beräkning har afseende ej fästats vid de klasser, som vid vissa läroverk saknats.

holms Gymnasium (se berättelsen för läseåret 1876—77, sid. 10 och 13 samt Tab. 5), den afvikelse från den allmänna undervisningsplanen alltjemt förekommit vid Stockholms båda högre latinläroverk, att timantalet inom 6:e klassen varit minskadt från 32 till 30. Detta förhållande stadfästades att tills vidare gälla genom Kungl. bref af den 5 Augusti 1887. Minskningen har, likasom förut, vid båda

läroverken åstadkommits därigenom, att för grekerna 1 timme borttagits från grekiska språket och 1 timme från det franska samt för icke-grekerna 1 timme från engelska språket och 1 från det franska.

Genom Kungl. brefvet af den 3 September 1885 medgäfvos för de tre följande läseåren i sjetta och sjunde klasserna vid Stockholms realläroverk vissa förändrade anordningar i afseende på undervisningstiderna i naturalhistoria, filosofisk propedeutik och kemi, hvarom närmare redogörelse är lemnad i berättelsen för läseåret 1885—86, sid. 6. Detta medgifvande har likväl på grund af mötande svårigheter vid tillämpningen (se läroverkets årsredogörelse, sid. 3) ej kunnat under läseåret i någon afdelning användas med afseende på undervisningen i naturalhistoria.

Den anordning af lärotimmarnes fördelning i 4:e och 5:e realklasserna vid Stockholms läroverk (med undantag af Nya elementarskolan), för hvilken redogöres i berättelsen för läseåret 1878—79 (sid. 4 och följ.) har äfven under detta läseår varit gällande, hvarvid dock är att märka, att Norra och Södra latinläroverkens årsredogörelser ej upplysa, huruvida den åt geometrisk teckning anslagna tiden utgjort en hel timme i veckan.

Den fördelning af lärotimmarne i 3:e klassen vid Marstrands treklassiga läroverk, för hvilken redogöres i berättelsen för läseåret 1879—80 (sid. 6), har äfven under detta läseår egt rum. Likaledes har på grund af Kungl. brefvet af den 20 Juli 1883 vid Strömstads treklassiga läroverk äfven under detta läseår tillämpats den fördelning af lärotimmarne i 3:e klassen, som omnämnes i berättelsen för läseåret 1880—81 (sid. 4).

Med afseende på de för läroverken gällande lärokurserna i läseämnena har under läseåret ingen förändring inträdd, med undantag däraf att vid Stockholms Nya elementarskola enligt beslut af dess direktion tillämpades från och med början af läseåret nya lärokurser för den 5:e klassen, hvilken skulle tills vidare beräknas att vara 2-årig i st. för 1½-årig. Dessa nya lärokurser äro meddelade såsom tillägg till läroverkets årsredogörelse för läseåret 1886—87 (jfr för öfrigt sid. 51 i årsredogörelsen).

Angående undervisningen i *välskrifning och öfningar* har under detta läseår ingen förändring inträdd, hvarken med afseende på de för undervisningen anslagna antalen timmar eller med afseende på andra allmänna föreskrifter om undervisningens anordning. — Med afseende på de *utsträckta* militäröfningarna (jfr berättelsen för läseåret 1876—77, sid. 37) är att anmärka, att den anordning af dessa öfningar vid Norra och Södra latinläroverken i Stockholm samt Realläroverket darsammastädes, som för dessa läroverk genom Kungl. bref af den 13 Juli 1883 medgafs tills vidare (se berättelsen för läseåret 1883—84, sid. 4 och 5), äfven under detta läseår iakttoogs.

I hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad som under flera föregående år egt rum, medgafs genom Kungl. bref af den 3 Juni 1887, att vid Tekniska skolan i Stockholm finge af vissa skolans besparade medel erforderligt belopp användas för bekostande under läroåret 1887—88 af anordningar för utbildande af teckningslärare. — Under läroåret 1887—88 begagnades undervisningen af 10 manliga och 16 kvinnliga teckningslärare-kandidater. Bland dessa hade 14 (5 manliga och 9 kvinnliga) redan under förra läroåret varit teckningslärare-kandidater. Fullständiga afgångsbetyg såsom teckningslärare tillerkändes 7 kandidater, hvaraf 3 manliga och 4 kvinnliga.

Undervisning i *slöjd* meddelades äfven under detta läseår — likasom under det föregående — åt lärjungar vid Norra latinläroverket i Stockholm, Hudiksvalls, Venersborgs, Vexjö, Lunds och Karlskrona högre läroverk, Göteborgs högre realläroverk¹⁾, Enköpings, Borås och Kristinehamns femklassiga samt Marstrands och Strömstads treklassiga läroverk. Däremot finnes i Jakobs läroverks årsredogörelse för detta läseår intet nämnt angående undervisning i slöjd för dess lärjungar. Sådan undervisning meddelades för öfrigt under samma läseår vid högre läroverket i Nyköping och treklassiga läroverket i Varberg. På det förra stället uppläts af stadens skolråd lämplig lokal för slöjdundervisningen, hvarjemte dels Hushållningssällskapets i länet slöjdnämnd såsom bidrag till inköp af verktyg anvisade tillsammans 150 kr., dels läroverkskollegiet af medel, ställda till dess disposition, anslog 100 kr. till inköp af hyfvelbänkar, dels slutligen tillåtelse hos Domkapitlet utverkades att till inköp af virke utbetala ur läroverkets materielkassa högst 100 kronor. Af hvar och en af de deltagande lärjungarne erlades dessutom en terminlig afgift af 5 kronor. — Vid Varbergs läroverk blef, sedan på framställning af rektor det genom Kungl. bref af d. 3 Febr. 1888 medgifvits att ur läroverkets biblioteks- och materiel-kassa under hvarterdera af åren 1888 och 1889 för ändamålet använda 100 kr., slöjdundervisning meddelad under vårterminen 1888, hvarvid hvarje deltagande för slitning af begagnade verktyg och till inköp af slöjdvirke erlade en afgift af 1 kr. för terminen²⁾. — Såsom redan i föregående berättelse omnämnts, begagnade sig under läseåret 1886—87 åtskilliga lärjungar vid högre läroverket i Lund af undervisningen i en af enskild person upprättad slöjdskola i staden. Sedan läroverkets rektor med anledning af det därvid visade intresset för denna undervisning hade ingått till Domkapitlet med anhållan, att detsamma måtte hos Kungl. Maj:t göra framställning därom, att af läroverkets medel finge årligen under loppet af tre år,

¹⁾ Redan läseåret 1886—87 meddelades där sådan undervisning; men uppgiften därom blef vid utarbetandet af förra berättelsen förbisedd, emedan den lemnades blott i en den egentliga årsredogörelsen föregående inledning, hvarest man ej väntade att finna något för statistisk bearbetning. Vid sagda läseårs början blef för en kostnad af ungefär 350 kr., erhållna genom sammanskott från några af samhällets medlemmar, en af lärosalarne i den nya läroverksbyggnaden inredd till slöjdsal samt försedd med hyfvelbänkar och erforderlig uppsättning af verktyg. De i slöjden deltagande lärjungarne erlade en afgift af 10 kr. för terminen.

²⁾ Ämnet finnes ej omnämnt i läroverkets årsredogörelse. Uppgifterna äro hemtade dels ur det Kungl. brefvet, dels ur särskild skrifvelse från rektor.

räknadt från början af år 1888, användas 200 kr. till beredande af arvode åt en slöjdlärare, med skyldighet för denne att hvarje termin en timme dagligen meddela undervisning i slöjd kostnadsfritt åt tio eller mot hälften af vanlig afgift åt tjugo af läroverkets lärjungar, medgafs genom Kungl. bref af den 23 Sept. 1887 att under omförmälda tid nämnda belopp finge för ifrågavarande ändamål årligen utgå ur läroverkets biblioteks- och materielkassa, för såvidt densamma därtill lemnade tillgång utöfver de utgifter, som enligt gällande föreskrifter skola ur kassan bestridas. Enligt läroverkets årsredogörelse erhöles under höstterminen 1887 åtta och under vårterminen 1888 tjugotvå kostnadsfri undervisning; de öfriga erlade en afgift af 5 kr. i månaden. — För öfrigt må med afseende på detta ämne hänvisas till de nämnda läroverkens årsredogörelser.

Den i föregående berättelse omnämnda undervisningen i *stenografi* vid Karlskrona läroverk fortgick äfven under detta läseår under ledning af två bland läroverkets lärjungar.

Med afseende på den af Chefen för Ecklesiastik-departementets byrå för ärenden angående den högre undervisningen utöfvade inspektionen af läroverken (jfr berättelsen för läseåret 1882—83, sid. 5) är att nämna, att Kanslirådet Gustrin under höstterminen 1887 inspekterade de högre läroverken i Uppsala och Helsingborg, femklassiga läroverket i Landskrona samt treklassiga läroverket i Engelholm samt under vårterminen 1888 högre läroverken i Linköping och Halmstad, högre latinläroverket i Göteborg, femklassiga läroverket i Enköping, treklassiga läroverken i Vernamo och Åmål samt enklassiga pedagogien i Laholm. Dessutom inspekterades

under höstterminen Lunds privata elementarskola samt under vårterminen Praktiska arbetsskolan i Stockholm.

I öfverensstämmelse med hvad som under flera föregående år, dock sednast under läseåret 1883—84, egt rum, erhöles Slottsintendenten och Professoren Jacobsson uppdrag af Kungl. Maj:t att under år 1888 enligt den plan, som af Chefen för Ecklesiastik-departementet bestämmes, inspektera lägre tekniska skolor, som åtnjuta statsunderstöd, äfvensom besöka allmänna läroverk, folkskolelärarseminarier och tekniska elementarskolor, i ändamål att vid dessa läroanstalter taga kännedom om undervisningen i teckning samt meddela råd och anvisningar rörande anskaffande af lämplig materiel och undervisningens ändamålsenliga anordning i berörda läroämnen. På grund här af blefvo under vårterminen 1888, förutom seminarier och tekniska skolor, inspekterade högre läroverken i Uppsala, Gefle, Falun, Vesterås, Örebro, Jönköping, Linköping, Norrköping, Strengnäs och Visby samt femklassiga läroverket i Arboga.

Angående den genom direktionen öfver Gymnastiska Centralinstitutet utöfvade inspektionen af gymnastiköfningarna (jfr berättelsen för läseåret 1877—78, sid. 10) må anföras, att den äfven under detta läseår verkställdes af föreståndaren för institutet, Professor Törngren, som under vårterminen 1888 inspekterade högre läroverken i Jönköping och Halmstad samt femklassiga i Mariestad och Skövde. — Med afseende på den genom Landtförsvars-departementet utöfvade årliga inspektionen af militäröfningarna (jfr berättelsen för läseåret 1877—78, sid. 10) är här endast att nämna, att samtliga högre allmänna läroverk och folkskolelärarseminarier (äfvensom tekniska elementarskolan i Norrköping) inspekterades under höstterminen 1887.

B. Lärare.

Kap. 5. Lärarnes antal och fördelning; tjänstledigheter.

Tab. 2.

Af Tab. 2 framgå antalen lärare af hvarje särskildt slag, hvilka under höstterminen 1887 tjänstgjort vid de särskilda läroverken. Dock måste nämnas att antalet lektorer vid Nyköpings läroverk bör ändras från 6 till 5, emedan den i anmärkningskolumnen omtalade 6:e lektorn var under läsåret tjänstledig, utan att någon tjänstgjorde i hans ställe. Efter denna rättelse erhålles följande sam-

mandrag, uppställt efter samma grunder, som i berättelsen för läsåret 1877—78 (sid. 13) omnämnas. Således har skillnad ej gjorts mellan ordinarier och vikarier eller tillförordnade, och bland öfningslärarne äro biträdande¹⁾ eller extra sådana endast då inräknade, när på grund af läroverkets storlek särskilda medel varit anslagna för deras aflönande.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
L ä r o v e r k.	Rektor och pedagoger.	Lektorer.	Adjunkter och kolleger.	Extra lärare.	L ä r a r e i			Öfrige.	S u m m a.
					Teckning.	Musik.	Gymnastik och militärföringar.		
Högre allmänna läroverk.....	35	202	349	114	39	35	40	5	819
Femklassiga » »	23	—	119	14	23	23	23	1	226
Treklassiga » »	19	—	36	7	19	19	19	—	119
Tvåklassiga pedagogier.....	9	—	9	1	2	9	9	—	39
Enklassiga »	9	—	—	1	—	1	—	—	11
Summa	95	202	513	137	83	87	91	6	1,214

Om detta sammandrag jämföres med det motsvarande för höstterminen 1886 (se förra berättelsen, sid. 8), finner man, att slutsumman minskats från 1,220 till 1,214, således med 6. De särskilda skiljaktigheterna mellan de båda höstterminernas sammandragstabeller bestå för öfrigt däri, att antalet adjunkter och kolleger genom minskning vid de treklassiga läroverken sjunkit från 514 till 513 samt antalet extra lärare från 142 till 137, således med 5, hvaraf 4 vid högre och 1 vid treklassigt läroverk.

Oftanstående sammandrag afser, likasom Tab. 2, närmast höstterminen 1887, men gäller utan förändring äfven för vårterminen 1888.

Bland de 137 extra lärarne voro 10 icke aflönade af statsmedel, nämligen 1 vid ett högre läroverk (Sundsvalls)

samt alla extra lärarne vid de treklassiga läroverken och vid pedagogierna.

I slutsumman 1,214 förekomma 33 dubbelräkningar, emedan dels särskilda lärarebefattningar vid samma läroverk, dels lärarebefattningar vid skilda läroverk (detta sednare dock blott i Stockholm) bestridts af samma person. Närmare upplysningar om dessa förhållanden, som alla afse lärarebefattningar i öfningsämnen eller i välskrifning, lemnas af Tab. 2.

De lärarebefattningar, hvilka under höstterminen 1887 bestridts af kvinnor, äro i Tab. 2 särskildt betecknade.

¹⁾ Här må nämnas att den vid Halmstads läroverk i anmärkningskolumnen å Tab. 2 omtalade biträdande teckningsläraren var aflönad dels af den ordinarie, dels af statsmedel. Denna rättelse medför likväl ingen ändring i sifferkolumnerna.

Med åtskiljande af ordinarier och vikarier eller tillförordnade erhålles följande öfversigt.

Läroverk.	Lärarinnor i				Summa.
	Teckning.		Musik.		
	Ordinarie.	Vikarie eller t. f.	Ordinarie.	Vikarie eller t. f.	
Högre allmänna läroverk.....	3	4	—	—	7
Femklassiga „ „	4	4	1	—	9
Treklassiga „ „	3	3	1	—	7
Tvåklassiga pedagogier	—	—	—	1	1
Summa	10	11	2	1	24

I slutsumman ingår en dubbelräkning, emedan vid ett treklassigt läroverk lärarebefattningarna i teckning och musik sköttes af samma person (i båda fallen såsom ordinarie).

Öfver de under läsåret 1887—88 åtnjutna *tjenstledigheter* lemnas en summarisk öfversigt i nedanstående tabell, vid hvars utarbetande samma grundsatser följts som för motsvarande i föregående berättelser från och med berättelsen för läsåret 1877—78. Således hafva icke inräknats för det första de fall, då en lärare varit ledig från sin egen befattning för att uppehålla annan lärarebefattning vid samma läroverk (t. ex. då en adjunkt tjenstgjort såsom vikarierande lektor), för det andra de fall, då en lektor vid ett läroverk varit tillförordnad rektor vid ett annat, och för det tredje de fall, då en lärare haft tjenstledighet från ett läroverk för att uppehålla lärarebefattning vid ett annat (t. ex. af den anledningen, att han vunnit befordran till det förra och haft rätt att där tillträda sin nya befattning, men fortfarande att till läsårets slut tjenstgöra vid det sednare). Däremot hafva (såsom förut) inräknats både fullständiga tjenstledigheter och partiela, d. v. s. sådana då befrielse egt rum endast från en del af tjensteåliggandena; t. ex. från en del af undervisningstimmarne eller — för rektorer — från undervisningsskyldighet med bibehållande af rektorsgöromålen.

L ä r o v e r k .	Rektorer och pedagoger.	Lektorer.	Adjunkter och kolleger.	L ä r a r e i			Summa.
				Teckning.	Musik.	Gymn. o. mil.-öfningar.	
Högre allmänna läroverk	—	30	44	8	6	10	98
Femklassiga „ „	7	—	17	3	3	13	43
Treklassiga „ „	2	—	3	1	1	6	13
Tvåklassiga pedagogier	4	—	—	—	—	2	6
Enklassiga „ „	1	—	—	—	—	—	1
Summa	14	30	64	12	10	31	161

I slutsumman 161 ingår en dubbelräkning, emedan det i ett fall inträffat, att samma person varit tjenstledig från två befattningar. Bland tjenstledigheterna förekomma 12 partiela och 152 fullständiga. Att summan af dessa tal med 3 öferskjuter ofvanstående slutsumma beror därpå, att 3 lärare (1 adjunkt och 2 kolleger) haft partiel tjenstledighet under en del af en termin och fullständig under en annan del.

Partiela tjenstledigheter hafva åtnjutits af 1 lektor, 8 adjunkter eller kolleger (3 vid högre och 5 vid femklassiga läroverk) samt 3 teckningslärare (2 vid högre och 1 vid femklassigt läroverk). För 2 adjunkter, 2 kolleger, 1 teckningslärare vid högre och 1 vid femklassigt läroverk omfattade tjenstledigheten hela läsåret; för 1 lektor och 1 teckningslärare vid högre läroverk en hel termin; för 1 adjunkt och 3 kolleger kortare tider än en termin.

Af fullständiga tjenstledigheter, som omfattat hela läsåret, ingå i ofvanstående tabell följande antal. Vid de högre läroverken: 12 lektorer, 28 adjunkter, 2 tecknings-, 3 musik- och 7 gymnastik-lärare. Vid de femklassiga läroverken: 2 rektorer, 8 kolleger, 1 tecknings-, 3 musik- och 2 gymnastik-lärare. Vid de treklassiga läroverken: 1 rektor, 3 kolleger och 2 gymnastiklärare. Vid de tvåklassiga pe-

dagogierna: 1 rektor. Vid de enklassiga pedagogierna: 1 pedagog.

Af fullständiga tjenstledigheter, som omfattat en hel termin eller hela den ena terminen och en del af den andra, ingå i tabellen följande antal. Vid de högre läroverken: 9 lektorer, 6 adjunkter och 1 musiklärare. Vid de femklassiga läroverken: 4 rektorer, 1 kollega, 1 tecknings- och 1 gymnastik-lärare. Vid de treklassiga läroverken: 1 rektor och 1 gymnastiklärare. Vid de tvåklassiga pedagogierna: 1 rektor.

Af fullständiga tjenstledigheter, som omfattat kortare tider än en hel termin, ingå i tabellen följande antal. Vid de högre läroverken: 8 lektorer, 8 adjunkter, 4 tecknings-, 2 musik- och 3 gymnastik-lärare. Vid de femklassiga läroverken: 1 rektor, 5 kolleger och 10 gymnastiklärare. Vid de treklassiga läroverken: 1 tecknings-, 1 musik- och 3 gymnastik-lärare. Vid de tvåklassiga pedagogierna: 2 rektorer och 2 gymnastiklärare.

Såsom orsak till tjenstledigheten är i tre femtedelar af antalen fall sjukdom eller försvagad hellsa angifven. Om dessa fall fördelas efter läroverksgrupper och lärarekategorier samt man därjemte inom () angifver deras fördelning efter de tre ofvan använda tidsgrupperna (hela

läseåret, en hel termin eller hela den ena terminen och en del af den andra, kortare tider än en hel termin), så erhåller man följande resultat. Vid de högre läroverken: lektorer 18 (6, 5, 7), adjunkter 30 (21, 2, 7), teckningslärare 5 (2, 0, 3), musiklärare 4 (3, 0, 1), gymnastiklärare 6 (4, 0, 2). Vid de femklassiga läroverken: rektorer 3 (2, 1, 0), kolleger 13 (8, 1, 4), teckningslärare 3 (2, 1, 0), musiklärare 2 (2, 0, 0), gymnastiklärare 2 (1, 0, 1). Vid de treklassiga läroverken: kolleger 3 (3, 0, 0), musiklärare 1

(0, 0, 1), gymnastiklärare 2 (2, 0, 0). Vid de tvåklassiga pedagogierna: rektorer 3 (1, 1, 1), gymnastiklärare 1 (0, 0, 1). Vid de enklassiga pedagogierna: pedagoger 1 (1, 0, 0). Bland öfriga anledningar äro uppgifna: annan tjänstgöring i statens tjänst (i 13 fall), ledamotskap i riksdag eller landsting (i 11 fall), vetenskapliga arbeten eller resor (i 6 fall), enskilda angelägenheter (i 11 fall) m. m. I några fall äro anledningarna ej uppgifna. För gymnastiklärarna har i en stor del af fallen angifvits såsom orsak militär tjänstgöring.

Kap. 6. Lärares afgang, befordran och uppflyttning i högre lönegrad.

Tab. 3.

Antalet af de fall, då en ordinarie lärare afgått från sin befattning under tiden från och med den 1 Maj 1887 till och med den 30 April 1888, finnes angifvet i följande tabellariska öfversigt, vid hvars utarbetande iakttagits de i föregående berättelser följda grundsatsen; dock så att den grundsats, som städse i dessa be-

rättelser iakttagits med afseende på lärare, hvilken afgått från sin befattning för att enligt förordnande tillträda rektorsbefattning vid högre läroverk, nu — på skäl, som straxt i det följande före befordringstabellen finnes utveckladt — äfven blifvit utsträckt till afgång på grund af förordnande att bestrida rektorsbefattning vid femklassigt läroverk.

Antal ordinarie lärare, som afgått från sina befattningar från och med den 1 Maj 1887 till och med den 30 April 1888.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Läroverk.	Rektorer och pedagoger.			Lektorer.			Adjunkter.			Lärare i teckning.			Lärare i musik.			Lärare i gymn. o. mil.-öfningar.			Summa.
	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	
Högre allmänna läroverk	1	—	1	5	3	8	2	3	—	—	—	1	—	—	1	—	—	1	26
Femklassiga »	—	—	2	—	—	—	3	1	1	—	—	—	—	—	2	—	—	1	10
Treklassiga »	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Tvåklassiga pedagogier.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2
Enklassiga »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	1	2	3	5	3	8	6	5	1	—	—	1	—	1	3	—	—	2	41

Anm. I hela detta kapitel äro för vinnande af bekvämlighet och reda kolleger äfven räknade såsom adjunkter.

I denna tabell förekommer en dubbelräkning, ty å raden för de högre läroverken ingår en lärare i både kol. 2 och 6.

Af dem, som afgått »Till annan ordinarie befattning vid hithörande läroverk», hafva:

1 rektor vid högre läroverk efter upphöjdt rektorsförordnande återgått till sin lektorsbefattning vid samma läroverk,

2 lektorer på grund af erhållna nådiga förordnanden tillträdt rektorsbefattningarna vid andra högre läroverk,

3 d:o utnämnts till lektorer vid andra läroverk,

1 adjunkt (vid ett högre läroverk) på grund af erhållt

förordnande tillträdt rektorsbefattningen vid ett femklassigt läroverk,

1 adjunkt på grund af erhållt förordnande tillträdt rektorsbefattningen vid sitt eget femklassiga läroverk,

1 d:o utnämnts till lektor vid sitt läroverk,

3 d:o utnämnts till adjunkter vid andra läroverk.

Summa 12.

Genom döden hafva 11 afgått, nemligen 1 rektor vid ett treklassigt läroverk, 1 d:o vid en tvåklassig pedagogi, 3 lektorer, 5 adjunkter och 1 musiklärare vid en tvåklassig pedagogi.

Af dem, som innefattas i kolumnerna under rubrik »Öfrige», hafva:

- 13 afgått efter erhållet afsked med pension, nemligen 1 befullmäktigad rektor vid Östersunds läroverk¹⁾, 2 rektorer vid femklassiga läroverk, 7 lektorer, 1 adjunkt, 1 tecknings- och 1 musik-lärare (båda vid högre läroverk), 1 lektor utnämns till kyrkoherde, 1 gymnastiklärare vid högre läroverk utnämns till öfverlärare vid Gymnastiska Centralinstitutet, 3 afgått utan pension och utan uppgift om befordran, nemligen 1 musikalärare, 1 musikalärrinna och 1 gymnastiklärare (alla vid femklassiga läroverk).

Summa 18.

Antalet befordringar till ordinarie befattningar under tiden från och med den 1 Maj 1887 till och med den 30 April 1888 finnes angifvet i efterföljande tabellariska översigt, vid hvars utarbetande följts samma grundsatsar som vid utarbetandet af föregående afgångstabell, ehuru befordringstabellen af anledning, som i berättelsen för läsåret 1883—84 (sid. 9) omnämns, omfattar endast de högre och femklassiga läroverken.

Till de i föregående berättelser omnämnda föreskrifter angående uppehållande af vissa läraretjenster genom vikarier eller tillförordnade lärare, är för detta läsår följande att tillägga. Med anledning af ett inom Ecklesiastikdepartementet uppgjordt förslag angående de allmänna läroverken, innefattande, bland annat, att i fråga om tillsättning af rektorsbefattningar vid de femklassiga allmänna läroverken skulle gälla hvad för närvarande är föreskrifvet med afseende på tillsättning af dylika befattningar vid de högre läroverken, förordnades genom Kungl. cirkulär af den 15 April 1887, »att lediga eller ledigblifvande rektorsbefattningar vid de femklassiga allmänna läroverken icke må med ordinarie innehafvare besättas, utan skola tills vidare på förordnande uppehållas», hvaremot hvad som i Kungl. brefvet af den 24 Oktober 1885 föreskrefs beträffande lärarebefattningar vid allmänna läroverket i Hudiksvall samt i afseende på andra läraretjenster än rektorsbefattningar vid allmänna läroverken i Enköping, Norrtelje, Mariestad, Arboga, Borås, Lidköping, Eskilstuna, Kristinehamn och Piteå äfvensom femklassiga läroverket i Göteborg icke vidare skall tillämpas. Vidare förordnades äfven genom ofvannämnda Kungl. cirkulär af den 15 April 1887, att vid inträffande ledigheter två lektorsbefattningar vid läroverket i Strengnäs samt en lektors- och två adjunkts-befattningar vid läroverket i Vesterås tills vidare icke må återbesättas.— Emedan således genom nämnda Kungl. cirkulär stadgandena angä-

¹⁾ Denne var den siste af de 3 enligt berättelsen för läsåret 1876—77 (sid. 59) då befintlige befullmäktigade rektorerne vid högre läroverk. Af de två andre hade en (vid Lunds läroverk) under året 1881—82 afgått med pension och en (vid Helsingborgs läroverk) under året 1882—83 utnämns till kyrkoherde.

ende tillsättning af rektorsbefattningar vid de högre och vid de femklassiga läroverken blifvit åtminstone tills vidare i hufvudsak lika, har det med afseende på upprättandet af tabellerna öfver lärares afgång och befordran befunnits vara skäl att äfven till rektorsbefattningar vid femklassiga läroverk utsträcka den grundsats, som städse i dessa berättelser iakttagits med afseende på dylika vid högre läroverk (jfr berättelsen för läsåret 1876—77, sid. 54). Till följd häraf har ordinarie lärare, hvilken erhållit förordnande att bestrida rektorsbefattning vid femklassigt läroverk, räknats såsom afgången från sin förra befattning under den dag, då hans rektorsförordnande begynner¹⁾.

Med afseende på gällande bestämmelser angående tillsättandet af teckningslärarebefattningar må under hänvisning till berättelsen för läsåret 1883—84 (sid. 9) här blott anmärkas, att det i efterföljande befordringstabell upptagna fallet beror på Kungl. Maj:ts särskilda medgifvande om tillsättningen af denna plats.

Slutligen må med hänsyn till de i allmänhet gällande befordringsförhållandena nämnas, att genom Kungl. kungörelse af den 13 Juli 1887, under hvilken dag äfven utfärdades Nådig stadga för Gymnastiska Centralinstitutet, förordnades med afseende på villkor för kompetens till gymnastiklärarebefattningar, att sista momentet af § 74 i 1878 års läroverksstadga, hvilket moment redan förut erhållit förändrad lydelse genom Kungl. kungörelsen af den 4 November 1881 (se berättelsen för läsåret 1881—82, sid. 6) och genom Kungl. kungörelsen af den 13 Februari 1885 (se berättelsen för läsåret 1885—86, sid. 11), skulle erhålla följande förändrade lydelse:

»Att den, som fullständigt genomgått gymnastiklärarekurs vid Gymnastiska Centralinstitutet och däröfver erhållit betyg, eger kompetens till gymnastiklärarebefattningar vid alla offentliga läroverk i riket, samt att till gymnastiklärare vid lägre allmänt läroverk äfven den kan antagas, som med goda vitsord genomgått instruktörskurs vid institutet.»

I samma kungörelse lemnas därjemte en föreskrift af följande lydelse: »Genom hvad sålunda stadgats sker ej ändring i den behörighet att söka gymnastiklärarebefattningar vid allmänt läroverk, som enligt hittills gällande bestämmelser någon tillkommer.»

¹⁾ Om samma grundsats äfven tillämpas på de fall, då rektor vid ett femklassigt läroverk blifvit tillförordnad till följd af de rörande vissa sådana läroverk gifna föreskrifterna i Kungl. brefvet af den 24 Okt. 1885 (se berättelsen för läsåret 1885—86, sid. 11), så får man 2 fall att tillägga till afgångs- och befordrings-tabellerna i berättelsen för läsåret 1886—87 (sid. 10 och 11), i det att en adjunkt (vid ett högre läroverk) afgick på grund af erhållet förordnande att från den 1 Juli 1886 tills vidare bestrida rektorsbefattningen vid Enköpings läroverk och en d:o afgick på grund af erhållet förordnande att från den 1 April 1887 tills vidare bestrida rektorsbefattningen vid Mariestads läroverk (hans eget). — Därjemte kan såsom tillägg till afgångs- och befordrings-tabellerna i berättelsen för läsåret 1882—83 (sid. 8 och 9) nämnas att, sedan rektor vid femklassiga läroverket i Sköfde erhållit nådigt förordnande att under fem år från den 1 Januari 1883 bestrida rektorsbefattningen vid Hernösands högre läroverk och Kungl. Maj:t i sammanhang därmed föreskrifvit, att rektorstjensten vid läroverket i Sköfde skulle uppehållas genom vikarie, erhöi en kollega vid sistnämnda läroverk förordnande att från sagde dag tills vidare bestrida rektorsbefattningen därstädes.

Antal befordringar från och med den 1 Maj 1887 till och med den 30 April 1888.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Läroverk.	Till rektors- befattningar.		Till lektors- befattningar.		Till adjunks- befattningar.		Till lärarebefattningar i							S u m m a.
							Teckning.		Musik.		Gymn. o. mil.-öfnr.			
	Från annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Öfrige.	Från annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Öfrige.	Från annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Öfrige.	Från annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Öfrige.	Från annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Öfrige.	Från annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Öfrige.		
Högre allmänna läroverk.....	2	—	4	7	—	10	—	—	—	3	—	2	28	
Femklassiga »	2	—	—	—	3	4	—	1	—	2	—	3	15	
Summa	4	—	4	7	3	14	—	1	—	5	—	5	43	

Af dem, som befordrats »Från annan ordinarie befattning vid hithörande läroverk», hafva:

- 1 rektor vid högre läroverket i Nyköping, förut lektor i Lund, förordnats från och med den 1 Juli 1887 till den 1 Juli 1892,
- 1 d:o vid högre läroverket i Östersund, förut lektor i Jönköping, förordnats från 1888 års början till den 1 Juli 1893,
- 1 d:o vid Jakobs femklassiga läroverk i Stockholm, förut kollega vid läroverket, förordnats från den 1 Sept. 1887 tills vidare,
- 1 d:o vid femklassiga läroverket i Haparanda, förut adjunkt vid ett högre läroverk, förordnats från 1888 års början tills vidare,
- 3 lektorer befordrats från lektorsbefattningar vid andra läroverk,
- 1 d:o befordrats från adjunktsbefattning vid sitt läroverk,
- 3 adjunkter befordrats från adjunktsbefattningar vid andra läroverk.

Summa 11.

Den skiljaktighet, som förefinnes mellan den sålunda erhållna summan och den motsvarande summan ur afgangstabellen, beror därpå, att bland de från sina befattningar afgångne lärarne finnes en, som ej ingår i tabellen öfver befordringarna, nemligen 1 rektor vid ett högre läroverk, hvilken efter upphördt rektorsförordnande återgick till sin lektorsbefattning vid läroverket.

Om man med hänsyn till de 32 lärare, som äro inräknade i kolumnerna med öfverskrift »Öfrige», bearbetar uppgifterna om deras ålder och aflagda kunskapsprof, så erhåller man följande resultat.

Med hänsyn till åldern — beräknad efter födelseår och det år, då utnämningen vann laga kraft, men utan afseende på dag och månad — voro:

- af de 7 lektorerna i kol. 5 en 25 år, en 29, en 30, en 31, en 33, en 42 och en 43: i medeltal 33·3 år;
- af de 14 adjunkterna i kol. 7 en 31 år, en 34, en 35, två 37, två 38, två 39, två 40, en 41, en 43 och en 45: i medeltal 38·4 år;
- 1 teckningslärarinnan i kol. 9: 44 år;

af de 5 musiklärarne (däribland 2 kvinnor) i kol. 11 en 31 år, en 33, två 37 och en 53: i medeltal 38·2 år;

af de 5 gymnastiklärarne i kol. 13 två 30 år, en 32, en 40 och en 44: i medeltal 35·2 år.

Af de 7 lektorerna voro 6 filosofie doktorer och 1 teologie kandidat. Alla filosofie doktorer voro doktorer enligt 1870 års examensstadga och vid Uppsala universitet; tre voro docenter (i Uppsala). Teologie kandidaten hade likaledes aflagt sin examen vid Uppsala universitet. — Profär hade alla fullständigt genomgått enligt 1875 års förordning: 1 vid Stockholms Norra latinläroverk, 1 vid Stockholms Södra latinläroverk och 5 i Uppsala.

De 14 adjunkterna äro med afseende på akademiska kunskapsprof sålunda fördelade. Filosofie doktor enligt 1853 års examensstadga var 1 (i Uppsala); filosofie licentiat var 1 (i Uppsala); filosofie kandidater enligt 1853 års examensstadga voro 3 (alla i Uppsala), af hvilka 1 dessutom aflagt teologisk-filosofisk examen; filosofie kandidater enligt 1870 års examensstadga voro 7 (alla i Uppsala), af hvilka en dessutom aflagt teoretisk-teologisk examen; 1 var prestvigd; 1 hade ej aflagt akademisk examen. — Profär hade 8 fullständigt genomgått enligt 1875 års förordning: 4 i Stockholm (1 vid femklassigt läroverk och Gymnasium, 1 vid Norra latinläroverket och 2 vid Södra d:o), 3 i Uppsala och 1 i Lund. Vidare hade 1 i Uppsala till en del genomgått profär enligt samma förordning, i det att han under ett läseår — samtidigt därmed att han tjenstgjorde såsom extra lärare — fullständigt genomgick den teoretiska profärskursen¹⁾. De öfriga 5 hade ej genomgått profär.

Teckningslärarinnan hade genomgått den under sommaren 1879 anordnade särskilda undervisningskursen för teckningslärare (se berättelsen för läseåret 1878—79, sid. 9).

Af de 5 musiklärarne (däribland 2 kvinnor) hade 1 aflagt organist- och kantors-examen samt musiklärare-examen,

¹⁾ Emedan denna anordning (under läseåret 1882—83) berodde på det rörande den teoretiska kursen i mom. 10 af profärsförordningen gjorda medgifvandet (»Vederbörande rektorer och lärare ega att, där de så önska, närvara vid de till denna kurs hörande föredrag och diskussioner, äfvensom vid den slutliga pröfningen.») och ej på någon hos Ecklesiastik-departementet gjord ansökan, har förhållandet ej kunnat omnämnas i den statistiska redogörelsen för profärsinstitutionen.

1 musikdirektörs-examen, 1 organist-examen och musiklärare-examen samt erhållit betyg i kontrapunkt samt musikens historia och estetik, 1 (kvinna) aflagt organist-examen och erhållit specialbetyg i violinspelning samt 1 (kvinna) »erhållit afgangsbetyg»; allt vid Kungl. Musikaliska Akademiens konservatorium.

De 5 gymnastiklärarne voro alla militärer (1 kapten, 3 löjtnanter och 1 styckjunkare); om den förste finnes endast uppgifvet att han »genomgått» Gymnastiska Centralinstitutet, om hvar och en af de tre följande att han därstädes aflagt examina inom militära, pedagogiska och medicinska afdelningarna samt om den siste att han af sin regementschef godkänts såsom instruktör i gymnastik och sabelföring.

Förnyade rektorsförordnanden hafva under perioden från och med den 1 Juli 1887 till och med den 30 Juni 1888 vidtagit för rektorer vid nedanstående 3 högre läroverk:
Hudiksvall: från den 1 Juli 1887 tills vidare,
Göteborgs Realläroverk: d:o till den 1 Juli 1892,
Hernösand: från den 1 Januari 1888 tills vidare.

Af Tab. 3 synes, huru många lärare, fördelade efter ålder, inträdt i högre lönegrad från och med den 1 Juli 1887 till och med den 30 Juni 1888. För samtliga i tabellen upptagna lärare hade inträdet i högre lönegrad egt rum från och med den 1 Januari 1888 med undantag för en, till adjunktsbefattning utnämnd, hvilken på grund af särskildt Kungl. bref börjat uppbära lön efter andra lönegraden från och med tillträdet af sin befattning. Åldern är utan vidare hänsyn till månad och dag beräknad såsom skillnad mellan födelseåret och det år, på hvilket inträdesdagen infallit. Bland de i högre lönegrad uppflyttade lek-

torerna äro äfven inräknade 4 rektorer vid högre läroverk, hvilka under perioden blifvit i egenskap af lektorer uppflyttade, nemligen 1 i tredje, 2 i fjärde och 1 i femte lönegraden.

Af följande tabell finner man de uppflyttades antal och deras medelålder (resp. ålder) vid inträdet i den högre lönegraden.

Uppflyttade lärare.	Antal.	Medelålder (eller ålder).
Rektorer vid högre allmänna läroverk:		
i 2:a lönegraden	1	(46)
Rektorer vid femklassiga allmänna läroverk:		
i 2:a lönegraden	2	48 ⁰
Lektorer:		
i 2:a lönegraden	4	39 ³
» 3:e »	8	45 ⁴
» 4:e »	5	45 ⁸
» 5:e »	5	52 ²
Adjunkter och kolleger:		
i 2:a lönegraden	22	39 ¹
» 3:e »	24	41 ⁸
» 4:e »	18	47 ⁴
» 5:e »	21	49 ⁹
Teckningslärare vid högre allmänna läroverk:		
i 2:a lönegraden	3	36 ³
Musiklärare vid högre allmänna läroverk:		
i 3:e lönegraden	2	43 ⁵
Gymnastiklärare vid högre allmänna läroverk:		
i 2:a lönegraden	2	47 ⁵

Kap. 7. Ordinarie lärarebefattningar.

Antalen ordinarie lärarebefattningar vårterminen 1888 enligt den för läroverken gällande stat skilde sig i intet

hänseende från dem, som förefunnos vårterminen 1885 (jfr berättelsen för läsåret 1884—85, Kap. 7).

Kap. 8. Lärarekandidater.

Under läsåret 1887—88 voro profärskurser, i likhet med hvad som varit förhållandet från och med läsåret 1881—82¹⁾, anordnade i Stockholm vid Norra latinläroverket, Södra d:o och Realläroverket samt vid läroverken i Uppsala och Lund.

Den praktiska profärskursen förestods vid samtliga läroverken af deras rektorer. Beträffande den teoretiska kursen, som i Stockholm är gemensam för alla dit hänvisade kandidater, förestods densamma därstädes, likasom det föregående läsåret, af föreståndaren för Lyceum för flickor, i

Uppsala under höstterminen af samme akademiske lärare som de föregående 10 läsåren och under vårterminen från den 22 Mars, till följd af sjukdomshinder för denne, af en bland läroverkets lektorer samt i Lund af samme akademiske lärare som de föregående 7 läsåren.

Till påbörjande af profärskursen med höstterminen 1887 hade anmält sig 60¹⁾, af hvilka 35 erhöilo hänvisning. Till

¹⁾ Då man ej medräknar 1, hvars ansökan ej var åtföljd af de i profärsförfattningen föreskrifna betyg, och 1, hvars ansökan inkom efter den föreskrifna tiden.

påbörjande af profärskursen med vårterminen 1888 hade anmält sig 42, af hvilka 16 erhöilo hänvisning.

Nedanstående tabell visar, huru många lärarekandidater tjenstgjort vid de särskilda läroverken läsåret 1887—88.

L ä r o v e r k .	Höst-t:n 1887.		Vår-t:n 1888.	
	Fortsätt- ning	Påbör- jande	Fortsätt- ning	Påbör- jande
	af profäret.		af profäret.	
Stockholm:				
Norra latinläroverket.....	4	7	7	3
Södra "	3	7	7	3
Realläroverket.....	3	7	7	3
Uppsala	3	7	7	3
Lund	3	7	6	4
Summa	16	35	34	16

Af de 15 lärarekandidater, som genomgått profärets förra hälft vårterminen 1887 och således egde att fortsätta höstterminen samma år, uteblef ingen. Dessutom fortsattes profärskurserna sagde hösttermin af 1 (vid Norra latinläroverket), som påbörjade desamma höstterminen 1886, men under vårterminen på grund af sjukdom måste afbryta (jfr förra berättelsen, sid. 13). Ytterligare en lärarekandidat, som med vårterminen 1887 (vid Norra latinläroverket) afslutade den praktiska profärskursen, men icke den teoretiska, fortsatte enligt särskildt medgifvande af Kungl. Maj:t så till vida under höstterminen 1887 profärstjenstgöringen, att han då äfven afslutade den teoretiska kursen; denne är icke inräknad i föregående tabell, men var inräknad i motsvarande tabell i förra berättelsen. — Af de 35, hvilka erhållit hänvisning att börja profäret höstterminen 1887, uteblefvo alldeles 2, båda efter anmält förhinder, af hvilka den ene blifvit hänvisad till Stockholm och den andre till Uppsala. I deras ställe meddelades hänvisning åt ytterligare 2 sökande. Bland dem, hvilka höstterminen 1887 påbörjade profäret i Lund, är i tabellen inräknad 1, för hvilken enligt medgifvande af Kungl. Maj:t profärskurserna inskränktes till en termin.

Af de 34 lärarekandidater, hvilka genomgått profärets förra hälft höstterminen 1887 och således egde att fortsätta vårterminen 1888, uteblef ingen; för ännu en lärarekandidat, som började höstterminen 1887, hade profärskurserna enligt medgifvande af Kungl. Maj:t inskränkts till en termin (jfr här ofvan). — Af de 16, som erhållit hänvisning att börja profäret vårterminen 1888, uteblef efter anmält förhinder 1, hänvisad till Stockholm. På grund af den därigenom uppkomna ledigheten meddelades hänvisning åt ytterligare 1 sökande, nemligen en kvinna¹⁾. Bland dem, hvilka sagde vårtermin påbörjade profäret vid Södra latinläroverket i Stockholm, är i tabellen inräknad 1, för hvilken enligt medgifvande af Kungl. Maj:t profärskurserna inskränktes till en termin.

Samtliga lärarekandidater, som endera terminen fort-

satte sina profärskurser, hade genomgått deras förra hälft vid samma läroverk.

Af de 35 lärarekandidater, hvilka började höstterminen 1887, voro 2 filosofie doktorer, 10 filosofie licentiat (bland hvilka 1 docent), 22 filosofie kandidater och 1 teologie kandidat. Af de 16, hvilka började vårterminen 1888, voro 3 filosofie doktorer, 3 filosofie licentiat, 1 filosofie och teologie kandidat samt 9 filosofie kandidater (bland hvilka en kvinna).

Höstterminen 1887 afslutades både den praktiska och den teoretiska profärskursen af 15 lärarekandidater, hvaribland 1 vid Lunds läroverk, för hvilken profärskurserna, såsom ofvan angifvits, inskränktes till en termin. Dessutom afslutades den praktiska profärskursen vid Norra latinläroverket af 2, hvilka enligt särskildt medgifvande af Kungl. Maj:t fortsatte och afslutade den teoretiska under vårterminen 1888; dessa äro i följande specialförteckning och tabeller förda tillsammans med dem, som under höstterminen 1887 afslutade både den praktiska och den teoretiska kursen. Däremot är ej dit, utan till motsvarande specialförteckning och tabeller i förra berättelsen, hänförd en lärarekandidat, hvilken enligt särskildt medgifvande af Kungl. Maj:t, såsom redan här ofvan nämnts, under höstterminen 1887 fortsatte och afslutade den teoretiska kursen.

Vårterminen 1888 afslutades både den praktiska och den teoretiska profärskursen af 35 lärarekandidater, hvaribland 1 vid Södra latinläroverket, för hvilken profärskurserna, såsom ofvan angifvits, inskränktes till en termin. Beträffande 2, som dessutom under samma termin afslutade den teoretiska kursen, är det tillräckligt att hänvisa till föregående stycke.

I hvilka ämnen de lärarekandidater, som under de två terminerna afslutat båda profärskurserna eller åtminstone den praktiska (2 under höstterminen 1887, se ofvan), genomgått den praktiska kursen, utvisas af följande speciella förteckning, vid hvars upprättande hafva följts samma grundsatser, som vid upprättandet af motsvarande förteckningar i de förra berättelserna. Inom () hafva därför de ämnen blifvit satta, i hvilka endast auskultering egt rum och således hvarken öfnings- eller prof-undervisning. Dock hafva i en del fall ämnen blifvit ur förteckningen alldeles uteslutna, i hvilka af mera tillfällig anledning auskultering egt rum under ett fåtal timmar; likaså har i denna förteckning afseende ej blifvit fäst vid den alla lärarekandidater åliggande skyldigheten att meddela uppgifter för skriftliga uppsatser på modersmålet samt att rätta och genomgå dessa sednare.

Höstterminen 1887.

Stockholm:

Norra latinläroverket:

1: tyska, engelska, franska;

2: tyska, latin, matematik, fysik;

1: modersmålet, tyska, historia och geografi;

Södra latinläroverket:

1: kristendom, modersmålet, tyska, filos. propedeutik;

1: kristendom, modersmålet, historia och geografi;

1: tyska, franska, latin, grekiska;

¹⁾ Detta är det 3:e fallet af sådant slag (jfr förra berättelsen, sid. 13).

Realläroverket:

- 1: tyska, allmän naturlära, botanik och zoologi, kemi, (modersmålet);
 1: matematik, allmän naturlära, botanik och zoologi, kemi, (fysik);
 1: matematik, allmän naturlära, fysik, kemi.

Uppsala:

- 1: modersmålet, latin, grekiska, (tyska);
 1: tyska, engelska, franska;
 1: modersmålet, latin, historia och geografi, (tyska).

Lund:

- 1: matematik, allmän naturlära, botanik och zoologi, kemi;
 1: allmän naturlära, botanik och zoologi, fysik, kemi;
 1: kristendom, tyska, historia och geografi;
 1: modersmålet, matematik, fysik.

Vårterminen 1888.

Stockholm:

Norra latinläroverket:

- 2: tyska, engelska, franska, (latin);
 1: modersmålet, latin, historia och geografi;
 1: tyska, franska, historia och geografi;
 2: modersmålet, tyska, historia och geografi;
 1: modersmålet, tyska, latin, grekiska;

Södra latinläroverket:

- 5: modersmålet, tyska, historia och geografi;
 1: modersmålet, tyska, franska, historia och geografi;
 1: modersmålet, tyska, latin, grekiska;
 1: kristendom, modersmålet, grekiska, filosofisk propedeutik;

Realläroverket:

- 1: matematik, allmän naturlära, botanik och zoologi, kemi, (fysik);
 1: matematik, allm. naturlära, botanik o. zoologi, kemi;
 1: matematik, allmän naturlära, fysik, kemi;
 2: tyska, engelska, franska, (modersmålet);
 1: modersmålet, tyska, engelska;
 1: modersmålet, engelska, historia och geografi, (tyska).

Uppsala:

- 1: matematik, fysik, kemi;
 1: kristendom, modersmålet, latin, hebreiska, (tyska);
 1: modersmålet, tyska, franska, (engelska);
 1: allmän naturlära, botanik och zoologi, fysik, kemi;
 2: kristendom, modersmålet, historia och geografi;
 1: modersmålet, latin, grekiska, (tyska).

Lund:

- 1: modersmålet, matematik, fysik, kemi;
 2: matematik, fysik, kemi;
 1: modersmålet, matematik, allmän naturlära, botanik och zoologi, kemi;
 1: modersmålet, latin, grekiska;
 1: modersmålet, historia o. geografi, filos. propedeutik.

Beräknar man enligt denna förteckning, huru många gånger hvart och ett af skolans läroämnen vid de särskilda läroverken förekommit bland de ämnen, i hvilka den praktiska kursen genomgåts, så erhåller man — då de inom () satta ämnena ej medräknas — för de 52 lärarekandidater, som under läsåret 1887—88 afslutat sin profärstjenstgöring eller åtminstone dess praktiska del (se ofvan), följande öfversigt.

Antal gånger, som de särskilda läroämnena förekommit bland de ämnen, hvori profåret genomgåts.

Läroämnena.	Stockholm			Uppsala.	Lund.	Summa.
	Norra latinläroverket.	Södra latinläroverket.	Realläroverket.			
Kristendom	—	3	—	3	1	7
Modersmålet	5	10	2	7	5	29
Tyska	10	9	4	2	1	26
Engelska	3	—	4	1	—	8
Franska	4	2	2	2	—	10
Latin	4	2	—	4	1	11
Grekiska	1	3	—	2	1	7
Hebreiska	—	—	—	1	—	1
Matematik	2	—	5	1	6	14
Allmän naturlära	—	—	6	1	3	10
Botanik och zoologi	—	—	4	1	3	8
Fysik	2	—	2	2	5	11
Kemi (med mineralogi och geologi)	—	—	6	2	6	14
Historia och geografi	5	7	1	3	2	18
Filosofisk propedeutik	—	2	—	—	1	3
Summa	36	38	36	32	35	177
Antal lärarekandidater	11	11	10	10	10	52
• ämnen på hvarje i medeltal	3.3	3.5	3.6	3.2	3.5	3.4

Beträffande de lärarekandidater, som höstterminen 1887 och vårterminen 1888 avslutade profäret eller dess praktiska kurs, äro uppgifterna om de antal timmar, hvartill deras auskultering samt öfnings- och prof-undervisning uppgått, bearbetade och sammanfattade i följande tabellariska översigter. I den förra af dessa hafva dock ej upptagits dels en kandidat vid Norra latinläroverket, som började sitt prof-

år höstterminen 1886 samt, af sjukdom hindrad under vårterminen 1887, fortsatte och avslutade den praktiska kursen höstterminen 1887, dels ock en kandidat vid Lunds läroverk, för hvilken profäret inskränkts till en termin. Likaså har i den sednare tabellariska översigten ej upptagits en kandidat vid Södra latinläroverket, för hvilken profäret inskränkts till en termin.

Antal timmar, hvartill den praktiska profärskursen i medeltal uppgått för de lärarekandidater, som avslutade densamma med höstterminen 1887.

Läroverk.	Vårterminen 1887.				Höstterminen 1887.				S:a för båda terminerna.			
	Auskul- tering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.	Auskul- tering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.	Auskul- tering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.
Stockholm:												
Norra latinläroverket (medeltal för 3)...	112		31	143	121		29	150	233		60	293
Södra " (" » 3)...	145		37	182	110	20	10	140	255		67	322
Realläroverket (" » 3)...	169	25	5	199	132	16	10	158	301	41	15	357
Uppsala (" » 3)...	144	40	8	192	105	29	10	144	249	69	18	336
Lund (" » 3)...	37	30	4	71	59	37	7	103	96	67	11	174

Antal timmar, hvartill den praktiska profärskursen i medeltal uppgått för de lärarekandidater, som avslutade densamma med vårterminen 1888.

Läroverk.	Höstterminen 1887.				Vårterminen 1888.				S:a för båda terminerna.			
	Auskul- tering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.	Auskul- tering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.	Auskul- tering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.
Stockholm:												
Norra latinläroverket (medeltal för 7)...	135		29	164	131		38	169	266		67	333
Södra " (" » 7)...	108	24	12	144	122	25	12	159	230	49	24	303
Realläroverket (" » 7)...	150	26	5	181	152	22	10	184	302	48	15	365
Uppsala (" » 7)...	113	31	9	153	116	34	9	159	229	65	18	312
Lund (" » 6)...	53	40	7	100	47	42	6	95	100	82	13	195

Det kan vid dessa tabeller anmärkas, att de till grund liggande primäruppgifterna ej torde vara i alla hänseenden fullt motsvariga. Särskildt synas de timmar, hvilka upptagits för genomgåendet af skriftliga uppsatser, vara fullständigare inräknade vid vissa läroverk än vid andra, och gäller detta hufvudsakligen det för alla profkandidaterna

föreskrifna rättandet af uppsatser på modersmålet. För närmare kännedom om anordningen af såväl den praktiska som den teoretiska kursen hänvisas till de af profärsföreståndarne till Ecklesiastik-departementet insända berättelserna, anmälda för Kungl. Maj:t den 27 Januari och den 29 Juni 1888.

C. Lärjungar.

Kap. 9. Lärjungarnes antal och fördelning efter läroverk, klasser och linier; antal lärjungar å helklassiska linien, hvilka deltagit i den frivilliga undervisningen i engelska och hebreiska; jämförande öfversigter öfver lärjungeantalen höstterminerna 1879—1887 samt öfver vitaliteten från undervisningens synpunkt hos den med läseåret 1887—88 utgående skolgenerationen; jämförelse för åren 1878—1887 mellan lärjungarnes antal och rikets folkmängd.

Tab. 4 och 5.

Lärjungarnes antal vid de särskilda allmänna läroverken och pedagogierna höstterminen 1887 finnas angifna i Tab. 4. Den motsvarande tabellen för vårterminen 1888 företer så obetydliga afvikelser, att det synes vara obehöfvt att offentliggöra densamma i dess helhet. Sammanställer man ur de båda tabellerna summorna för de särskilda slagen af läroverk, så erhåller man följande öfversigt, som närmast afser förhållandena den 15 September och den 1 Februari. I hithörande primäruppgifter skola nemligen jemlikt »Plan för allmänna läroverkens årsredogörelser» af den 23 Mars 1885 såsom närvarande upptagas alla de lärjungar, som dessa dagar anses komma att för terminen begagna sig af undervisningen vid läroverket, äfven om de till följd af tillfälligt förhinder då icke skulle vara tillstädes. Ehuru visserligen en och annan, som sagde dagar beräknats skola inställa sig, torde uteblifvit samt en och annan, som räknats till de frånvarande, måhända däremot inställt sig, kan detta likväl sannolikt icke hindra de särskilda talen att utan synnerlig afvikelse sammanfalla med antalen lärjungar, som under större delen af terminen verkligen deltagit i undervisningen. Större äro antagligen de afvikelser, som uppkommit däraf, att icke få lärjungar afgått under pågående termin; härfor är närmare redogjort i kapitlet om »Lärjungarnes omsättning».

Läroverkens		Antal lärjungar.			
		Höst-term:n 1887.		Vår-term:n 1888.	
Art.	Antal.	Närvarande.	Frånvarande ¹⁾ .	Närvarande.	Frånvarande ¹⁾ .
Högre allmänna läroverk	35	10,863	113 + ?	10,769	94 + ?
Femklassiga »	23	2,509	3 + ?	2,487	10 + ?
Treklassiga »	19	697	1 + ?	697	2 + ?
Summa	77	14,069	117 + ?	13,953	106 + ?
Tvåklassiga pedagogier	9	192	1 + ?	193	2 + ?
Enklassiga »	9	148	3 + ?	149	4 + ?
Summa	18	340	4 + ?	342	6 + ?
Summornas summa	95	14,409	121 + ?	14,295	112 + ?

¹⁾ Enligt de ur årsredogörelserna, summariska förteckningarna öfver lärjungarnes antal och katalogerna erhållna uppgifterna; men uppgifter härom saknas alldeles vid 8 högre, 14 femklassiga och 11 treklassiga läroverk och vid 5 tvåklassiga och 7 enklassiga pedagogier under höstterminen (jfr Tab. 4) samt vid 8 högre, 14 femklassiga och 11 treklassiga läroverk och vid 6 tvåklassiga och 7 enklassiga pedagogier under vårterminen.

Om man enligt Tab. 4 och motsvarande tabell för vårterminen jämför de närvarande lärjungarnes antal under de båda terminerna, så erhållas följande öfversigter.

Lärjungarnes antal vårterminen 1888, jämfördt med antalet höstterminen 1887.

Anm. Tillökning vårterminen är betecknad med +, minskning med — och oförändradt antal med 0.

1:o. Efter läroverk.

A. Högre allmänna läroverk.

Stockholm:			
Norra latinläroverket	— 10	Jönköping	+ 4
Södra »	— 6	Lund	— 11
Realläroverket	— 10	Malmö	+ 2
Nya elementarskolan	— 8	Karlskrona	+ 2
Uppsala	+ 7	Kristianstad	— 6
Gefle	— 4	Helsingborg	— 3
Hudiksvall	+ 2	Göteborg:	
Linköping	— 2	Latinläroverket	— 1
Norrköping	— 1	Realläroverket	— 3
Vestervik	+ 3	Halmstad	— 4
Skara	— 4	Kalmar	0
Venersborg	— 1	Karlstad	— 8
Strengnäs	— 1	Hernösand	— 3
Örebro	— 17	Östersund	— 8
Nyköping	+ 3	Umeå	0
Vesterås	— 4	Luleå	+ 3
Falun	— 4	Sundsvall	— 5
Vexjö	0	Visby	+ 4

B. Femklassiga allmänna läroverk.

Stockholm:		Sköfde	— 1
Jakob	+ 1	Eskilstuna	+ 1
Katarina	+ 3	Arboga	— 2
Östermalm	— 3	Ystad	+ 1
Norrtelje	0	Karlshamn	— 5
Enköping	+ 2	Landskrona	— 1
Söderhamn	— 1	Uddevalla	— 1
Eksjö	— 3	Göteborg	— 9
Vadstena	+ 2	Oskarshamn	— 3
Mariestad	— 1	Kristinehamn	— 2
Borås	+ 3	Piteå	— 3
Lidköping	0	Haparanda	0

C. Treklassiga allmänna läroverk.

Söderköping	+ 2	Engelholm.....	+ 5
Vimmerby.....	+ 1	Varberg.....	+ 2
Alingsås	— 5	Marstrand.....	— 2
Falköping	— 4	Strömstad.....	— 3
Askersund.....	— 1	Åmål.....	+ 2
Sala	+ 3	Filipstad	+ 1
Vernamo	+ 2	Arvika	+ 1
Sölvesborg.....	— 4	Skellefteå	— 1
Ronneby	+ 1	Örnsköldsvik.....	0
Trelleborg	0		

D. Tvåklassiga pedagogier.

Hjo.....	— 1	Grenna	— 1
Södertelje	+ 4	Kungelf.....	— 1
Köping	— 1	Kungsbacka	0
Nora	— 1	Borgholm	+ 1
Hedemora	+ 1		

E. Enklassiga pedagogier.

Öregrund	— 1	Simrishamn	— 1
Ulricehamn	+ 2	Falkenberg	0
Mariefred	— 2	Laholm	+ 2
Lindesberg	0	Mönsterås	0
Säter	+ 1		

2:o. Efter klasser och linier.

L ä r o v e r k.	1	2	3	4		5		6:1		6:2		7:1		7:2		S u m m a.			
	Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	Gem. linie.	Real. linie.	Latin. linie.	S:a.
Högre allmänna läroverk	+ 74	— 1	— 13	— 17	— 9	— 6	— 19	— 31	— 22	+ 8	— 28	— 4	— 12	— 2	— 12	+ 60	— 52	— 102	— 94
Femklassiga „	+ 20	— 9	— 9	— 18	— 1	— 2	— 3	—	—	—	—	—	—	—	—	+ 2	— 20	— 4	— 22
Treklassiga „	+ 10	— 3	— 7	+ 1	— 1	0	0	—	—	—	—	—	—	—	—	0	+ 1	— 1	0
Tvåklassiga pedagogier	+ 7	— 6	0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+ 1	—	—	+ 1
Enklassiga „	0	+ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+ 1	—	—	+ 1
Summa	+ 111	— 18	— 29	— 34	— 11	— 8	— 22	— 31	— 22	+ 8	— 28	— 4	— 12	— 2	— 12	+ 64	— 71	— 107	— 114

På grund af Stockholms Nya elementarskolas från de öfriga läroverken afvikande organisation hafva i föregående berättelser, för att åstadkomma en jämförelse för alla läroverken tillsammanstagna mellan de olika årsklassernas samtidiga styrka, dess lärjungar efter vissa angifna beräkningsgrunder blifvit fördelade i ett-års-afdelningar, hvilka kunnat anses ungefärligen motsvara de öfriga läroverkens årsafdelningar. Men emedan från och med detta läseår någon för 1½ år beräknad afdelning ej finnes vid läroverket, utan dess 5:e klass blifvit 2-årig¹⁾, såsom förhållandet redan förut var med den 6:e, samt klasserna 1—4 äro fasta och ett-åriga, äro dylika beräkningar ej vidare af nöden, utan hafva i stället enligt särskilda uppgifter af rektor lärjungarne i 5:e klassen delats på två afdelningar, motsvarande kl. 5 och 6:1 vid de andra läroverken, samt lärjungarne i 6:e klassen på två afdelningar, motsvarande kl. 6:2 och 7:1, hvarjemte dess ett-åriga 7:e klass motsvarar kl. 7:2 vid de andra läroverken. Ofvan nämnda fördelning har egt rum redan vid upprättandet af Tab. 4. Med användande af där befintliga siffror kan man således anställa jämförelser dels mellan de olika årsklasserna, dels mellan de båda linier, hvari klasserna 4—7 äro delade, samt mellan latinliniens båda beståndsdelar (icke-greker och greker) inom klsserna 6 och 7. Man erhåller sålunda följande tre tabeller öfver den samtidiga frekvensen inom de särskilda

¹⁾ Sedan den 4:e klassen, som förut varit rörlig med beräknad tid af 1½ år för genomgåendet, från och med läseåret 1886—87 förvandlats till fast och ett-årig (jfr förra berättelsen, sid. 17), blef genom direktionens bifall till kollegii hemställan bestämdt, att den 5:e klassen, förut beräknad för 1½ år, skulle från och med läseåret 1887—88 blifva 2-årig (se läroverkets årsredogörelse för läseåret 1886—87, sid. 51 och 99).

skolstadierna höstterminen 1887 vid samtliga allmänna läroverken och pedagogierna.

Å r s k l a s s.	Antal närvarande lärjungar.	Procent i förhållande till		
		hela summan.	antalet i föreg. klass.	antalet i 1:a klassen.
1	2,143	14·9	—	100
2	2,432	16·9	113·5	113·5
3	2,306	16·0	94·8	107·6
4	2,067	14·3	89·6	96·5
5	1,678	11·6	81·2	78·3
6:1	1,184	8·2	70·6	55·2
6:2	959	6·7	81·0	44·7
7:1	850	5·9	88·6	39·7
7:2	790	5·5	92·9	36·9
Summa	14,409	100	—	672·4

Å r s k l a s s.	Antal lärjungar.			Procent i förhållande till antalet i			
				hela årsklassen.		föreg. afdelning å samma linie.	
	R.	L.	S:a.	R.	L.	R.	L.
4	1,089	978	2,067	52·7	47·3	—	—
5	666	1,012	1,678	39·7	60·3	61·2	103·5
6:1	321	863	1,184	27·1	72·9	48·2	85·3
6:2	227	732	959	23·7	76·3	70·7	84·8
7:1	171	679	850	20·1	79·9	75·3	92·8
7:2	144	646	790	18·2	81·8	84·2	95·1
Summa	2,618	4,910	7,528	—	—	—	—
Procent	34·8	65·2	100	—	—	—	—

Latinafdelning.	Antal lärjungar.			Procent i förhållande till antalet i			
				hela latinafdelningen.		föreg. motsvarande afdng.	
	I-G.	G.	S.a.	I-G.	G.	I-G.	G.
L. 6:1	619	244	863	71·7	28·3	—	—
L. 6:2	482	250	732	65·8	34·2	77·9	102·5
L. 7:1	430	249	679	63·3	36·7	89·2	99·6
L. 7:2	420	226	646	65·0	35·0	97·7	90·8
Summa	1,951	969	2,920	—	—	—	—
Procent	66·8	33·2	100	—	—	—	—

Förhållandet mellan realister och latinare, äfvensom mellan icke-greker och greker under höstterminerna 1878—1887 framgår af följande tabell.

Höstterminen.	Procent i förhållande till antalet lärjungar i klasserna 4—7.		Procent i förhållande till antalet lärjungar i klasserna L. 6—7.	
	R.	L.	I-G.	G.
1878.....	34·0	66·0	48·2	51·8
1879.....	32·3	67·7	50·6	49·4
1880.....	30·9	69·1	51·6	48·4
1881.....	30·7	69·3	54·1	45·9
1882.....	30·0	70·0	57·2	42·8
1883.....	29·8	70·2	59·6	40·4
1884.....	29·9	70·1	62·3	37·7
1885.....	30·7	69·3	64·2	35·8
1886.....	32·5	67·5	65·4	34·6
1887.....	34·8	65·2	66·8	33·2

Af denna tabell finner man, att latinarnes öfvervigt öfver realisterna i klasserna 4—7 äfven detta år, liksom de tre föregående, minskats samt att grekernas antal i kl. 6—7 i jämförelse med icke-grekernas visar ett fortfarande sjunkande.

Tab. 5 utvisar, hurudant förhållandet varit under höstterminen 1887 med hänseende till de s. k. grekernas undervisning inom 7:e klassen i de enligt läroverksstadgans § 10 valfria ämnena engelska och hebreiska.

Ur nyss nämnda tabell erhåller man följande öfversigt.

Grekisk afdelning.	Lärjungar, som undervisats i				Hela antalet greker.
	både engelska och hebreiska.	endast engelska.	endast hebreiska.	båda språken eller ettdera.	
G. 7:1	54	129	16	199	249
G. 7:2	17	96	19	132	226
Summa	71	225	35	331	475
Procent af hela antalet	14·9	47·4	7·4	69·7	100

Häraf framgår, att antalet af de greker, hvilka höstterminen 1887 undervisats hvarken i engelska eller i hebreiska, utgjorde 50 af 249 inom 7:1 samt 94 af 226 inom 7:2.

Af nedanstående tabell visar det sig, huru många af grekerna i sjunde klassen i procent af hela antalet under hvar och en af höstterminerna 1878—1887 begagnat sig af den frivilliga undervisningen i engelska eller i hebreiska eller i bägge språken, samt huru många som ej begagnat sig af denna undervisning.

Höstterminen.	Procent af greker i 7:1, hvilka undervisats i				Procent af greker i 7:2, hvilka undervisats i			
	både engelska och hebreiska.	endast engelska.	endast hebreiska.	hvarken engelska eller hebreiska.	både engelska och hebreiska.	endast engelska.	endast hebreiska.	hvarken engelska eller hebreiska.
1878.....	29·5	47·4	12·5	10·6	21·0	39·1	14·7	25·2
1879.....	33·4	44·1	10·0	12·5	15·4	36·3	10·4	37·9
1880.....	24·7	45·7	15·6	14·0	14·8	42·4	12·5	30·3
1881.....	22·6	50·3	9·5	17·6	14·4	50·1	8·1	27·4
1882.....	16·8	54·8	9·3	19·1	12·1	45·6	5·3	37·0
1883.....	20·8	48·3	9·1	21·8	9·9	37·8	4·2	48·1
1884.....	19·7	52·3	10·5	17·5	8·3	33·7	6·7	51·3
1885.....	19·7	51·9	10·2	18·2	4·1	35·5	8·3	52·1
1886.....	17·9	50·7	12·1	19·3	7·2	33·2	8·1	51·5
1887.....	21·7	51·8	6·4	20·1	7·5	42·5	8·4	41·6

Vid genomläsandet af denna tabell finner man, att inom hvarje skolgeneration antalet af dem, hvilka begagnat sig af ofvannämnda frivilliga undervisning, alltid varit mindre i 7:2 än i 7:1, ett förhållande som måste bero därpå, att lärjungarne i öfversta klassen hafva mindre tid

att däri deltaga. Så finner man t. ex. att, då under höstterminen 1886 endast 19·3 % af grekerna i 7:1 ej deltog i den frivilliga undervisningen i någotdera språket, antalet höstterminen 1887 i 7:2 stigit till 41·6 %.

Såsom en fortsättning af den öfversigt öfver *förändringen i skolgenerationernas storlek*, som lemnats i föregående berättelser, meddelas nedanstående 3 tabeller, hvilka alla afse höstterminerna och äro upprättade efter samma grunder, som de motsvarande i berättelsen för läseåret 1885—

86 (sid. 27). I tabellerna, hvilka omfatta endast närvarande lärjungar, äro de tal, som afse den skolgeneration (jfr straxt nedan), hvilken höstterminen 1879 befann sig i första klassen, utmärkta genom ett därunder utsatt —.

Årsklass.	L ä r j u n g a r n e s a n t a l.								
	H. 1879.	H. 1880.	H. 1881.	H. 1882.	H. 1883.	H. 1884.	H. 1885.	H. 1886.	H. 1887.
1	2,455	2,365	2,307	2,161	2,187	2,121	2,052	2,139	2,143
2	2,777	2,750	2,676	2,557	2,510	2,487	2,494	2,469	2,432
3	2,424	2,564	2,520	2,440	2,366	2,260	2,331	2,341	2,306
4	2,194	2,195	2,276	2,249	2,187	2,144	2,078	2,159	2,067
5	1,769	1,804	1,742	1,777	1,835	1,759	1,753	1,661	1,678
6:1	1,212	1,296	1,375	1,281	1,308	1,370	1,248	1,286	1,184
6:2	993	1,009	984	1,051	958	972	1,102	992	959
7:1	749	858	881	837	900	848	846	933	850
7:2	601	637	731	754	707	795	713	728	790
Summa	15,174	15,478	15,492	15,107	14,958	14,756	14,617	14,708	14,409

Årsklass.	R e a l i s t e r.						L a t i n a r e.					
	H. 1882.	H. 1883.	H. 1884.	H. 1885.	H. 1886.	H. 1887.	H. 1882.	H. 1883.	H. 1884.	H. 1885.	H. 1886.	H. 1887.
4	961	975	937	969	1,069	1,089	1,288	1,212	1,207	1,109	1,090	978
5	612	616	654	615	616	666	1,165	1,219	1,105	1,138	1,045	1,012
6:1	270	298	298	306	332	321	1,011	1,010	1,072	942	954	863
6:2	185	163	198	214	210	227	866	795	774	888	782	732
7:1	175	156	140	154	170	171	662	744	708	692	763	679
7:2	179	146	129	119	126	144	575	561	666	594	602	646
Summa	2,382	2,354	2,356	2,377	2,523	2,618	5,567	5,541	5,532	5,363	5,236	4,910

Årsklass.	I c k e - g r e k e r.				G r e k e r.			
	H. 1884.	H. 1885.	H. 1886.	H. 1887.	H. 1884.	H. 1885.	H. 1886.	H. 1887.
L. 6:1	738	645	664	619	334	297	290	244
L. 6:2	481	579	508	482	293	309	274	250
L. 7:1	420	427	488	430	288	265	275	249
L. 7:2	368	351	368	420	298	243	234	226
Summa	2,007	2,002	2,028	1,951	1,213	1,114	1,073	969

Såsom redan i föregående berättelser anmärkts, kan det vara af intresse att följa hvar och en af de särskilda skolgenerationerna (årsklasserna) under deras gång genom läroverket (här taget i kollektiv mening) och se de antalsförändringar, som en sådan efter hand undergår. Dessa förändringar bero naturligtvis därpå, att lärjungar dels afgå från läroverket (antingen definitivt eller såsom tills vidare frånvarande), dels blifva efter sina kamrater eller skynda förut, medan dessa förluster i allmänhet endast till

en del ersättas genom mottagandet af andra lärjungar, som dels utifrån inkomma i läroverket (antingen såsom nyinskrifne eller såsom återvändande frånvarande), dels blifvit efter från en föregående generation eller skyndat framåt från en efterföljande. Då nu de föregående tre tabellerna, hvar och en inom sitt omfång, omfatta den normala tiden för en hel skolkurs, kan man därur erhålla en öfversigt öfver de antalsförändringar, som den skolgeneration undergått, hvilken höstterminen 1879 befann sig i första klassen och höstterminen 1887 i öfre sjunde klassen, äfvensom särskildt öfver antalsförändringarna i de grupper (realister och latinare, icke-greker och greker), hvari denna skolgeneration delat sig. I närmaste öfverensstämmelse med de tre tabeller, som äro intagna nedtill å sid. 19 och upp till å sid. 20 samt angifva *den samtidiga frekvensen* inom de särskilda skolstadierna höstterminen 1887, hafva därför upprättats följande tre tabeller, hvilka kunna betecknas såsom från undervisningens synpunkt angifvande *vitaliteten* (jfr berättelsen för läseåret 1884—85, sid. 20) hos den skolgeneration, som höstterminen 1879 befann sig i första klassen.

Klass, hvari skol- generationen befann sig.	År och termin.	Antal närvarande lärjungar.	Procent i förhållande till antalet i	
			föregående klass.	1:a klassen.
1	Höstterminen 1879	2,455	—	100
2	» 1880	2,750	112 ^o	112 ^o
3	» 1881	2,520	91 ^o	102 ^o
4	» 1882	2,249	89 ^o	91 ^o
5	» 1883	1,835	81 ^o	74 ^o
6:1	» 1884	1,370	74 ^o	55 ^o
6:2	» 1885	1,102	80 ^o	44 ^o
7:1	» 1886	933	84 ^o	38 ^o
7:2	» 1887	790	84 ^o	32 ^o

Klass, hvari skol- generationen befann sig.	År och termin.	Antal närvarande lärjungar.			Procent i förhål- lande till antalet i			
					hela års- klassen.		föreg. afd. å samma linie.	
		R.	L.	S:a.	R.	L.	R.	L.
4	Höstterminen 1882	961	1,283	2,249	42 ^o	57 ^o	—	—
5	» 1883	616	1,219	1,835	33 ^o	66 ^o	64 ^o	94 ^o
6:1	» 1884	298	1,072	1,370	21 ^o	78 ^o	48 ^o	87 ^o
6:2	» 1885	214	888	1,102	19 ^o	80 ^o	71 ^o	82 ^o
7:1	» 1886	170	763	933	18 ^o	81 ^o	79 ^o	85 ^o
7:2	» 1887	144	646	790	18 ^o	81 ^o	84 ^o	84 ^o

Klass, hvari skol- generationen befann sig.	År och termin.	Antal närvarande lärjungar.			Procent i förhål- lande till antalet i			
					hela års- klassen.		föreg. motsvar. afdelning.	
		I-G.	G.	S:a.	I-G.	G.	I-G.	G.
L. 6:1	Höstterminen 1884	738	334	1,072	68 ^o	31 ^o	—	—
» 6:2	» 1885	579	309	888	65 ^o	34 ^o	78 ^o	92 ^o
» 7:1	» 1886	488	275	763	64 ^o	36 ^o	84 ^o	89 ^o
» 7:2	» 1887	420	226	646	65 ^o	35 ^o	86 ^o	82 ^o

Dessa tabeller få naturligtvis ej så förstås, som om meningen vore, att *af* de h.-t:n 1879 i 1:a klassen befintliga 2,455 lärjungarne 790 (32° %) befunno sig i öfre sjunde h.-t:n 1887, eller att *af* de h.-t:n 1882 i 4:e klassen befintliga 961 realisterna och 1,288 latinarne resp. 144 och 646 befunno sig i öfre sjunde h.-t:n 1887, eller att *af* de h.-t:n 1884 i L. 6:1 befintliga 738 icke-grekerna och 334 grekerna resp. 420 och 226 befunno sig i öfre sjunde h.-t:n 1887, o. s. v. En sådan tolkning vore riktig endast under de förutsättningarna, att hvarken s. k. kvarsittare eller s. k. öfverhoppare förekomme, att i kl. 2—7 inga nya lärjungar utifrån inkomme (hvarken såsom nyinskrifne eller såsom återvändande frånvarande) samt att inga nya lärjungar mottoges vårterminerna. Men då motsatsen mot allt detta eger rum — och detta, såsom af dessa berättel-

ser (kap. om »Lärjungarnes omsättning») framgår, i ganska stor omfattning — så utvisa tabellerna endast, att *mot* ett visst antal lärjungar i en lägre klass svara 1, 2, 3 o. s. v. år sednare vissa antal i klasser, som äro 1, 2, 3 o. s. v. steg högre.

Man kan vid föregående tre tabeller anmärka bland annat, att då både 2:a och 3:e klassen hafva större antal lärjungar än den 1:a, så skulle det vara af nästan större intresse att jemföra den öfre sjunde med dessa två, än med den 1:a, samt att det äfven skulle vara af intresse att jemföra dels R. 7:2 och L. 7:2 resp. med den första real- och latin-klassen (d. v. s. med R. 4 och L. 4), dels I-G. 7:2 och G. 7:2 resp. med den första motsvarande afdelningen inom L. 6:1. Resultaten af dessa och andra dylika jemförelser finnas meddelade i följande öfversigt.

Mot 100 lärjungar i			Höstterminen 1887.		
Kl. 1	höstterminen 1879	svara	32 ^o		
» 2	» 1880	»	28 ^o	i kl. 7:2;	
» 3	» 1881	»	31 ^o		
» 4	» 1882	»	35 ^o		
» 5	» 1883	»	43 ^o		
» 6:1	» 1884	»	57 ^o		
» 6:2	» 1885	»	71 ^o		
» 7:1	» 1886	»	84 ^o		
R. 4	» 1882	»	15 ^o	i R. 7:2;	
R. 5	» 1883	»	23 ^o		
R. 6:1	» 1884	»	48 ^o		
R. 6:2	» 1885	»	67 ^o		
R. 7:1	» 1886	»	84 ^o		
L. 4	» 1882	»	50 ^o	i L. 7:2;	
L. 5	» 1883	»	53 ^o		
L. 6:1	» 1884	»	60 ^o		
L. 6:2	» 1885	»	72 ^o		
L. 7:1	» 1886	»	84 ^o		
I-G. 6:1	» 1884	»	56 ^o	i I-G. 7:2;	
I-G. 6:2	» 1885	»	72 ^o		
I-G. 7:1	» 1886	»	86 ^o		
G. 6:1	» 1884	»	67 ^o	i G. 7:2.	
G. 6:2	» 1885	»	73 ^o		
G. 7:1	» 1886	»	82 ^o		

Om de närmast föregående tre tabellerna och ofvanstående sifferuppställningar jemföras med motsvarande i förra berättelsen (sid. 20), eller m. a. o. om man från undervisningens synpunkt jemför vitaliteten hos skolgenerationen af läsåren 1878—1886 med vitaliteten hos skolgenerationen af läsåren 1880—1887, så finner man vitaliteten hos den sednare öfverhufvud taget samt på reallinien, latinlinien och bland icke-grekerna vara något större, men bland grekerna något mindre.

Om för hvart och ett af åren 1878—1887 lärjungarnes antal i allmänna läroverken och pedagogierna jemföres med rikets folkmängd, så erhållas de resultat, som äro intagna

i nedanstående tabellariska öfversigt, vid hvars utarbetande iakttagits samma grundsatser som vid motsvarande tabell i berättelsen för läsåret 1877—78 (sid. 26).

Jemförelse mellan lärjungarnes antal och rikets folkmängd.

Å r.	Rikets folkmängd vid årets slut.			Lärjungarnes antal höstterminen.			
	Hela folkmängden.	Manliga.		Hela antalet.	På 10,000 af folkmängden.		
		Hela.	I ålder af 10—18 år.		Hela.	Manliga.	
						Hela.	I ålder af 10—18 år.
1878.....	4,531,863	2,205,292	412,656	14,378	32	65	348
1879.....	4,578,901	2,228,855	408,623	15,174	33	68	371
1880.....	4,565,668	2,215,243	407,956	15,478	34	70	379
1881.....	4,572,245	2,215,990	407,157	15,492	34	69	380
1882.....	4,579,115	2,218,343	402,918	15,107	33	68	375
1883.....	4,603,595	2,230,782	400,793	14,958	32	67	373
1884.....	4,644,448	2,252,938	399,531	14,756	32	65	369
1885.....	4,682,769	2,273,861	398,903	14,617	31	64	366
1886.....	4,717,189	2,290,340	401,840	14,708	31	64	366
1887.....	4,734,901	2,296,311	409,289	14,409	30	63	352

Såsom i föregående berättelser påpekats, egde under åren 1876—1885 en fortgående minskning rum bland den manliga befolkningen i åldern 10—18 år. Detta förhållande upphörde, såsom af ofvanstående tabell synes, år 1886, i det den manliga befolkningen i nyssnämnda ålder då uppgick till 401,840 mot 398,903 under föregående år.

Äfven år 1887 visar sig den manliga befolkningen i åldern 10—18 år i tillväxt och uppgick, såsom af tabellen synes, sistnämnda år till 409,289, under det däremot antalet lärjungar på 10,000 af folkmängden i samma ålder nedgått från 366 till 352.

Kap. 10. Lärjungarnes kroppskonstitution och hellsotillstånd.

Tab. 6.

Någon bearbetning af årsredogörelsernas tabellariska uppgifter öfver lärjungarnes kroppskonstitution och allmänna hellsotillstånd samt å antalet sjuke och sjukdomar har ej heller för detta år, på de i berättelsen för läsåret 1880—81 (sid. 22) angifna grunder, egt rum.

Af årsredogörelsernas tabellariska uppgifter om antalet lärjungar, som under hvardera terminen af läsåret 1887—88 på grund af sjukdomsorsaker m. m. icke deltagit i gymnastiköfningarna, hafva äfven denna gång endast de, som afse höstterminen, gjorts till föremål för bearbetning. Resultatet är meddeladt å Tab. 6, hvilken utarbetats efter samma grundsatser, som motsvarande tabell i berättelsen för läsåret 1877—78 (jfr sid. 29 och följ.). Af sagde tabell erhålles följande öfversigt.

Om man sammanställer de motsvarande procenttalen under hela den tidrymd, som dessa berättelser omfatta, erhåller man följande öfversigt.

Höstterminen	Befriade för sjukdomsorsaker i %.		
	Under 15 år.	15 år eller däröfver.	Båda åldersgrupperna.
1876.....	5·9	10·1	7·3
1877.....	5·7	11·0	7·5
1878.....	5·9	10·4	7·5
1879.....	6·3	10·0	7·7
1880.....	6·0	10·7	7·8
1881.....	5·7	11·7	7·8
1882.....	6·2	11·0	8·0
1883.....	6·3	11·3	8·1
1884.....	6·1	12·0	8·3
1885.....	6·1	12·4	8·4
1886.....	6·4	12·2	8·4
1887.....	6·7	12·0	8·4

Åldersgrupp.	Närvarande lärjungar.	Befriade för sjukdomsorsaker.	
		Antal.	Procent.
Under 15 år	9,533	635	6·7
15 år eller däröfver	4,728	569	12·0
Båda åldersgrupperna	14,261	1,204	8·4

Efter procent räknadt har således hela antalet af de för sjukdomsorsaker från gymnastik befriade lärjungarne varit i visserligen långsamt, men nästan oafbrutet stigande.

I hvilken proportion de olika sjukdomsorsakerna medverkat under höstterminen 1887, utvisas af följande tabell, i hvilken för lättare jämförelse de särskilda raderna erhållit samma nummer, som motsvarande kolumner i Tab. 6.

Sjukdomsorsaker.	Under 15 år.		15 år eller däröfver.		Båda grupperna.	
	Antal.	Procent.	Antal.	Procent.	Antal.	Procent.
Sjukdomar i:						
2. syn- och hörsel-organerna	9	1·4	12	2·1	21	1·8
3. nervsystemet.....	27	4·3	11	1·9	38	3·2
4. cirkulationsorganerna	96	15·1	145	25·5	241	20·0
5. andedräftsorganerna.....	44	6·9	49	8·6	93	7·7
6. matsmältningsorganerna	11	1·7	16	2·8	27	2·2
7. urin- och köns-organerna	24	3·8	16	2·8	40	3·3
8. rörelseorganerna och bensystemet	109	17·2	116	20·4	225	18·7
9. Missbildning	23	3·6	37	6·5	60	5·0
10. Tarmbräck.....	167	26·3	74	13·0	241	20·0
11. Allmän svaghet	93	14·7	76	13·4	169	14·0
12. Andra sjukdomar.....	32	5·0	17	3·0	49	4·1
13. Summa	635	100	569	100	1,204	100

Med afseende på de anmärkningar och slutsatser, hvartill ofvanstående tabell kan gifva anledning, må hänvisas till berättelsen för läsåret 1877—78, sid. 30.

Om man vid Tab. 6 tager i betraktande tabellens första hufvudafdelning, d. v. s. »Efter läroverk», så finner man nu, likasom fallet varit de föregående läsåren, högst betydande skiljaktigheter. Så t. ex. äro såsom för sjukdomsorsaker befriade i kol. 13 uppförda vid Vesterviks läroverk endast 3 af 176 (1·7 %) och vid Karlskrona läroverk 6 af 273 (2·2 %), men vid Strengnäs läroverk 24 af 123 (19·5 %), vid Stockholms Södra latinläroverk 63 af 374 (16·8 %) och vid Kalmar läroverk 46 af 342 (13·5 %); vid de femklassiga läroverken i Enköping och Vadstena ingen af respektive 45 och 52, vid Lidköpings 1 af 73 (1·4 %) och vid Norrtelje 1 af 40 (2·5 %), men vid Arboga läroverk 13 af 73 (17·8 %), vid Östermalms 45 af 406 (11·1 %) och vid Söderhamn 8 af 77 (10·4 %). I föregående berättelser (dock sednast i berättelsen för läsåret 1883—84) har anmärkts, att detta slags skiljaktigheter sannolikt till en dryg del berott därpå, att olika grundsatser (jfr berättelsen för läsåret 1876—77, sid. 126) blifvit följda dels vid meddelandet af befrielse, dels vid utarbetandet af hithörande

primärtabeller, hvarvid olika läroverk kunna hafva helt olika förfarit med dem, som blifvit endast partielt (d. v. s. från vissa arter af rörelser eller öfningar) befriade. Denna sednare orsak till skiljaktighet bör likväl denna gång, likasom de 3 föregående åren, ej vara af någon större betydhet, då det i den nya »Plan för allmänna läroverkens årsredogörelser», som utfärdades den 23 Mars 1885, uttryckligen föreskrefs, att endast de lärjungar, som åtnjutit fullständig befrielse från gymnastiköfningarna, skulle i läroverkens hithörande primärtabeller inräknas.

Å Tab. 6 hafva, såsom af »andra orsaker» befriade, blifvit i kol. 14 upptagna 658 lärjungar. Af dessa falla 648 på de högre läroverkens öfre 7:e klass, i hvilken klass lärjungarne icke äro skyldige att deltaga i de egentliga gymnastiköfningarna. Dock bör med afseende på det sistnämnda antalet anmärkas, att för nästan alla högre läroverk hafva hithörande specialtal måst finnas genom en approximativ beräkning, rörande hvilken det för öfrigt är tillräckligt att hänvisa till berättelsen för läsåret 1877—78 (sid. 30 och 31). Af de öfriga 10 hafva — såsom Tab. 6 närmare utvisar — 6 befriats på grund af lång skolväg och 4 af annan eller ej uppgifven orsak.

Kap. 11. Lärjungarnes omsättning.

Tab. 7 och 8.

Redogörelsen för det ämne, som detta kapitel omfattar, afser här, likasom i föregående berättelser, kalenderår. Tabellerna äro uppställda enligt de grunder, som finnas närmare angifna i berättelsen för läseåret 1884—85 (sid. 30 och 31). Tab. 7 visar med fördelning efter läroverksgrupper, klasser och linier antalet vid vårterminens slut före flyttningen närvarande lärjungar i afdelning, hvarifrån flyttning kunde ske vid samma läroverk å samma linie, samt antalet under år 1887 vid vårterminens slut och höstterminens början flyttade. Tab. 8 behandlar med samma fördelning efter läroverksgrupper, klasser och linier lärjungarnes omsättning för vår- och höst-terminerna nämnda år jemte den på hvardera terminen följande mellanterminen. Beträffande dessa tabeller är hufvudsakligen följande att anföras.

Tab. 7 lemnar — såsom redan nämnts — en öfersigt öfver den stora flyttningen vid öfvergången från läseåret 1886—87 till läseåret 1887—88. Stockholms Nya elementarskola är likväl utesluten, dels emedan äfven halfva terminer förekomma i dess flyttningstabell till följd af den fria flyttningen i de öfre klasserna, dels emedan flyttningarna från de 2-åriga klasserna 5 och 6 ej kunna lämpligen sammanslås med flyttningarna från 1-års-afdelningar vid de andra läroverken. Likaså äro pedagogierna uteslutna, emedan där förekommande klasser ej kunna med afseende på den för deras genomgående behöfliga tiden lämpligen sammanställas med klasserna vid de andra läroverken. — Man finner af Tab. 7 för det första, huru många af dem, för hvilka flyttning kunde komma i fråga, äfven erhöello sådan; för det andra, huru många af de flyttade erhöello flyttningstillstånd redan vid vårterminens slut och huru många först vid höstterminens början; för det tredje, huru många vid de sagda tidpunkterna öfvergingo från en linie till en annan; samt för det fjärde, huru många terminer de utan öfvergång till annan linie flyttade tillhört den närmast lägre afdelningen.

För att erhålla antalet af dem, för hvilka flyttning vid vårterminens slut kunde komma i fråga, blef i gällande »Plan för allmänna läroverkens årsredogörelser» hithörande tabellformulär försedt med en särskild kolumn för antalet närvarande lärjungar vid vårterminens slut före flyttningen, hvarigenom således från hvarje afdelning de lärjungar uteslutits, som tillhörde afdelningen den 1 Februari, men afgingo före flyttningen. Vid bearbetningen af primäruppgifterna hafva för samma ändamål ytterligare uteslutits lärjungarne i alla slutafdelningar. Således hafva vid de högre läroverken uteslutits R. 7:2 och L. 7:2 samt dessutom vid Stockholms Norra och Södra latinläroverk R. 5, vid Vesterviks och Sundsvalls läroverk L. 5, vid Vexjö, Halmstads och Hernösands läroverk R. 5 samt vid Hudiksvalls, Strängnäs, Nyköpings, Vesterås, Kristianstads, Östersunds och Luleå läroverk R. 6:2. Vid de femklassiga läroverken hafva uteslutits R. 5 och L. 5. Vid de treklassiga läroverk, som

under läseåret 1887—88 läst endast på 3 klasser, har 3:e klassen uteslutits; vid Falköpings läroverk L. 5, vid Sala kl. 3 och L. 4¹⁾, vid Engelholms R. 4, vid Filipstads R. 4 och L. 4, vid Skellefteå R. 5 och L. 5 samt vid Örnsköldsviks R. 4, L. 4, R. 5 och L. 5²⁾. Efter alla dessa uteslutningar återstå i klasserna 1—7:1 enligt kolumn 2 af tabellen 12,474 lärjungar, af hvilka 9,814 (78·7 %) enligt kol. 17 erhöello flyttning till kl. 2—7:2. Det föregående året (se förra berättelsen, sid. 23) var det motsvarande procenttalet 79·5. — Med afseende på flyttningresultaten inom särskilda läroverksgrupper eller klasser må hänvisas till tabellen samt erinras därom, att talet i kolumn 2 för en viss klass naturligtvis bör jämföras med talet i kol. 17 för den eller de klasser, hvartill flyttning sker från den förra klassen. Slutligen må nämnas, att efter frånräkning af lärjungarne i alla slutafdelningar (se ofvan), utgjorde de närvarande lärjungarnes antal den 1 Februari 12,670, af hvilka således 196 (12,670—12,474) afgingo före flyttningen. Det föregående året var det motsvarande afgångstalet 163.

Af de 9,814 enligt Tab. 7 vid öfvergången till det nya läseåret flyttade lärjungarne erhöello 7,523 (76·7 %) enligt kol. 3—9 flyttningstillstånd vid vårterminens slut samt 2,291 (23·3 %) enligt kol. 10—16 sådant tillstånd vid höstterminens början. Det föregående året voro de motsvarande procenttalen 77·6 och 22·4.

Af nämnda 9,814 flyttade öfvergingo 46 (0·5 %) från en linie till en annan, hvaraf 2 vid vårterminens slut och 44 vid höstterminens början. Det föregående året var det motsvarande antalet af de från en linie till en annan öfvergångne 30 (0·3 %). Af de nämnda 46 lärjungarne öfvergingo 12 till R. 4, 4 till L. 4, 12 till R. 5, 5 till L. 5, 5 till R. 6:1, 2 till L. 6:1 B, 2 till L. 6:1 A, 1 till L. 6:2 A, 1 till L. 7:1 B, 1 till R. 7:2 och 1 till L. 7:2 B. Vid Stockholms Nya elementarskola, som ej är inräknad i tabellen, öfvergingo 3 från en linie till en annan, nemligen 1 under vårterminen och 2 under höstterminen; af dessa öfvergick 1 till R. 5, 1 till L. 5 och 1 till R. 6. — Utan tvifvel skulle de ofvan nämnda talen vinna någon tillökning, om äfven de lärjungar kunnat inräknas, hvilka vid öfvergången till annat läroverk äfven öfvergått till annan linie.

Huru lång tid de lärjungar, som enligt Tab. 7 vid öfvergången till det nya läseåret flyttades utan att öfvergå till annan linie, hade tillhört den närmast lägre afdelningen, utvisas af följande tabell, hvari talen för flyttningen vid vårterminens slut (kol. 3—8) sammanslagits med motsvarande tal för flyttningen vid höstterminens början (kol. 10—15).

¹⁾ Under läseåret 1886—87 var undervisningen vid Sala treklassiga läroverk utsträckt till 4:e klassen, men läseåret 1887—1888 undervisades endast på tre klasser.

²⁾ Under läseåret 1886—87 var undervisningen vid Örnsköldsviks treklassiga läroverk utsträckt till 5:e klassen, men under läseåret 1887—88 undervisades endast på fyra klasser.

K l a s s.	Lärjungar flyttade till klassen efter att hafva tillhört närmast lägre klass af samma linie följande antal terminer.						Summa flyttade lärjungar.	Terminer öfver normaltiden.	
	0.	1.	2. (Normala tiden.)	3.	4.	5 (eller flere).		Summa.	Medeltal.
2	—	101	1,274	14	183	2	1,574	285	0·18
3	18	49	1,526	6	228	2	1,829	383	0·21
R. 4	3	14	687	2	135	1	842	255	0·30
L. »	20	10	718	2	52	1	803	59	0·07
R. 5	4	5	503	2	100	—	614	189	0·31
L. »	3	16	744	1	89	1	854	160	0·19
R. 6:1	—	4	197	2	17	—	220	32	0·15
L. »	1	6	539	4	90	—	640	176	0·28
R. 6:2	—	5	198	2	13	—	218	23	0·11
L. »	—	5	608	3	78	—	694	154	0·22
R. 7:1	—	3	139	—	11	—	153	19	0·12
L. »	1	1	537	2	66	—	607	131	0·22
R. 7:2	—	2	109	—	13	—	124	24	0·19
L. »	1	2	536	3	53	1	596	108	0·18
Klasserna 2—4	41	174	4,205	24	598	6	5,048	932	0·19
Realklasserna 5—7	4	19	1,146	6	154	—	1,329	287	0·22
Latin » »	6	30	2,964	13	376	2	3,391	729	0·21
Samtliga klasser	51	223	8,315	43	1,128	8	9,768	1,998	0·20

Om man för hvardera linien med inräknande af de gemensamma klasserna sammanlägger de 8 årsklassernas medeltal, så blir summan för reallinien 1·57 termin och för latinlinien 1·55 termin. De motsvarande talen i förra berättelsen voro 1·75 och 1·45, och utvisar således det nu erhållna resultatet någon ökning för latinlinien, men en ej obetydlig minskning för reallinien. — Om man förvandlar de i sista summeringsraden förekommande antalen flyttade lärjungar till procenttal, så finner man, att de, som tillhört närmast lägre klass

0 termin, d. v. s. »öfverhoppat» densamma, utgjorde	0·5 %
1 »	2·3 »
2 terminer, d. v. s. den normala tiden ...	85·1 »
3 »	0·4 »
4 »	11·6 »
5 » eller flere	0·1 »
Summa 100 %.	

Mellan de nu erhållna procenttalen och motsvarande tal för föregående år råder ganska stor öfverensstämmelse.

På förut angifvet skäl ingå inga tal från Stockholms Nya elementarskola i Tab. 7 samt således icke heller i föregående tabell. Angående flyttningen inom Nya elementarskolan under läseåret 1887—88 hänvisas därför till läroverkets årsredogörelse för nämnda år.

I gällande »Plan för allmänna läroverkens årsredogörelser» finnes till formuläret för flyttningstabellen fogad en så lydande anmärkning: »Har någon under kalenderåret erhållit flyttning på andra tider, än de i tabellen upptagna, bör detta i texten angifvas med motsvarande specifikation, ehuru ej i tabellform.» Enligt årsredogörelsernas dels under

flyttningstabellerna, dels i eller under omsättningstabellerna lemnade uppgifter hafva flyttningar på andra tider, än de i flyttningstabellen upptagna, egt rum dels vid slutet af höstterminen 1886 eller början af vårterminen 1887, dels under höstterminen 1887 efter den 15 September. För de flyttningar, som egt rum vid slutet af höstterminen 1886 eller början af vårterminen 1887, finnes plats i sjelfva omsättningstabellerna (så vida de flyttade äro kvar såsom närvarande den 1 Febr.), och de hafva enligt dessa tabeller förekommit vid 25 högre, 5 femklassiga och 4 treklassiga läroverk samt uppgå till respektive 1 och 77 (jfr Tab. 8 A—C, kol. 3 och 4). Men den föreskrifna specifikationen rörande dessa flyttningar har på det anvisade stället lemnats endast vid 4 högre och 1 femklassigt läroverk, hvarjemte den vid 3 högre lemnats i anmärkningar vid omsättningstabellerna. Enligt de sålunda från 8 läroverk lemnade uppgifterna erhåller man följande tillägg till Tab. 7. Utan öfvergång till annan linie flyttades vid början af 1887 års vårtermin 2, nemligen 1 till 2:a klassen och 1 till R. 4 (båda efter att hafva tillbragt en termin i föregående klass). Till annan linie öfvergingo 15, nemligen 3 till R. 4 från L. 4, 1 till L. 4 från R. 4, 2 till R. 5 från L. 5, 1 till R. 6:1 från L. 6:1 B, 3 till L. 6:1 B från L. 6:1 A, 1 till L. 6:2 B från R. 6:2 och 4 till L. 6:2 B. från L. 6:2 A. Specifiserade äro således endast 17 fall af 78 (22 %). — För de flyttningar, som egt rum under höstterminen 1887 efter den 15 Sept., finnes icke plats i läroverkens omsättningstabeller och således icke heller i Tab. 8; men sådana hafva vid 2 högre läroverk omnämnts på föreskrifven plats, d. v. s. i anmärkning under flyttningstabellen, samt uppgå till 5, alla till

L. 6:1 A från L. 6:1 B. — Säsom förut (sid. 25) anmärkts, uppgingo de flyttningar, som berodde på öfvergång mellan linierna, enligt Tab. 7 till 46. Detta antal har nu vunnit en tillökning af 20; men tillökningen skulle sannolikt blifvit betydligt större, om alla hithörande fall specificerats.

Tab. 8 lemnar — såsom redan nämnts — en öfversigt öfver lärjungarnes omsättning för vår- och höst-terminerna 1887 jemte den på hvardera terminen följande mellanterminen; dock har Stockholms Nya elementarskola ej kunnat inräknas, dels emedan i dess omsättningstabeller endast en flyttningsskolumn användts för hvardera terminen, dels emedan uppgifterna rörande omsättningen i de 2-åriga 5:e och 6:e klasserna ej kunna lämpligen sammanslås med dylika rörande 1-års-afdelningar vid de andra läroverken.

Såsom redan i föregående berättelser anmärkts, måste — såvida icke ett eller annat sällsynt undantagsförhållande (jfr berättelsen för läsåret 1876—77, sid. 129) inträffat — ett strängt samband ega rum mellan vissa under två på hvarandra följande terminer å omsättningstabellernas summationsrader stående tal. För hvarje särskildt läroverk och således äfven för *hela läroverket* (taget i kollektiv mening) måste nemligen antalet lärjungar, som en viss dag under en termin — vare sig såsom närvarande eller frånvarande — tillhörde läroverket, vara lika med den del af detta antal, som en viss dag följande termin var kvar vid läroverket, tillsammans med den del af samma antal, som under mellantiden afgått. Genom att uppställa denna grundsats i ekvationsform erhålles för hvarje öfvergång från en termin till den följande en s. k. kontrollekvation. Men de tal, hvilka behövas för denna, kunna icke erhållas uteslutande ur omsättningstabellerna, emedan i kol. 2—6 och 11—15 af dessa ingå endast *närvarande* lärjungar. Antalen af *frånvarande* lärjungar erhållas däremot (ehuru ofullständigt) från förut lemnade summariska textabeller öfver antalen lärjungar. Om man nu tillämpar kontrollekvationen på höstterminen 1886 och vårterminen 1887 samt betecknar de ifrågavarande talen i den föregående terminens kolumner med A_{15} o. s. v. (se Tab. 8 i förra berättelsen), dem i den efterföljande terminens kolumner med B_1 o. s. v. (se Tab. 8 i denna berättelse), antalet frånvarande den föregående terminen (se förra berättelsen, sid. 16) med A_1 och antalet frånvarande den efterföljande terminen (se nyss anf. st.) med B_1 , så erhåller ekvationen följande utseende:

$$(E_1) \quad \overline{A_{15} + A_1} = \overline{B_2 + B_3 + B_4 + B_1 + A_{17} + A_{18} + B_7}.$$

Om man åter tillämpar kontrollekvationen på vår- och höst-terminerna 1887 samt likaledes betecknar talen i den föregående terminens kolumner med A_6 o. s. v., dem i den efterföljande terminens kolumner med B_{11} o. s. v. (ehuru båda dessa terminers tal nu hemtas ur Tab. 8 i denna berättelse) och antalen frånvarande (se förra berättelsen, sid. 16, och denna berättelse, sid. 18) på samma sätt som nyss, så erhåller ekvationen följande utseende:

$$(E_2) \quad \overline{A_6 + A_1} = \overline{B_{11} + B_{12} + B_{13} + B_1 + A_8 + A_9 + B_{16}}.$$

Insättas talvärdena i ekvationen E_1 , så får venstra membrum värdet 14,518 ($= 14,404 + 114$) och högra membrum värdet 14,544 ($= 13,887 + 1 + 78 + 72 + 147 + 325 + 34$). Insättas åter talvärdena i ekvationen E_2 , så får venstra membrum värdet 14,345 ($= 14,273 + 72$) och högra membrum värdet 14,327 ($= 1,916 + 7,044 + 2,265 + 121 + 317 + 2,510 + 154$). Skillnaden mellan de båda membra uppgår således i den förra ekvationen till 26 och i den sednare till 18. Dessa skillnader kunna till någon del bero därpå, att en eller annan lärjunge blifvit under höstterminen inskrifven efter den 15 September eller under vårterminen efter den 1 Februari; men de bero till aldra största delen på bristfälliga eller oriktiga uppgifter i läroverkens årsredogörelser.

Inom hvardera terminsgruppen af Tab. 8 äro först (kol. 2—5 och 11—14) de den 1 Februari och den 15 September närvarande lärjungarne¹⁾ fördelade efter kvarvaro i sin afdelning från föregående termin, flyttning till eller inskrifning i densamma. Om man vid gruppen för höstterminen frånräknar pedagogierna, så uppgår antalet af dem, som vid öfvergången till det nya läsåret flyttades till klasserna 2—7:2 och den 15 September voro kvar vid sina respektive läroverk, till 9,247 samt antalet af dem, som ej erhållit flyttning och den 15 September sutto kvar i sina klasser, efter frånräkning af alla slutfdelningar (jfr ofvan sid. 25 och för de treklassiga läroverken Tab. 4) till 1,624. Dessa två grupper utgöra tillsammans 10,871, af hvilka således 85.1 % erhållit flyttning. Vid den likartade undersökning, som här ofvan (sid. 25) grundades på Tab. 7, befanns att af 12,474 vid vårterminens slut före flyttningen befintliga lärjungar 78.7 % erhållit flyttning. Således finner man, att bland de lärjungar, som mellan vårterminens slut och den 15 September afgingo ur icke-slutfdelningar, ett jemförelsevis större antal utgjordes af dem, som icke erhållit flyttning.

Af kol. 3, 4, 12 och 13 i Tab. 8 finner man, att af de lärjungar, som den 1 Februari och den 15 September tillhörde läroverken utom Stockholms Nya elementarskola, hade

1	flyttats enligt beslut vid slutet af höst-t:n 1886
78	» » » » början » vår-t:n 1887
7,044	» » » » slutet » » »
2,265	» » » » början » höst-t:n »

Af hela summan, 9,388, hade således endast 0.8 % lyckats begagna sig af den i läroverksstadgan medgifna rättigheten till flyttning vid början af en vårtermin, 75 % flyttats enligt beslut vid vårterminens slut och 24.2 % flyttats enligt beslut vid höstterminens början. I de ofvan nämnda antalen äro ej de lärjungar inräknade, hvilkas öfvergång till annan klass skett i sammanhang med öfvergång till annat läroverk, samt naturligtvis ej heller de, hvilka eljest afgått

¹⁾ Det har äfven detta år trots många stridigheter i årsredogörelserna lyckats vinna full öfverensstämmelse mellan kol. 15 och Tab. 4 samt mellan kol. 6 och (den otryckta) tabellen öfver lärjungarnes antal vårterminen 1887. Den skenbara stridigheten mellan kol. 15 och Tab. 4 försvinner, om man från sistnämnda tabell frånräknar Stockholms Nya elementarskola.

med betyg på nöjaktigt genomgående af den lemnade klassen.

Om man från de nyss nämnda antalen vid vårterminens slut och höstterminens början flyttade frånräknar dem, som tillhörde pedagogierna, erhållas talen 7,003 och 2,244 eller tillsammans 9,247, utvisande, huru många af de vid öfvergången till det nya läseåret flyttade lärjungarne (med undantag af dem, som tillhörde Nya elementarskolan och pedagogierna) den 15 September 1887 voro närvarande vid sina respektive läroverk. Vid jämförelse med hela antalet af de enligt Tab. 7 flyttade, 9,814, finner man, att antalet af dem, hvilka erhöilo flyttning, öfverskjuter antalet af de flyttade, hvilka voro närvarande den 15 September, med 567, af hvilket öfverskott 520 falla på vårterminen och 47 på höstterminen.

Antalet inskrifne utgjorde vid samtliga allmänna läroverken och pedagogierna, enligt kol. 5 och 14 i Tab. 8 samt med tillägg för Stockholms Nya elementarskola ur dess årsredogörelse, 3,238 under hela kalenderåret 1887, hvaraf 311 (9.6 %) inskrefvos under vårterminen och 2,927 (90.4 %) under höstterminen. Om de under kalenderåret inskrifne fördelas efter klasser, så finner man, att i 1:a klassen inskrefvos 1,873, i 2:a 523, i 3:e 218, i 4:e 225 (98 realister och 127 latinare), i 5:e 110 (43 r. och 67 l.), i nedre 6:e 212 (77 r. och 135 l.), i öfre 6:e 33 (13 r. och 20 l.), i nedre 7:e 22 (6 r. och 16 l.) samt i öfre 7:e 22 (3 r. och 19 l.). I dessa antal innefattas naturligtvis dels lärjungar, som före inskrifningen icke tillhört något af här ifrågavarande läroverk, dels lärjungar, som endast öfvergått från ett läroverk till ett annat.

Antalet afgångne utgjorde vid samtliga allmänna läroverken och pedagogierna enligt kol. 7—9 och 16—18 i Tab. 8 samt med tillägg af Stockholms Nya elementarskola ur dess årsredogörelse:

från början af vår-t:n 1887 t. o. m. den 31 Jan.	35
fr. o. m. den 1 Febr. till vår-t:ns slut	325
under näst följande mellantermin	2,531
från början af höst-t:n t. o. m. den 14 Sept.	156
fr. o. m. den 15 Sept. till höst-t:ns slut	107
under näst följande mellantermin	295

Summa 3,449.

Beträffande andra och femte grupperna här ofvan har redan i föregående berättelser anmärkts, att de omfatta afgångne af två olika slag, beroende detta därpå, att i årsredogörelserna till dessa grupper räknats dels lärjungar, som i förtid under pågående termin afbrutit sin skolgång, dels sådana, som först efter terminens afslutade arbeten afgått vid terminens slut, sedan flyttning eller afgangsexamen redan försiggått. Särskildt plägar en stor del af dem, hvilka afgått efter aflagd mogenhetsexamen, vara inräknad i andra eller femte gruppen af den tillfälliga anledningen, att nämnda examen vid åtskilliga läroverk inträffat före års-examen. Då det emellertid är önskvärdt, att i de båda

nämnda grupperna endast intagas sådana lärjungar, som i förtid under terminens lopp afbrutit sin skolgång, har denna gång vid utarbetandet af Tab. 8 blifvit från kolumnerna 8 och 17 till kolumnerna 9 och 18 öfverförda såväl de lärjungar, hvilka afgått efter aflagd mogenhetsexamen, som de, hvilka i öfrigt efter aflagd afgangsexamen afgått från läroverkens slutafdelningar. Ehuru därigenom antalen lärjungar inom grupperna 2 och 5 här ofvan betydligt minskats, är dock antagligt att i dessa båda grupper ganska många ännu ingå, hvilka egentligen borde tillhöra grupperna 3 och 6. Genom sammanslagning af grupperna 3 och 4 erhålles antalet 2,687, utgörande närmare 78 % af samtliga afgångne. Man kan således med säkerhet påstå, att åtminstone 78 % af hela antalet afgångne afgingo vid öfvergången till det nya läseåret.

Om de afgångne fördelas efter klasser, så finner man, att ur 1:a klassen afgingo 236, ur 2:a 341, ur 3:e 469, ur 4:e 453 (319 realister och 134 latinare), ur 5:e 672 (365 r. och 307 l.), ur nedre 6:e 275 (102 r. och 173 l.), ur öfre 6:e 194 (55 r. och 139 l.), ur nedre 7:e 101 (23 r. och 78 l.) samt ur öfre 7:e 708 (117 r. och 591 l.). Härvid hafva de från Stockholms Nya elementarskolas 5:e och 6:e klasser afgångne lärjungarne blifvit fördelade på ett-års-afdelningar efter samma grunder, som finnas omnämnda å sid. 19 samt äfven iakttagits i Tab. 4. — Bland de afgångne voro naturligtvis många, som endast öfvergingo till ett annat läroverk. Särskildt bero de höga talen för klasserna 3 och 5 till en del på detta förhållande. Af den första tabellen å sidan 21 framgår vid jämförelse mellan lärjungeantalen i kl. 3 och 5 höstterminen 1886 samt i kl. 4 och 6:1 höstterminen 1887, att den verkliga minskningen för »hela läroverket» utgjorde 274 vid öfvergången från 3:e till 4:e och 477 vid öfvergången från 5:e till 6:e klassen.

Här ofvan visades, att antalet inskrifne under kalenderåret 1887 uppgick till 3,238 samt antalet afgångne från början af vårterminen 1887 till samma tid 1888 till 3,449. Det förra antalet understiger således det sednare med 211. Under det föregående kalenderåret samt under hvart och ett af åren 1876—1880 har antalet inskrifne öfverskjutit antalet afgångne, nemligen år 1876 med 664, 1877 med 509, 1878 med 670, 1879 med 782, 1880 med 267 och 1886 med 53. Däremot understeg antalet inskrifne antalet afgångne under hvart och ett af åren 1881—1885, nemligen år 1881 med 23, 1882 med 289, 1883 med 175, 1884 med 182 och 1885 med 244.

Slutligen må erinras därom, att, emedan Tab. 7 och 8 tillkommit genom hopläggning af uppgifterna från de särskilda läroverken, så är det tydligt, att med hänsyn till läroverket såsom ett enda helt talen i kol. 3—17 af Tab. 7 och i kol. 12 och 13 af Tab. 8 sannolikt äro mycket för låga samt talen i kol. 14, 10 och 19 af Tab. 8 sannolikt ej obetydligt för höga.

Kap. 12. Mogenhets- och kompletterings-examina.

Tab. 9—12.

Med afseende på dessa examina gällde under år 1887 samma föreskrifter och allmänna anordningar, som under år 1886 (se förra berättelsen, sid. 26). De vid primäruppgifternas bearbetande följda grundsatserna äro äfven oförändrade, till följd hvaraf det är tillräckligt att här erinra därom, att termen »underkände» blifvit för korthetens skull både i tabeller och text använd i st. för uttrycken »icke berättigade till muntlig examen» och »icke förklarade mogne». Härigenom hafva visserligen bland de underkände inräknats några lärjungar, på hvilka den använda termen ej egentligen passar, men om alla dessa fall lemnas detaljerade uppgifter i anmärkningarna till Tab. 9 och 10. — De ämnen, som under båda terminerna kalenderåret 1887 voro bestämde för den skriftliga examen, äro intagna å Tab. 11 och 12. — Likasom i de föregående berättelserna, från och med läsåret 1881—82, hafva äfven denna gång uppgifterna för de båda terminerna i allmänhet ej blifvit skilda, utan sammanarbetade till ett helt för kalenderåret.

Vårterminen 1887 anställdes mogenhetsexamen vid alla de 35 offentliga högre läroverken samt äfvenledes vid alla de 5 enskilda läroverk, som egde dimissionsrätt¹⁾. Den skriftliga examen förrättades den 15, 16, 18 och 19 April. Den muntliga examen, som förrättades på dagarne fr. o. m. den 16 Maj t. o. m. den 13 Juni, upptog 1 dag vid 7 offentliga och 3 enskilda läroverk, 2 dagar vid 15 offentliga och 2 enskilda läroverk samt 3 dagar vid 13 offentliga läroverk. Tillsammans åtgingo således för den muntliga examen 83 examensdagar. Med frånräknande af de alldeles uteblifne examinerades under dessa 83 dagar 794 i mogenhets- och 21 i kompletterings-examen. Antalet censorer utgjorde tillsammans 15. Med hänsyn till särskilda läroverk uppgick deras antal till 2 vid 16 offentliga och 3 enskilda läroverk, till 3 vid 17 offentliga och 2 enskilda samt till 5 vid 2 offentliga läroverk. Härvid har räknats det högsta antal, som förekommit någon af dagarne, samt afseende ej blifvit fästadt på ombyte af censorer under särskilda dagar.

Höstterminen 1887 anställdes både skriftlig och muntlig mogenhetsexamen vid 14 offentliga och 1 enskildt läroverk samt endast skriftlig vid 2 offentliga. Den skriftliga examen förrättades den 18, 19, 21 och 22 November. Den muntliga examen, som förrättades på dagarne fr. o. m. den 8 t. o. m. den 17 December, upptog 1 dag vid 12 offentliga och 1 enskildt läroverk samt 2 dagar vid 2 offentliga läroverk. Tillsammans åtgingo således för den muntliga examen 17 examensdagar. Med frånräknande af de alldeles uteblifne examinerades under dessa 17 dagar 82 i mogenhets- och 5 i kompletterings-examen. Antalet censorer utgjorde till-

sammans 8. Med hänsyn till särskilda läroverk uppgick deras antal till 2 vid hvart och ett.

Af de å Tab. 9 och 10 meddelade »Sammandrag rörande mogenhetsexamen» erhåller man följande tabellariska öfversigt för hela kalenderåret.

I mogenhetsexamen år 1887 underkände och godkände.

Linier.	Underkände i		Godkände i muntliga examen.	Summa.
	skriftliga examen.	muntliga examen.		
1:o. Antal.				
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.				
Realister	11	7	111	129
Latinare	42	28	563	633
Båda linierna	53	35	674	762
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.				
Realister	2	—	5	7
Latinare	9	2	55	66
Båda linierna	11	2	60	73
C. Privatister.				
Realister	35	12	28	75
Latinare	82	50	42	174
Båda linierna	117	62	70	249
2:o. Procent.				
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.				
Realister	9	5	86	100
Latinare	7	4	89	100
Båda linierna	7	5	88	100
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.				
Realister	29	—	71	100
Latinare	14	3	83	100
Båda linierna	15	3	82	100
C. Privatister.				
Realister	47	16	37	100
Latinare	47	29	24	100
Båda linierna	47	25	28	100

Vid föregående tabell må anmärkas, att bland de absoluta talen förekomma dubbelräkningar, emedan åtskilliga af de till höstterminens examen anmälde äfven voro anmälde redan till vårterminens.

Bland de till Tab. 9 och 10 fogade anmärkningarna kunna följande förtjena att särskildt framhållas. I den

¹⁾ För ett af de 6 enskilda läroverk, som under vårterminen 1886 egde dimissionsrätt, nemligen Göteborgs realgymnasium, hade denna rätt genom Kungl. bref af den 22 Okt. 1886 upphört att vara gällande.

skriftliga examen blef 1 beträdd med underslef. Det läroverk, vid hvilket detta underslef förekom, var Uppsala. Den, som gjorde sig skyldig till denna handling, var privatist. — Den censorerna gifna rättigheten att i strid med examinerarnas uttalade mening förklara en examinerad vara icke mogen tillämpades i 26 fall, nemligen med afseende på 15 lärjungar vid offentliga läroverk, 2 vid enskildt och 9 privatister. Dessutom förekom i 13 fall, nemligen med afseende på 8 lärjungar vid offentliga läroverk, 1 vid enskildt och 4 privatister, att en examinerad, som af examinerarna förklarats mogen, underkändes af en bland censorerna, men godkändes af den eller de andra och således vitsordades såsom mogen. — Bland de i muntliga examen godkände voro 28 flickor, hvaraf 6 realister och 22 latinare¹⁾. — Såvidt utrönas kunnat, tillhörde alla i muntliga examen godkände statskyrkan utom 3 (alla vid offentliga läroverk), hvilka tillhörde den mosaiska trosbekännelsen.

Enligt Tab. 8 samt med tillägg för Stockholms Nya elementarskola ur dess årsredogörelse funnos den 1 Februari 1887 vid de offentliga läroverken 123 realister och 601

latinare i öfre 7:e klassen, således tillsammans 724. Till mogenhetsexamen anmälde sig vårterminen från dessa läroverk 718 lärjungar, hvaraf 120 realister och 598 latinare. Bland dessa blefvo 641 förklarade mogne, hvaraf 105 realister och 536 latinare; bland dessa sednare tillhörde 315 latinlinien utan grekiska och 221 latinlinien med grekiska. — Af de offentliga läroverkens under höstterminen till examen anmälde 47 lärjungar hade samtliga med undantag af 2, som voro lärjungar vid Stockholms Nya elementarskola, anmält sig redan till vårterminens examen; dock så att 2 (vid Nyköpings läroverk) under vårterminen varit anmälde såsom privatister. Bland dessa 47 blefvo 33 förklarade mogne, hvaraf 6 realister och 27 latinare; bland dessa sednare tillhörde 23 latinlinien utan grekiska och 4 latinlinien med grekiska. — Bland de offentliga läroverkens under året såsom mogne förklarade 674 lärjungar tillhörde således 111 (17 %) reallinien, 338 (50 %) latinlinien utan och 225 (33 %) latinlinien med grekiska.

De i mogenhetsexamen år 1887 godkändes ålder utvisas af följande tabell.

Linier.	16 år.	17 år.	18 år.	19 år. (Normal- åldern.)	20 år.	21 år.	22 år.	23 år.	24 år.	25 år.	26 år.	27 år.	28 år.	29 år.	30 år.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.																
Realister	—	7	23	34	30	11	4	1	—	1	—	—	—	—	—	111
Latinare	2	21	102	150	135	90	27	21	9	3	1	1	1	—	—	563
Summa	2	28	125	184	165	101	31	22	9	4	1	1	1	—	—	674
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.																
Realister	—	—	1	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Latinare	—	1	7	15	6	15	3	2	1	1	1	2	—	—	1	55
Summa	—	1	8	17	8	15	3	2	1	1	1	2	—	—	1	60
C. Privatister.																
Realister	—	2	5	7	2	6	3	2	—	—	1	—	—	—	—	28
Latinare	—	3	4	13	10	6	2	1	—	1	1	—	1	—	—	42
Summa	—	5	9	20	12	12	5	3	—	1	2	—	1	—	—	70

Emedan 18 år utgjorde normalåldern i öfre 7:e klassen vid läseårets början (jfr berättelsen för läseåret 1876—77, sid. 79), utgjorde 19 år normalåldern i samma klass vid läseårets slut och bör således äfven räknas såsom normalålder för dem, som då eller före kalenderårets slut aflade mogenhetsexamen. Bland de godkände lärjungarne vid de offentliga läroverken voro således 155 under, 184 i och 335 öfver normalåldern. Motsvarande tal för lärjungarne vid de enskilda läroverken äro 9, 17 och 34 samt för privatisterna 14, 20 och 36.

¹⁾ Vid utarbetandet af anmärkningarna till Tab. 9 b rörande antalen flickor, som blifvit godkända i muntliga mogenhetsexamen, förbisågos 3 hithörande fall (latinare bland privatisterna), alla likväl riktigt intagna i vederbörande kolumn (10) af tabellen och nu medräknade; af dessa fall höra 2 till Nyköpings och 1 till Falu läroverk.

Af föregående tabell erhåller man nedanstående öfversigt öfver de godkände lärjungarnes medelålder.

Lärjungar.	Realister.	Latinare.	Samtliga.
Vid offentliga läroverk	19'33	19'74	19'67
" enskilda "	19'20	20'62	20'50
Privatister	20'04	20'05	20'04

Följande tabell utvisar — med fördelning efter läroverk — antal och medelålder för de godkände lärjungar, som tillhörde de offentliga läroverken och de enskilda läroverken med dimissionsrätt.

Läroverk.	Antal lärjungar.	År öfver eller under (—) normalåldern.	Medelålder.	Läroverk.	Antal lärjungar.	År öfver eller under (—) normalåldern.	Medelålder.
A. Offentliga.				Helsingborg.....	12	2	19'17
Stockholm:				Göteborg:			
Norra latinläroverket.....	28	4	19'14	Latinläroverket	38	58	20'53
Södra	16	6	19'38	Realläroverket.....	3	4	20'33
Realläroverket.....	28	6	19'21	Halmstad.....	14	13	19'93
Nya elementarskolan.....	15	0	19'00	Kalmar	20	23	20'15
Uppsala	34	7	19'21	Karlstad	41	26	19'63
Gefle.....	16	14	19'88	Hernösand	16	8	19'50
Hudiksvall	4	— 2	18'50	Östersund	7	15	21'14
Linköping	32	45	20'41	Umeå	19	18	19'95
Norrköping	20	5	19'25	Luleå	6	6	20'00
Vestervik.....	8	1	19'13	Sundsvall	6	5	19'83
Skara	32	26	19'81	Visby	8	— 2	18'75
Venersborg	19	11	19'58	Samtliga	674	454	19'67
Strengnäs	11	0	19'00				
Örebro.....	29	29	20'00	B. Enskilda.			
Nyköping.....	15	14	19'93	Stockholm:			
Vesterås	13	9	19'69	Beskovska skolan	16	2	19'13
Falun	13	7	19'54	Wallinska flickskolan	8	10	20'25
Vexjö	30	31	20'03	Lyceum för flickor.....	2	3	20'50
Jönköping	26	12	19'46	Uppsala: Fjellstedtska skolan ...	10	47	23'70
Lund	47	40	19'85	Lunds privata elementarskola ...	24	28	20'17
Malmö	29	14	19'48	Samtliga	60	90	20'50
Karlskrona	8	2	19'25				
Kristianstad	11	— 3	18'73				

I följande betygstabeller äro de erhållna betygen betecknade på sedvanligt sätt, d. v. s. *A = Berömlig*, *AB = Med beröm godkänd*, *B = Godkänd* och *C = Icke godkänd*.

De *mogenhetsbetyg*, som utdelades åt de i examen godkände, voro följande.

Linier.	A.	AB.	B.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.				
Realister	2	44	65	111
Latinare	31	188	344	563
Summa	33	232	409	674
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.				
Realister	—	3	2	5
Latinare	5	19	31	55
Summa	5	22	33	60
C. Privatister.				
Realister	1	10	17	28
Latinare	1	3	38	42
Summa	2	13	55	70

För uppsatsen på *modersmålet* utdelades följande betyg.

Linier.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.					
Realister	1	23	100	5	129
Latinare.....	9	130	480	17	636
Summa	10	153	580	22	765

Linier.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.					
Realister	—	1	4	1	6
Latinare.....	1	14	49	2	66
Summa	1	15	53	3	72
C. Privatister.					
Realister	—	6	52	13	71
Latinare.....	—	9	115	28	152
Summa	—	15	167	41	223

Vid jämförelse med Tab. 9 c och 10 c finner man, att hela antalet afgifna betyg är något lägre än hela antalet anmälde, hvilken skiljaktighet — likasom i följande betygstabeller — beror därpå, att åtskilliga af de anmälde af en eller annan anledning ej erhöilo betyg. Under vårterminen skref en privatist (latinare) två godkända uppsatser, men betygen kunna här ofvan endast räknas som *ett*. Slutligen må anmärkas, att antalet af dem, som erhöilo högre betyg än »*Godkänd*» utgjorde bland de offentliga läroverkens realister 19 % och bland samma läroverks latinare 22 %.

Censorernas berättelser öfver verkställda examina voro äfven för vår- och höst-terminen 1887 åtföljda af tabeller, som utvisade, huru många lärjungar hade skrivit öfver hvart och ett af de för uppsatsen på modersmålet gifna ämnena, och hvilka betyg blifvit vid hvarje särskildt ämne utdelade. Af dessa tabeller, som för hvardera terminen om-

fatta alla de läroverk, där skriftlig examen anställts, erhåller man följande översigt¹⁾.

Ä m n e n.	A.	AB.	B.	C.	S:a.
Vårterminen 1887.					
1. Hvari består skiljaktigheten emellan de kristna kyrkorna i läran om nattvarden?	1	40	146	11	198
2. Skildring af Perikles' tidevarf.	2	17	34	2	55
3. Af hvilka skäl anses Westfaliska freden såsom en gräns emellan tvenne tidevarf i Europas historia?	5	54	250	17	326
4. Konstantinopels geografiska och historiska betydelse.	—	5	6	2	13
5. Engelbrekts förtjenster om fäderneslandet.	—	22	111	5	138
6. Har den franska bildningens herravälde i Sverige under förra århundradet verkat öfvervägande godt eller ondt?	2	6	13	3	24
7. Elektriciteten i det praktiska lifvets tjenst.	1	24	116	8	149
8. Hvad förstås med hederskänsla, och hvilken betydelse eger denna för människans sedliga lif?	—	4	10	3	17
Summa	11	172	686	51	920
Höstterminen 1887.					
1. Jemförelse mellan de särskilda protestantiska kyrkornas författningar.	—	—	6	—	6
2. Af hvilka skäl kan de puniska krigens slut betraktas såsom en vändpunkt i Roms historia? ...	—	—	1	—	1
3. Maria Stuarts öden och karakter.	—	7	65	4	76
4. Betydelsen af striden mellan hertig Carl och Sigismund.	—	2	25	8	35

¹⁾ Om man enligt den nyss lemnade tabellen, där betygen öfver uppsatserna på modersmålet äro fördelade efter lärjungegrupper, sammanlägger antalen inom de särskilda betygsgraderna, erhåller man respektive 11, 183, 800 och 66 eller tillsammans 1,060. Vid dylik sammanläggning enligt den nu lemnade ämnestabellen erhåller man visserligen samma slutsumma, men fullständig öfverensstämmelse råder likväl icke mellan läroverkens tabeller öfver den skriftliga examen å den ena sidan samt censorernas ofvannämnda tabeller å den andra. Dessa sednare äro nemligen för vårterminen felaktiga vid 5 läroverk, i det att vid ett uppförts 1 B för mycket och 1 C för litet, vid ett 1 AB för litet och 1 B för mycket, vid hvardera af två 1 B för litet och 1 C för mycket samt vid ett läroverk 1 B för litet utan förhöjning i annan betygsgrupp, hvarigenom äfven antalet betyg vid detta läroverk blifvit en enhet för litet. Att likväl slutsummorna för läroverkens och censorernas tabeller blifva lika beror därpå, att censorerna vid ett läroverk, där en privatist skrifvit öfver och erhållit betyg för två uppsatser, naturligtvis måst upptaga ett betyg mer än de vid detta läroverk pröfvades antal. Med afseende på summationsraden till sammandraget af censorernas tabeller för vårterminen blir således resultatet, att där finnes 1 AB för litet och 1 C för mycket.

Ä m n e n.	A.	AB.	B.	C.	S:a.
5. Jemförelse mellan statshvälfningen i Danmark 1660 och den i Sverige 1680.	—	—	—	—	—
6. Hvilket tidevarf bör anses såsom den svenska litteraturens guldålder?	—	—	2	1	3
7. Om myrorna.	—	—	10	1	11
8. Kunskap är magt.	—	1	5	2	8
Summa	—	10	114	16	140

För de skriftliga arbeten, hvilka *realisterna* hade att utöfver uppsatsen på modersmålet verkställa, utdelades de betyg, som utvisas af följande tabell.

Skrifning.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.					
Tysk	—	—	2	—	2
Fransk	1	25	71	31	128
Engelsk	1	40	79	8	128
Matematisk	5	46	70	8	129
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.					
Tysk	—	—	—	—	—
Fransk	—	1	4	1	6
Engelsk	—	1	5	—	6
Matematisk	—	1	5	—	6
C. Privatister.					
Tysk	—	5	2	3	10
Fransk	—	6	27	29	62
Engelsk	—	9	46	13	68
Matematisk	—	11	32	27	70

För de skriftliga arbeten, hvilka *latinerna* hade att utöfver uppsatsen på modersmålet verkställa, utdelades de betyg, som utvisas af följande tabell.

Skrifning.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.					
Latinsk	4	137	471	24	636
Tysk	—	—	—	—	—
Fransk	6	140	428	61	635
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.					
Latinsk	1	10	46	9	66
Tysk	—	—	—	—	—
Fransk	1	16	39	10	66
C. Privatister.					
Latinsk	—	2	110	40	152
Tysk	—	1	4	1	6
Fransk	—	13	82	52	147

Öfversättningar till både tyska och franska verkställdes af en privatist.

Med afseende på den muntliga examen är här endast att nämna följande. I hebreiska språket examinerades 27 lärjungar vid offentliga och 10 vid ett enskildt läroverk, men ingen privatist. I engelska språket examinerades 71 bland de offentliga läroverkens greker; bland samma läroverks icke-greker blefvo naturligtvis alla, som i den muntliga examen deltog, häri examinerade, då för dessa lärjungar läsningen af engelska språket varit obligatorisk.

För de kompletteringsexamina, som anställdes i sammanhang med mogenhetsexamina vår- och höst-terminen 1887, finnes redogjort å Tab. 9 och 10. Ur där meddelade uppgifter erhålles följande sammandrag för hela kalenderåret.

Ä m n e n.	Anmälde.	Godkände.
Latin	16	12
Grekiska	1	1
Franska	2	2
Matematik och fysik å klassiska linien	4	1
Matematik å reallinien	10	6
Summa	33	22

Häri äro inräknade 3 latinare vid offentliga läroverk (1 vid Vesterås läroverk, 1 vid Kristianstads och 1 vid Göteborgs Latinläroverk), hvilka sökt och erhållit Kungl. Maj:ts tillstånd att samtidigt med mogenhetsexamen få undergå kompletteringsexamen i matematik å reallinien. Enär enligt den för skriftliga examen gällande anordningen (se berättelsen för läsåret 1886—87, sid. 26) det realisterna åliggande och i det skriftliga matematiska provvet inräknade arbetet att behandla en uppgift af mekaniskt eller fysikaliskt innehåll är förlagdt till samma tid, som det latinska översättningsprovet, må tilläggas, att de nämnda 3 kompletteranterna af Kungl. Maj:t äfven erhållit befrielse från sagde del af det skriftliga provvet. Med de 5 kompletteranter, som enligt förra berättelsen (sid. 30) erhållit dylikt tillstånd, hade samma förhållande, ehuru ej där omnämndt, egt rum.

Skillnaden mellan antalet anmälde och antalet godkände utgöres af 4 uteblifne (1 från den skriftliga och 3 från den muntliga examen) samt af 7 underkände (3 i den skriftliga och 4 i den muntliga examen).

Kap. 13. De afgångne lärjungarnes tillämnade lefnadsbanor närmast efter afgången, m. m.

Tab. 13.

Tabellbilagan till detta kapitel är utarbetad efter samma grundsatser som den motsvarande i föregående berättelser. Emedan tidsgränserna för primäruppgifterna till denna tabell fullkomligt sammanfalla med tidsgränserna för primäruppgifterna till afgångskolumnerna i Tab. 8, hvarest de afgångne äro fördelade efter tiden för afgången, borde i hvarje läroverks årsredogörelse full öfverensstämmelse klass för klass ega rum mellan uppgifterna i omsättnings-tabellernas afgångskolumner å ena sidan och de uppgifter å andra sidan, hvilka handla om de afgångne lärjungarnes tillämnade lefnadsbanor. Likväl förekomma i årsredogörelserna ganska många stridigheter; men dessa hafva alla kunnat vid bearbetningen undanröjas. De skenbara stridigheterna mellan Tab. 8 och Tab. 13 bero således uteslutande därpå, att Stockholms Nya elementarskola är inräknad i den sednare tabellen, men ej i den förra. Om man nemligen, såsom här ofvan å sid. 28, till antalen afgångne enligt Tab. 8 lägger motsvarande tal vid Nya elementarskolan och sedan klass för klass jemför de sålunda erhållna antalen med motsvarande tal å Tab. 13, så finner man allestädes full öfverensstämmelse.

Hela antalet af de utan godkänd mogenhetsexamen afgångne lärjungarne uppgår enligt Tab. 13 till 2,775. Bland dessa afgingo 41 genom döden. På grund af primäruppgifternas ofullständighet eller obestämdhet hafva 902 eller 33 % (förra året 29 %) ej kunnat fördelas med afseende på tillämnade lefnadsbanor; dock har angående 161 bland dessa uppgifvits, att de afgått till »näringarna» eller »yrkena» eller dylikt utan närmare bestämning. Om man från ofvan nämnda 902 frånräknar dessa 161, återstå 741, om hvilkas

tillämnade lefnadsbanor alldeles inga uppgifter lemnats. Det ligger i sakens natur, att för ganska många lärjungar, i synnerhet då de afgå utan anmälan, årsredogörelserna ej kunna meddela några uppgifter om tillämnade lefnadsbanor. Likväl lider det intet tvifvel, att förenämnda antal 741 är betydligt högre, än förhållandena gjort nödvändigt. I sjelfva verket finner man t. ex., att af detta antal 88 höra till ett enda läroverk (Linköpings), hvilket, om man frånräknar tre genom döden afgångne lärjungar, för öfrigt om de afgångne äfven detta år endast lemnat en namuförteckning utan någon vidare uppgift. — Äfven antalet af dem, som ej kunnat fördelas, emedan de lemnade uppgifterna äro af allt för obestämd art (»näringar», »yrken» m. m. d.), är tvifvelsutan högre, än behöfligt varit. Af de 95 hithörande afgångne vid de högre läroverken komma 15 på ett (Stockholms Södra latinläroverk), 13 på ett (Falu) och 11 på ett (Uppsala), medan de återstående 56 äro fördelade på 12 läroverk och uppgifter af dylik sväfvande natur alldeles icke förekomma vid 19 högre läroverk (angående Linköpings se ofvan), hvaribland ett läroverk med det högsta lärjungeantalet (Stockholms Norra latinläroverk) och ett med lärjungeantal bland de aldrra högsta (Göteborgs Realläroverk). Af de 24 hithörande afgångne vid de femklassiga läroverken komma 8 på ett läroverk (Norrtelje), 7 på ett (Östermalms) och 5 på ett (Oskarshamn), medan de återstående 4 äro fördelade på fyra läroverk. Af de 39 hithörande afgångne vid de treklassiga läroverken komma 10 på ett läroverk (Alingsås), 9 på ett (Askersunds), 6 på ett (Örnsköldsviks) och 5 på ett (Varbergs), medan de återstående 9 äro fördelade på 6 läroverk.

Beträffande de särskilda kolumnerna i tabellens första hufvudafdelning är för öfrigt följande att här nämna. Bland de 561 lärjungar, som äro uppförda i kolumn 2, ämnade 536 öfvergå från ett till ett annat af de till denna berättelse hörande läroverk samt således icke afgå från *läroverket* (taget i kollektiv mening). Endast i 25 af de till denna kolumn hörande fallen omnämnes öfvergång till läroverk af andra slag (11 till folkskolelärare-seminarium, 1 till folkskola, 1 till borgarskola, 11 till folkskola och 1 till utländskt läroverk). Hela antalet af de jemlikt kol. 3—13 afgångne utgör 162 i 1:a klassen, 256 i 2:a, 353 i 3:e, 383 i 4:e, 462 i 5:e, 255 i nedre 6:e, 180 i öfre 6:e, 93 i nedre 7:e och 29 i öfre 7:e, eller tillsammans 2,173. Dock bör erinras därom, att bland de 902 lärjungarne i kol. 13 äfven kunna finnas ganska många, som i verkligheten äro likställda med dem i kol. 2, eller m. a. o. icke afgingo från *läroverket* (i kollektiv mening).

Bestämda uppgifter därom, att vissa af lärjungarne vid de lägre läroverken efter särskild afgangspröfning afgått med betyg att hafva nöjaktigt genomgått läroverkets högsta klass och således (jemlikt § 33, mom. 2, af läroverksstadgan) med rättighet att för intagning vid näst följande termins början i närmast högre klass inom högre läroverk njuta detta betyg till godo utan särskild inträdespröfning, äro under detta läsår lemnade från 17 femklassiga och 11 treklassiga läroverk samt omfatta 152 lärjungar från de förra läroverkens 5:e klass och 50 från de sednares 3:e eller högre klass. — Om 23 lärjungar finnes angifvet att på dem tillämpats läroverksstadgans 34:e § (skilsmessa från läroverket på grund af för lång tid i klassen), om 10 att de blifvit förvisade eller på rektors uppmaning lemnat läroverket, om 26 att de afgått för sjuklighet samt om 53 att de rest utrikes eller emigrerat (däraf 1 till Danmark, 2 till Tyskland, 2 till Brasilien och 41 till Amerika).

Hela antalet af de med godkänd *mogenhetsexamen* afgångne lärjungarne uppgår enligt Kap. 12 och Tab. 13 till 674. På grund af felande primäruppgifter hafva 113 (17 %) ej kunnat fördelas med afseende på tillämnade lefnadsbanor; dock har om 11 af dessa (1 realist, 9 icke-greker, 1 grek) uppgifvits att de ämnade gå till »praktiskt yrke» eller dylikt, om 3 (icke-gr.) att de ämnade öfvergå till enskilda studier och om 1 (r.) att han ämnade emigrera till Amerika. Det ligger i sakens natur, att årsredogörelserna ej kunna meddela några hithörande uppgifter om en del lärjungar, då dessa nemligen sjelfve förklarar sig ej kunna lemna sådana. Men likväl är förenämnda antal 113 betydligt högre, än förhållandena gjort nödvändigt. Af dessa 113 falla nemligen 64 (10 realister, 33 icke-greker och 21 greker) på 3 läroverk (Linköpings, Falu och Venersborgs), hvilka endast lemnat namnförteckningar, såsom äfven varit förhållandet under de tre föregående åren vid de båda förstnämnda läroverken och under det sednaste året vid det sistnämnda.

Beträffande de särskilda kolumnerna i den hithörande

afdelningen af Tab. 13 är för öfrigt följande att här nämna.

Under kol. 2 innefattas följande uppgifter om tillämnad lefnadsbana: den allmänna i kolumnrubriken intagna uppgiften m. fl. dylika (9 realister, 105 icke-greker, 122 greker), teologiska studier (1 icke-gr., 26 gr.), juridiska d:o (1 r., 21 icke-gr., 6 gr.), medicinska d:o (8 icke-gr., 3 gr.), filosofiska d:o (6 icke-gr., 11 gr.), lärarebanan (2 gr.). I den första af dessa grupper äro (likasom i de två föregående berättelserna) inräknade de, om hvilka uppgifvits att de ämnade öfvergå till Stockholms högskola (1 icke-gr.).

Under kol. 3 innefattas: Tekniska högskolan (19 r., 8 icke-gr.), tekniskt läroverk (3 r.), tekniska studier (1 icke-gr.), ingenjör (1 r., 2 icke-gr.)

Under kol. 4: landtbruksinstitut (1 icke-gr.), landtbrukskola (1 icke-gr., 1 gr.) landtbruk (2 r., 2 icke-gr.), Skogsinstitutet (3 r., 2 icke-gr.), skogsstaten (4 icke-gr.).

Under kol. 5: fabriksrörelse (1 r., 1 gr.), bruksrörelse (1 icke-gr.), mekanisk verkstad (1 icke-gr.), mekanisk verkstad i Amerika (1 r.), mekaniskt yrke (1 icke-gr.), teknisk verksamhet (3 icke-gr.), bryggeriyrket (1 icke-gr.), väfskola (1 r.).

Under kol. 6: handelsinstitut och handelsskola (6 r., 9 icke-gr.), handelskontor m. fl. dylika uppgifter (4 r., 9 icke-gr., 2 gr.), affärsverksamhet (1 r., 1 icke-gr.), anställning vid bank (3 icke-gr., 1 gr.), bokhandel (1 icke-gr.).

Under kol. 7: tullstaten (3 r., 6 icke-gr., 3 gr.), poststaten (2 icke-gr.), jernvägstjänst (4 r., 6 icke-gr.), landtstaten (1 r., 8 icke-gr., 2 gr.), kamerala tjänstemannabanan (2 icke-gr.), civila d:o (1 icke-gr.), landtmätare (1 r., 2 icke-gr. 1 gr.), riksbanken (1 r.), »allmänna verken» (1 r.).

Under kol. 8, som på grund af fordringarna för inträde på den militäre sjömannens bana alldeles icke eller endast i något ytterst sällsynt undantagsfall kan afse annat än landtförsvaret, innefattas dels endera af de allmänna i kolumnrubriken intagna uppgifterna (16 r., 39 icke-gr., 7 gr.), dels en närmare uppgift, nemligen artilleriet (1 icke-gr.).

Under kol. 10 innefattas: Veterinärinstitutet (3 r., 3 icke-gr., 1 gr.), veterinäryrket (2 icke-gr., 1 gr.), tandläkareyrket (2 r., 10 icke-gr., 3 gr.).

Under kol. 11: Gymnastiska centralinstitutet (1 icke-gr.), gymnastik (1 icke-gr.), Musikaliska akademien (2 icke-gr.), Akademien för de fria konsterna (1 icke-gr.), folkskolelärare-seminarium (2 gr.), enskild lärarebefattning (1 r., 1 icke-gr.).

Under kol. 12 innefattas bland andra sådana, hvilka på grund af sväfvande uppgifter ej kunnat fördelas på de öfriga kolumnerna (jfr här ofvan).

Slutligen må med afseende på de i Tab. 13 och i texten här ofvan meddelade uppgifterna om tillämnade lefnadsbanor — vare sig utan eller med godkänd *mogenhetsexamen* — erinras därom, att den verkliga lefnadsbanan väl i åtskilliga fall torde blifva en annan än den vid afgången tillämnade. Men sannolikt är likväl, att dessa afvikelser, som svårigen kunna gå i en bestämd riktning, ej väsentligen inverka på de hufvudsakliga resultaten.

D. Ekonomiska förhållanden.

Kap. 14. Läroverkens särskilda kassor, m. m.

Årsredogörelsernas uppgifter om nya donationer till läroverken äro sammanställda i nedastående tabell. Vid utarbetandet af denna tabell och de motsvarande i föregående berättelser har iakttagits att endast medräkna de donationer, hvilkas afkastning anslagits till stipendier, premier eller understöd, men icke sådana, som afse andra ändamål (t. ex. anskaffande af materiel), att vid beräkningen ej medtaga löften eller testamentariska förordnanden om framdeles utfallande donationsbelopp samt att ej medräkna tillfälliga gåfvor, afsedda att i sin helhet utdelas såsom premier eller understöd åt lärjungarne, och ej heller andra till premie- och fattig-kassorna lemnade gåfvor, hvilka ej synas hafva blifvit kapitaliserade. De till Kammarrätten insända räkenskaperna hafva i en del fall rådfrågats.

Läroverk.	Kapital.	Anmärkingar.
	Kronor.	
Stockholms Nya el.-skola ...	1,560	Till förökande af 2 stipendiefonder.
Uppsala	2,000	Stipendiefond.
Hudiksvall	6,000	2 stipendiefonder.
Vadstena	3,000	Stipendiefond.
Norrköping	1,060	»
Skara	750	Till förökande af en premiefond.
Strengnäs	7,667	Stipendiefond.
Örebro	11,933	3 stipendiefonder.
»	15	Till förökande af en stipendiefond.
Helsingborg	5,000	Stipendiefond.
Göteborgs Realläroverk	3,000	»
Umeå	2,000	»
»	150	Till förökande af en stipendiefond.
Summa	44,135	

Vid denna tabell är följande att anmärka. Afkastningen af den ena af de under Stockholms Nya elementarskola omnämnda stipendiefonderna (förökad med 1,000 kr.) kan äfven utgå såsom akademiskt stipendium. Angående en af de tre under Örebro uppförda stipendiefonderna (å 5,100 kr.) gäller att stipendium får af stipendiat behållas ett år vid universitet eller högskola.

I berättelsen för 1885—86 (sid. 45) omnämndes att till en stipendiefond vid Uppsala läroverk donerats förutom ett kapital af 2,500 kr. äfven 2 aktier å 1,000 kr. hvardera, hvilka likväl på grund af bristande kännedom om deras verkliga värde ej då inräknades. Med ledning af deras afkastning under åren 1888—1890 torde de kunna — vid kapitalisering efter 5 % — upptagas till ett sammanlagdt värde af 1,200 kr., hvilka således böra läggas till den för året 1885—86 i nämnda berättelse uppförda summan af 19,976 kronor. Med denna förändring erhåller man följande öfersigt öfver de donationer, som för de angifna ändamålen under de i dessa berättelser behandlade perioderna kommit läroverken till godo:

1877—1880	Kronor 289,633
1881—1883	» 277,105
1886—87	» 21,746
1887—88	» 44,135

Summa Kronor 632,619.

Denna slutsumma, ehuru betydlig, är likväl att anse som ett minimivärde af hithörande belopp. Det har nemligen vid rådfrågandet af de till Kammarrätten insända räkenskaperna en eller annan gång befunnits, att donationer af hithörande art kommit läroverken till godo utan att vara i årsredogörelserna omnämnda. Ett fullständigt genomgående, år för år, af samtliga stiftsstyrelsernas och läroverkens räkenskaper, hvilket likväl blefve allt för tidsödande, skulle måhända medföra uppdagandet af flera sådana fall. Dock skulle därigenom ingen kännedom vinnas om sådana i årsredogörelserna möjligen förbigångna donationer, som ej förvaltas af stiftsstyrelserna eller läroverken.

Ställningen under år 1887 i den »Kungl. och Hvitfeldtska stipendie-inrättningen» (jfr förra berättelsen, sid. 33) utvisas af följande räkenskapssammandrag, i hvilket såsom behållning räknats utlånade medel, fordringar och kontanter, men icke värdet på inrättningens säterier, hemman m. m. Behållning vid årets början: 246,137 kr. 58 öre; inkomster: 38,346 kr. 07 öre; utgifter: 26,741 kr. 41 öre; behållning vid årets slut: 257,742 kr. 24 öre.

Inkomstsumman innefattar följande poster:

	Kronor.
Räntor å utlånade medel, m. m.	11,908 ³⁵
Arrenden m. m.	26,985 ⁹²
Afgår: Afkortning för fattigdom m. m.	548 ²⁰
	<u>26,437⁷²</u>
Summa	38,346 ⁰⁷ .

I den första inkomsttitteln ingår ett mindre belopp, utgörande vinst genom inlösen af en utlottad obligation, samt i den andra ett belopp af 170 kr. 75 öre, utgörande ersättning för exproprierad jord. Om utgiftssumman — likasom i föregående berättelser — fördelas under tre hufvudtitlar, nemligen för det första utgifter till diverse med stiftelsen af

sedda ändamål (»Stipendier m. m.»), för det andra utgifter, som äfven vanliga egare få vidkännas vid brukandet af jordegendom (»Diverse afbränningar»), och för det tredje utgifter, som inrättningen har att bestrida i sin egenskap af förvaltande embetsverk, såsom löner, arvoden och pensioner m. m. (»Diverse förvaltningskostnader»), så erhåller man följande poster:

	Kronor.
Stipendier	17,817 ⁶⁵
Diverse afbränningar	1,396 ⁹⁰
Diverse förvaltningskostnader	7,526 ⁸⁶
Summa	26,741 ⁴¹ .

Kap. 15. Omkostnaderna för läroverken.

Med afseende på de anslag, som äro upptagna i den vid 1886 års Riksdag upprättade riksstaten för år 1887 är följande att nämna.

Såsom *Reservationsanslag* till de allmänna läroverken var förut å ordinarie stat under titeln »Anvisning i kontant» uppfördt ett belopp af 2,865,514 kronor. Härtill lades i riksstaten för år 1887 följande belopp:

1) Till fyllnad i bibliotekariens arvode vid allmänna läroverket i Skara	Kr. 145 ⁷⁴
2) Till Visingsö-fonden	» 488 ³⁶
3) Till lönefyllnad åt rektor vid allmänna läroverket i Malmö samt till åtskilliga läroverkskassor	» 737 ⁹⁰
Summa	Kr. 1,372 ⁰⁰ .

Däremot uteslötos de förut under titeln »Indelning och därmed jemförlig anvisning, på *förslag*: Ersättningar» upptagna 1,080 kr., emedan i stället, såsom nedan närmare visas, just anslagits ofvan nämnda tre belopp. Hela reservationsanslaget utgjordes således enligt riksstaten för 1887 endast af »Anvisning i kontant» och uppgick till 2,866,886 kr., utvisande en tillökning af 292 kr., hvilken likväl egentligen endast är skenbar.

Med afseende på ofvan nämnda tre tillagda belopp är följande att anmärka. Det 1:a beviljades, på det att hela det till 350 kr. bestämda arvodet åt bibliotekarien vid allmänna läroverket i Skara skulle utgå i penningar, hvaremot han förut af det för arvoden åt bibliotekarierna vid de högre läroverken beviljade penningeanslaget (jfr berättelsen för läsåret 1876—77, sid. 182) uppbar endast 204 kr. 26 öre samt erhöll återstoden af arvodet genom lösen för ett spannmålsanslag, som i stat beräknades till 145 kr. 74 öre, men i medeltal för åren 1875—1884 uppgått till 190 kr. 93 öre. Såsom godtgörelse för den således genom indelningserättningens indragande föranledda minskning i bibliotekariens dittills tillkommande löneförmåner gaf Riksdagen därjemte sitt bifall därtill, att till den dåvarande innehafvaren af nämnda bibliotekariebefattning finge, så länge

han vid befattningen kvarstode, årligen af reservationerna å anslagen till allmänna läroverken utgå ett belopp af 45 kr. 19 öre. — Det 2:a beloppet blef jemte befrielse från utgifvande af dittills till statsverket ingående andel, 497 kr. 11 öre, af skolegodsets räntor tillerkänd Visingsöfonden utöfver den fonden redan tillkommande ersättning för minskning i salpeterhjelpen, på det den till Visingsborgs skolestat — dels i penningar, dels i lösen för vissa räntepersedlar — utgående ersättning för indragna indelningar måtte kunna upphöra¹⁾. — I det 3:e beloppet ingår en post af 6 kr. 32 öre till rektor vid allmänna läroverket i Malmö i stället för honom förut tillkommande indelningserättning, hvilken likväl ej varit intagen i Statsliggarne och således ej heller finnes omnämnd på de ställen i berättelsen för 1876—77, där specifika uppgifter om bemälda rektors löneförmåner meddelats (sid. 180, 183 o. 184), men utan tvifvel ingår i någon af de i samma berättelse under »Indelt ränta» eller »Indelt tionde» omförmälda posterna från Malmöhus län (sid. 187 o. 188). Återstoden af det 3:e beloppet beviljades i stället för — dittills dels i penningar, dels i lösen för spannmålsanslag — utgående ersättning för indragna landtgillan och klockarepensioner och är sålunda sammanfatt: till Lunds läroverks bibliotekskassa²⁾ 80 kr. 57 öre, till Helsingborgs läroverks ljus- och ved-kassa 394 kr. 15

¹⁾ Om man sammanlägger det nu beviljade beloppet (488 kr. 36 öre) och den förut till statsverket ingående andelen af skolegodsets räntor (497 kr. 11 öre), så utgör summan endast 985 kr. 47 öre, hvaremot i berättelsen för läsåret 1876—77 (sid. 178) är enligt Statskontorets s. k. Statsliggare för 1876 angifvet, att ersättningen till Visingsborgs skolestat för indelta räntor var i stat uppförd med 2,721 kr. 18 öre. Orsaken till skilljaktheten är utan tvifvel att söka däri, att vid den med 1881 års början vidtagna förändringen i riksstatens uppställning (se berättelsen för läsåret 1881—82, sid. 31) större delen af sistnämnda belopp var af sådan natur (jfr berättelsen för läsåret 1876—77, sid. 187), att den måste föras under rubriken »Friheter och kyrkotionde», hvarefter åter hela det under denna rubrik och ifrågakvarande reservationsanslag stående beloppet (7,320 kr.) blef vid uppställandet af riksstaten för år 1886 uteslutet af skäl, som finnes angifvet i förra berättelsen (sid. 34).

²⁾ I berättelsen för 1876—77 (sid. 175, spalt. 1, not. 1) är i enlighet med läroverkets räkenskaper denna ersättning påförd läroverkets ljus- och ved-kassa, men den har sedan blifvit tillagd biblioteks- [och materiel-] kassan. I Kungl. brefvet af den 11 Dec. 1863, hvarigenom den år 1876 gällande fördelningen af ifrågakvarande ersättning bestämdes, är för Lunds läroverk ingen särskild kassa omnämnd.

öre, till Ystads läroverks premie- och fattig-kassa 16 kr. 44 öre, till Kristianstads läroverks äldre byggnadskassa 235 kr. 47 öre, till sistnämnda läroverks stipendiefonder 1 kr. 50 öre samt till Halmstads läroverks premie- och fattig-kassa 3 kr., eller tillsammans 731 kr. 13 öre. Beträffande dessa poster må hänvisas till berättelsen för 1876—77 (sid. 174, 175, 183 o. 184) och till d:o för 1881—82 (sid. 30 o. 31). De nu specificerade posterna i det 3:e beloppet uppgå tillsammans till en summa af 737 kr. 45 öre, hvilken likväl för anslaget beräkning i jemnt krontal utfördes med 737 kr. 90 öre. — Samtliga tilläggsbeloppen, äfvensom uteslutandet af det ofvan berörda förslagsanslaget, beviljades i öfverensstämmelse med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställningar.

I förenämnda reservationsanslag ingår ett belopp af 20,500 kr. till praktisk utbildning af blifvande elementarlärare (se berättelsen för läsåret 1882—83, sid. 28). I anledning därpå må här, såsom fortsättning af förut meddelade uppgifter om omkostnaderna för profåret, nämnas, att genom Kungl. bref af den 27 Juni 1887 anordnades 9,795 kr. till arvoden åt profärsföreståndare och biträdande lärare samt genom Kungl. bref af den 27 Januari 1888 10,340 kr. för samma ändamål. Utgifterna för år 1887 utgjorde således tillsammans 20,135 kronor.

Såsom i föregående berättelse (sid. 34) är omnämndt, företedde allmänna läroverkens ordinarie anslag vid 1886 års slut en reservation af 444,716 kr. 84 öre. På grund af beslut vid Maj-riksdagen år 1887 blef jemlikt Kungl. bref af den 13 Juli samma år ett belopp af 200,000 kr. därför öfverfördt till öfverskottsmedlen å 1885 års statsreglering och beräknadt såsom tillgång vid statsregleringen för år 1888. Denna öfverföring var af Kungl. Maj:ts föreslagen, på det att beloppet skulle anslås till uppförande af ny byggnad för Stockholms Nya elementarskola, men denna del af Kungl. Maj:ts framställning vann icke Riksdagens bifall. Reservationen uppgick vid 1887 års slut till 367,143 kronor 41 öre.

Riksstaten för 1887 upptager såsom extra ordinarie anslag till allmänna läroverken:

- 1) Till löneförbättring åt lärarne vid de allmänna läroverken Kr. 336,975
- 2) Till resestipendier åt lärare i främmande lefvande språk » 6,000
- 3) Till arvoden åt extra lärare » 40,000

Summa Kr. 382,975.

Samtliga dessa extra ordinarie anslag voro i riksstaten för 1886 uppförda till enahanda belopp. Det första anslaget förekommer för första gången å riksstaten för 1883 och blef nu anvisadt enligt samma grunder som för 1886. Det andra anslaget, som genom Kungl. bref af den 28 Januari 1887 blef fördeladt i 8 stipendier å 750 kr. hvartera, förekommer såsom extra ordinarie anslag äfven å alla föregående riksstater från och med den för 1876. Det tredje anslaget, som åren 1882—1886 utgick med lika storlek, utgör en förstärkning af de medel, som till ett

belopp af 100,000 kr. redan voro för samma ändamål anvisade på ordinarie stat under förutnämnda reservationsanslag (jfr berättelsen för läsåret 1878—79, sid. 36). — Alla tre anslagen beviljades i öfverensstämmelse med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställningar.

Såsom i förra berättelsen (sid. 35) är omnämndt, företedde det första af förenämnda extra ordinarie anslag vid 1886 års slut en reservation af 7,199 kr. 40 öre. Vid 1887 års slut uppgick densamma till 7,503 kr. 96 öre, men därjemte blef ett belopp af 7,147 kr. 32 öre jemlikt Kungl. bref af den 29 Juni 1888 (från Finans-departementet) i likhet med dylika å andra anslag affördt från reservationen såsom tillgång för kommande statsreglering.

Då den extra ordinarie staten, såsom nyss anmärktes, ej förändrades, förete således för år 1887 de på ordinarie och extra ordinarie stat uppförda anslagen tillsammans samma, egentligen endast skenbara, tillökning af 292 kr., som den ordinarie.

Ställningen i den utom statsregleringen och Rikshufvudboken stående räkning, som i Statskontoret föres öfver influtna examensafgifter och öfver därmed bestridda utgifter, utvisas för 1887 af följande sammandrag.

	Kronor.	öre.
Debet.		
Behållning vid årets början	15,544	11
Influtna examensafgifter	22,060	—
Summa	37,604	11
Kredit.		
Utgifter	20,176	19
Behållning vid årets slut	17,427	92
Summa	37,604	11

Härvid är dock att märka, att räkningen upprättats med hänsyn till inkomster och utgifter, som *under* sjelfva räkenskapsåret till Statskontoret influtit eller därför utbetalts, men utan hänsyn till det examensår, hvartill medlen egentligen höra. Bland utgifterna ingår i sjelfva verket ett mindre belopp från examensåret 1886, men inkomsterna tillhöra däremot endast examensåret 1887 samt motsvara — efter 20 kr. för hvar och en till mogenhetsexamen anmäld och 10 kr. för hvarje ämne för hvar och en till kompletteringsexamen anmäld (jfr berättelsen för 1876—77, sid. 190) — alldeles antalen af de enligt Tab. 9 och 10 till dessa båda examina anmälde (respektive 1,087 och 33) med afdrag för kompletteringsexamen af afgift för en af dem, som undergingo denna examen samtidigt med mogenhetsexamen. — Af utgiftssumman åtgingo 20,026 kr. 19 öre till arvoden samt rese- och traktaments-ersättningar åt censorerna samt 150 kr. till arvoden åt lärare för kompletteringsexamen.

I sammanhang med nu lemnad redogörelse angående examensafgifter må nämnas att genom Kungl. cirkulär af den 20 Maj 1887 föreskrefvos vissa afgifter, dels beträffande den pröfning, som privatist eger att vid högre allmänt läroverk gemensamt med lärjungarne i sjette klassen un-

dergå i läroämnen, hvaruti undervisningen i samma klass afslutas och hvilka icke utgöra föremål för pröfning i mogenhetsexamen (jfr berättelsen för 1876—77, sid. 140), dels beträffande den kompletteringspröfning i matematik, fysik och kemi för vinnande af inträde vid Tekniska högskolan, hvilken kan verkställas vid högre allmänt läroverk (jfr berättelsen för 1880—81, sid. 35). I förra hänseendet stadgades en afgift vid anmälan af 8 kr., i fall pröfningen omfattar både tyska språket och naturalhistoria, samt 5 kr., om densamma gäller endast det förra ämnet, skolande af denna afgift två kr. tillfalla rektor och tre kr. vederbörande examinerare. I sednare hänseendet stadgades en afgift vid anmälan af 15 kr., hvaraf tre kr. skola tillfalla rektor och återstoden fördelas mellan examinerare med sex kr. för matematik, tre kr. för fysik och tre kr. för kemi.

Det å ordinarie stat stående anslaget till »Pedagogier och folkskolor», af hvilket — såsom i berättelsen för läsåret 1876—77 (sid. 191 och följ.) närmare visats — en mindre del utgår till andra läroverk, än de egentliga pedagogierna, är i riksstaten för 1887 upptaget till samma belopp som i riksstaten för 1886 med undantag däraf, att i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag »Anvisning i kontant» — efter uteslutning af vissa poster, som tillsammans uppgingo till 55 kr. 99 öre — minskades med ett till 55 kr. jemnadt belopp och »Ersättningar» med 1,100 kr., hvilka båda nedsättningar dock ej afse de till denna berättelse hörande pedagogierna. Till följd häraf var anslaget under år 1887 sålunda sammansatt:

	Kronor.	öre.
Anvisning i kontant	62,622	—
Indelning och därmed jemförlig anvisning, på förslag:		
Friheter och kyrkotonde	1,010	—
Ersättningar	4,100	—
Summa	67,732	—

På de egentliga pedagogierna är för år 1887 enligt Statskontorets s. k. Statsliggare uppförd hela »Anvisning i kontant» utom 5,110 kr. 56 öre, men ingen del af de två andra posterna. Det belopp, som jemlikt Kungl. brefvet af den 9 Juni 1871 (jfr berättelsen för läsåret 1876—77, sid. 192) blef till detta anslag under år 1887 öfverfördt från reservationsanslaget för allmänna läroverken, utgjorde 6,285 kr. 63 öre.

Riksstaten för 1887 upptager såsom extra ordinarie anslag till pedagogierna:

Till löneförbättring åt lärarne vid de en- och två-klassiga pedagogierna Kr. 8,750.

Anslaget, som beviljades i öfverensstämmelse med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och i riksstaten för 1886 var uppfördt till samma belopp, företedde vid 1886 års slut — såsom i förra berättelsen (sid. 35) nämndes — en reservation af 250 kr. och vid 1887 års slut en reservation af 251 kr., sedan det förutvarande reserverade beloppet blifvit enligt Kungl. bref af den 29 Juni 1888 (jfr här ofvan) afördt såsom tillgång för kommande statsreglering.

Stockholm den 17 Oktober 1891.

Simon Nordström.

Clas Gustafsson.

TABELL-BILAGOR.

Tab. 1. Antal afdelningar öfver det normala höstterminen 1887.

Läroverk.	Klasser och linier.														Summa.				
	1	2	3	4		5		6:1		6:2		7:1		7:2		Gemens. linie.	Real- linie.	Latin- linie.	Summa.
	Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.				
A. Högre allmänna läroverk.																			
Stockholm:																			
Norra latinläroverket	1	2	2	1	1	—	1	—	2	—	2	—	1	—	2	5	1	9	15
Södra "	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	3
Realläroverket	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	1	—	1	—	—	6	—	6
Nya elementarskolan	—	—	1	1	—	1 $\frac{3}{4}$	1 $\frac{1}{2}$	—	—	2 $\frac{3}{4}$	2 $\frac{3}{4}$	—	—	—	—	1	3 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{4}$	6 $\frac{3}{4}$
Uppsala	1	1	1	—	1	—	1	—	3 $\frac{3}{4}$	—	—	—	—	—	3 $\frac{3}{4}$	3	—	3 $\frac{1}{2}$	6 $\frac{1}{2}$
Gefle	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Linköping	1	1	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	1	3	—	5	8
Norrköping	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Skara	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	1	—	3	4
Örebro	1	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	1	4
Falun	—	—	3 $\frac{3}{4}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 $\frac{3}{4}$	—	—	3 $\frac{3}{4}$
Vexjö	—	1	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—	—	2	—	5	7
Jönköping	—	1	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	2	—	4	6
Lund	1	1	1	—	2	—	2	—	2 $\frac{3}{4}$	—	2 $\frac{3}{4}$	—	2 $\frac{3}{4}$	—	2 $\frac{3}{4}$	3	—	7	10
Malmö	1	2	2	1	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	1 $\frac{1}{2}$	5	1	4 $\frac{1}{2}$	10 $\frac{1}{2}$
Karlskrona	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Kristianstad	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Helsingborg	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Göteborg:																			
Latinläroverket	—	1	1	—	1	—	1	—	2	—	1	—	2	—	1	2	—	8	10
Realläroverket	1	1	2	2	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	4	6	—	10
Kalmar	1	1	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	2	5
Karlstad	—	1	—	3 $\frac{3}{4}$	1	—	1	—	1 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—	—	3 $\frac{3}{4}$	1	3 $\frac{3}{4}$	3 $\frac{1}{4}$	5
Östersund	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Sundsvall	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	4
Summa	10	22	24 $\frac{3}{4}$	6 $\frac{3}{4}$	11	3 $\frac{3}{4}$	13 $\frac{1}{2}$	3	11	3 $\frac{3}{4}$	9 $\frac{1}{2}$	1	5 $\frac{3}{4}$	1	6 $\frac{3}{4}$	56 $\frac{3}{4}$	19 $\frac{1}{4}$	57 $\frac{1}{2}$	133 $\frac{1}{2}$
B. Femklassiga allmänna läroverk.																			
Stockholm:																			
Jakob	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	3
Östermalm	1	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	—	6
Karlshamn	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Göteborg	1	1	1	3 $\frac{3}{4}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3 $\frac{3}{4}$	—	3 $\frac{3}{4}$
Summa	3	5	5	1 $\frac{3}{4}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	1 $\frac{3}{4}$	—	14 $\frac{3}{4}$
Summornas summa	13	27	29 $\frac{3}{4}$	8 $\frac{1}{2}$	11	3 $\frac{3}{4}$	13 $\frac{1}{2}$	3	11	3 $\frac{3}{4}$	9 $\frac{1}{2}$	1	5 $\frac{3}{4}$	1	6 $\frac{3}{4}$	69 $\frac{3}{4}$	21	57 $\frac{1}{2}$	148 $\frac{1}{4}$

Ann. 1. Då vid något läroverk en årsafdelning varit delad i s. k. parallelafdelningar, har i tabellen utsatts det tal, hvarmed antalet öfverskjutit det normala, således 1 eller 2, allt efter som parallelafdelningarna varit 2 eller 3. Då en årsafdelning endast under en del af läsetimmarne varit delad i 2 parallelafdelningar, har utsatts ett bråk, som (approximatift) anger, huru stor del de timmar, under hvilka delning egt rum, utgjort af hela antalet timmar för läsevecka i enkel afdelning.

Ann. 2. De här ofvan i tabellen upptagna antalen öfverskjutande afdelningar vid Nya elementarskolan i 5:e och 6:e klasserna bero delvis därpå, att hvar och en af dessa klasser är tvåårig, till följd hvaraf (såsom Tab. 4 närmare utvisar) dess 5:e klass, här ofvan förd endast till kolumnerna för kl. 5, motsvarar kl. 5 och 6:1 vid de andra läroverken samt dess 6:e klass, här ofvan förd endast till kolumnerna för kl. 6:2, motsvarar kl. 6:2 och 7:1 vid de andra läroverken.

Tab. 2. Lärarnes antal höstterminen 1887.

Anm. 1. Ordinarie och vikarierande lärare äro ej här skilda.

2. Tecknet * (i kolumnerna för lärare i teckning och musik) utmärker, att undervisningen bestrids af kvinna.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Läroverk.	Rektorer.	Lektorer.	Adjunkter.	Extra lärare.	Öfningslärare i			Öfrige.	Summa.	Anmärkingar.
					Teckning.	Musik.	Gymn. o. mil.-öfnar.			
A. Högre allmänna läroverk.										
Stockholm:										
Norra latinläroverket.....	1	7	8	{ 3 14	1	1	2	1	38	Kol. 4: Enligt stat 7 adjr, men en kollega var under läseåret bit förflyttad från Katarina läroverk. — Kol. 5: Öfre raden afser e. o. lektorer. — Kol. 8: En hufvudl. (ord. gymn.-l. vid Nya elem.-skolan) och 2 biträdande, aföfnade af statsmedel, äro här räknade som 2. — Kol. 9: Särskild skriflärare.
Södra „.....	1	7	7	4	1	1	1	1	23	Kol. 9: Särskild skriflärare.
Realläroverket.....	1	4	7	{ 3 5	2	1	2	—	25	Kol. 5: Öfre raden afser e. o. lektorer; i den nedre raden är inräknad en biträdande lärare med 10 timmar i veckan. — Kol. 6: En ord. och en biträdande, aföfnad af statsmedel. — Kol. 7: Läraren (t. f.) därjemte ordinarie vid Södra latinläroverket. — Kol. 8: En ord. och en biträdande (därjemte bitr. vid Norra latinlärover.), aföfnad af statsmedel.
Nya elementarskolan.....	1	7	11	1	1	1	1	1	24	Kol. 5: E. o. lektor. — Kol. 8: Undervisningen har bestrids af Gymn. Centr.-institutet. — Kol. 9: Särskild skriflärare, samma som vid Norra latinlärov.
Uppsala.....	1	7	16	3	1	1	2	—	31	Kol. 8: En ordinarie och en biträdande, aföfnad af statsmedel.
Gefle.....	1	7	9	3	*1	1	1	—	23	
Hudiksvall.....	1	4	7	—	1	1	1	—	15	
Linköping.....	1	7	14	5	1	1	1	1	31	Kol. 9: Särskild bibliotekarie med 1 timme i läseämne.
Norrköping.....	1	6	10	4	*1	1	1	—	24	
Vestervik.....	1	3	7	1	*1	1	1	—	15	Kol. 7: En af adjunkterna vikarierande musiklärare.
Skara.....	1	7	15	—	1	1	1	—	26	
Venersborg.....	1	5	10	—	*1	1	1	—	19	Kol. 7: Vik. musikläraren (tillika ord. adjunkt vid lärov.) och 2 bitr., aföfnade af hufvudläraren, äro här räknade som 1.
Strengnäs.....	1	7	6	—	*1	1	1	—	17	Kol. 4: Enligt stat 7 adjunkter, men en ledig plats var, emedan ingen lärje tillhörde R. 6, jemlikt K. Br. af den 16 Sept. 1887, ej uppehållen af vikarie.
Örebro.....	1	7	17	—	1	1	1	—	28	
Nyköping.....	1	6	8	—	*1	1	1	—	18	Kol. 3: Enligt stat 5 lektorer, men en förutvarande lektor vid läroverket återgick den 1 Juli 1887 på grund af upphördt rektorsförordnande till sin förra befattning, hvarigenom antalet blef 6.
Vesterås.....	1	7	10	—	1	1	1	—	21	
Falun.....	1	5	11	—	1	1	1	—	20	
Vexjö.....	1	7	12	2	1	1	2	—	26	Kol. 8: En ordinarie och en biträdande, aföfnad af statsmedel.
Jönköping.....	1	7	13	6	1	1	1	1	31	Kol. 9: Särskild skriflärare.
Lund.....	1	7	15	7	1	1	1	—	33	Kol. 7: En af adjunkterna ordinarie musiklärare.
Malmö.....	1	6	14	8	2	1	1	—	33	Kol. 4: En af adjunkterna med minskad tjenstgöring och hans vikarie äro här räknade som 1. — Kol. 6: En ordinarie och en biträdande, aföfnad af statsmedel.
Karlskrona.....	1	6	10	3	1	1	1	—	23	
Kristianstad.....	1	5	10	2	1	1	1	—	21	Kol. 4: En af adjunkterna med minskad tjenstgöring och hans vikarie äro här räknade som 1.
Helsingborg.....	1	4	7	8	1	1	1	—	23	
Göteborg:										
Latinläroverket.....	1	7	11	7	1	1	2	—	30	Kol. 8: En ordinarie och en biträdande, aföfnad af statsmedel.
Realläroverket.....	1	4	9	9	2	1	1	—	27	Kol. 6: En ordinarie och en biträdande, aföfnad af statsmedel.
Halmstad.....	1	4	7	2	1	1	1	—	17	Kol. 6: Dessutom en biträdande (tillika vik. gymnastiklärare), aföfnad af den ordinarie.
Kalmar.....	1	7	14	—	1	1	1	—	25	
Karlstad.....	1	7	9	6	2	1	1	—	27	Kol. 6: En ordinarie och en biträdande, aföfnad af statsmedel.
Hernösand.....	1	6	7	—	1	1	1	—	17	
Östersund.....	1	5	8	2	1	1	1	—	19	
Umeå.....	1	5	8	2	1	1	1	—	19	Kol. 6: En af lektorerna ordinarie teckningslärare.
Luleå.....	1	4	6	—	1	1	1	—	14	Kol. 7: En vikarierande adjunkt vik. musiklärare.
Sundsvall.....	1	4	6	4	1	1	1	—	18	Kol. 5: Där af 1 aföfnad af staden.
Visby.....	1	5	10	—	*1	1	1	—	19	
Summa	35	203	349	114	39	35	40	5	820	

Tab. 2 (forts.). Lärarnes antal höstterminen 1887.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Läroverk.	Rektorer.	Kolleger.	Extra lärare.	Öfningslärare i			Öfrige.	Summa.	Anmärkingar.
				Teckning.	Musik.	Gymn. o. mil.-öfn.r.			
B. Femklassiga allmänna läroverk.									
Stockholm:									
Jakob.....	1	6	2	1	1	1	—	12	Kol. 7: Gymn. Central-institutet.
Katarina	1	6	—	1	1	1	—	10	Kol. 3: Enligt stat 7 kolleger, men en var under läsåret förflyttad till Norra latinläroverket. — Kol. 5: Läraren (vik.) därjemte ord. teckningslärare vid Nya elem.-skolan. — Kol. 7: Läraren (ord.) därjemte biträdande vid Norra latinläroverket.
Östermalm	1	7	7	1	1	1	1	19	Kol. 5: Samma lärare som vid Jakobs läroverk, på båda ställena vikarierande. — Kol. 8: Särskild skriflärare.
Norrtelje	1	5	—	1	1	1	—	9	Kol. 5 o. 7: Ord. gymnastikläraren t. f. teckningslärare. — Kol. 6: En af kollegerna t. f. musiklärare.
Enköping	1	5	—	*1	1	1	—	9	Kol. 5: Dessutom 1 biträdande lärarinna, afönad af den ordinarie.
Söderhamn	1	5	—	1	1	1	—	9	
Eksjö.....	1	5	—	*1	1	1	—	9	Kol. 7: En af kollegerna ordinarie gymnastiklärare.
Vadstena	1	5	—	1	1	1	—	9	
Mariestad	1	5	—	1	1	1	—	9	Kol. 5 o. 7: Den ord. gymnastikläraren vik. teckningslärare.
Borås.....	1	5	—	1	1	1	—	9	
Lidköping	1	5	—	1	*1	1	—	9	
Sköfde	1	5	—	*1	1	1	—	9	
Eskilstuna.....	1	5	—	*1	1	1	—	9	
Arboga	1	5	—	*1	1	1	—	9	Kol. 3: En af kollegerna med minskad tjenstgöring och hans vikarie äro här räknade som 1.
Ystad.....	1	5	—	1	1	1	—	9	
Karlshamn	1	6	1	1	1	1	—	11	Kol. 3: Enligt stat 5 kolleger, men en kollega var under läsåret hit förflyttad från Ronneby läroverk.
Landskrona	1	5	—	1	1	1	—	9	
Uddevalla	1	5	—	*1	1	1	—	9	Kol. 3: En af kollegerna med minskad tjenstgöring och hans vikarie äro här räknade som 1. — Kol. 6: En af kollegerna vik. musiklärare.
Göteborg	1	5	4	*1	1	1	—	13	
Oskarshamn	1	5	—	*1	1	1	—	9	
Kristinehamn	1	5	—	1	1	1	—	9	
Piteå	1	5	—	1	1	1	—	9	
Haparanda.....	1	4	—	1	1	1	—	8	Kol. 2: Rektor med minskad tjenstgöring och hans vikarie äro här räknade som 1. — Kol. 5: En af kollegerna t. f. teckningslärare.
Summa	23	119	14	23	23	23	1	226	

Tab. 2 (forts.). Lärarnes antal höstterminen 1887.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Läroverk.	Rektorer.	Kolleger.	Extra lärare.	Öfningslärare i			Öfrige.	Summa.	Anmärkningar.
				Teckning.	Musik.	Gymn. o. mil.-öfvar.			
C. Treklassiga allmänna läroverk.									
Söderköping	1	2	—	*1	1	1	—	6	Kol. 6: T. f. rektor därjemte t. f. musiklärare.
Vimmerby	1	2	—	*1	1	1	—	6	
Alingsås	1	2	—	*1	1	1	—	6	Kol. 7: En af kollegerna ordinarie gymnastiklärare.
Falköping	1	2	2	1	1	1	—	8	Kol. 4: Aföfnade af staden.
Askersund	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 5 o. 7: Samma person t. f. lärare i teckning och i gymnastik.
Sala	1	2	—	*1	1	1	—	6	
Vernamo	1	1	—	1	1	1	—	5	Kol. 3: Enligt stat 2 kolleger, men en ledig plats var i anseende till det ringa lärjungeantalet ej uppehållen af vikarie. — Kol. 5: Kollegan t. f. teckningslärare.
Sölvesborg	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 7: En vikarierande kollega t. f. gymnastiklärare.
Ronneby	1	1	—	1	1	1	—	5	Kol. 3: Enligt stat 2 kolleger, men en var i anseende till det ringa lärjungeantalet under läsåret förflyttad till Karlshamns läroverk. — Kol. 7: En af kollegerna t. f. gymnastiklärare.
Trelleborg	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 5: Rektor t. f. teckningslärare.
Engelholm	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 5: En af kollegerna t. f. teckningslärare.
Varberg	1	2	1	1	1	1	—	7	Kol. 4: Aföfnad af staden.
Marstrand	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 6: En af kollegerna t. f. musiklärare.
Strömstad	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 5: En af kollegerna t. f. teckningslärare.
Åmål	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 5 o. 7: Ord. gymnastikläraren t. f. teckningslärare.
Filipstad	1	2	1	1	1	1	—	7	Kol. 4: Aföfnad af staden. — Kol. 6: En af kollegerna t. f. musiklärare.
Arvika	1	2	—	*1	1	1	—	6	
Skellefteå	1	2	2	*1	*1	1	—	8	Kol. 4: Aföfnade af staden och enskilde. — Kol. 5 o. 6: Samma person ord. lärarinna i teckning och i musik. — Kol. 7: Den ene af extra lärarne t. f. gymnastiklärare.
Örnsköldsvik	1	2	1	1	1	1	—	7	Kol. 4: Aföfnad af köpingen.
Summa	19	36	7	19	19	19	—	119	

Tab. 2 (forts.). Lärarnes antal höstterminen 1887.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Läroverk.	Rektorer.	Kolleger.	Extra lärare.	Öfningslärare i		Gymn. o. mil.-öfnar.	Summa.	Anmärkningar.
				Teckning.	Musik.			
D. Tvåklassiga pedagogier.								
Hjo.....	1	1	—	—	*1	1	4	
Södertelje	1	1	1	1	1	1	6	Kol. 4: Aföfnad af staden.
Köping	1	1	—	1	1	1	5	Kol. 3: Dessutom 1 timlärare med 2 timmar i veckan.
Nora	1	1	—	—	1	1	4	
Hedemora	1	1	—	—	1	1	4	Kol. 7: Kollegan t. f. gymnastiklärare.
Grenna	1	1	—	—	1	1	4	Kol. 5: Kollegan har äfven undervisat i teckning.
Kungelf.....	1	1	—	—	1	1	4	Kol. 5: Vik. kollegan har äfven undervisat i teckning. — Kol. 6 o. 7: Samma person t. f. lärare i musik och i gymnastik.
Kungsbacka	1	1	—	—	1	1	4	
Borgholm	1	1	—	—	1	1	4	
Summa	9	9	1	2	9	9	39	
E. Enklassiga pedagogier.								
Öregrund	1	—	—	—	—	—	1	Kol. 5: T. f. pedagogen har äfven undervisat i teckning. — Kol. 6 o. 7: Stadens folkskolelärare har undervisat i musik och i gymnastik.
Ulricehamn	1	—	—	—	—	—	1	
Mariefred	1	—	—	—	—	—	1	
Lindesberg	1	—	—	—	—	—	1	
Säter	1	—	—	—	—	—	1	
Simrishamn	1	—	1	—	1	—	3	Kol. 4: Aföfnad af stadens sparbank. — Kol. 5 o. 7: Extra läraren har äfven undervisat i teckning och i gymnastik. — Kol. 6: Undervisningen åligger stadens Kantor.
Falkenberg	1	—	—	—	—	—	1	
Laholm	1	—	—	—	—	—	1	
Mönsterås	1	—	—	—	—	—	1	
Summa	9	—	1	—	1	—	11	

Sammandrag.

Se texten.

Tab. 3. Fördelning efter ålder af de lärare, som inträdt i högre lönegrad från och med den 1 Juli 1887 till och med den 30 Juni 1888.

Anm. 1. Tiden för inträdet i högre lönegrad är räknad från och med den 1 Januari 1888, utom för 1 i kol. 11 (se texten).

» 2. Åldern är utan vidare hänsyn till månad och dag städse beräknad såsom skillnad mellan födelseåret och det år, i hvilket inträdesdagen infaller.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Ålder.	Rektorer vid					Lektorer,				Adjunkter och Kolleger,				Öfningslärare vid högre allmänna läroverk i					
	högre	5-kl.	3-kl.	2-kl. pedagogier,										Teckning,		Musik,		Gymn. o. mil-öfningar,	
	allmänna läroverk,																		
	s o m i n t r ä d t i l ö n e g r a d e n :																		
	2.	2.	2.	2.	3.	2.	3.	4.	5.	2.	3.	4.	5.	2.	3.	2.	3.	2.	3.
År																			
30.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
31.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
35.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
37.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	1	—	—
39.....	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—
40.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—
41.....	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	5	—	—	—	—	—	—	1	—
42.....	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—
43.....	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	6	1	—	1	—	—	—	—	—
44.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—
45.....	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	1	5	1	—	—	—	—	—	—
46.....	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	4	1	—	—	—	—	—	—
47.....	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	1	2	1	—	—	—	—	—	—
48.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	1	4	—	—	—	—	—	—
49.....	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4	—	—	—	1	—	—
50.....	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—
51.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—
52.....	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
53.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
54.....	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—
55.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
56.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
57.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
58.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
59.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
60.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
61.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Summa	1	2	—	—	—	4	8	5	5	22	24	18	21	3	—	—	2	2	—

Tab. 4. Lärjungarnes antal

Anm. Att vid ett läroverk en klass saknas på grund af läroverkets organisation är betecknad med —

Läroverk.		N ä r v a r a n d e l ä r -															
		K l a s s e r o c h l i n i e r.															
		1	2	3	4		5		6:1		6:2		7:1		7:2		
		Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	
		A. Högre all-															
Stockholm:																	
1	Norra latinläroverket	70	98	105	47	57	20	51	—	66	—	63	—	46	—	42	
2	Södra „	60	60	71	32	23	20	16	—	27	—	30	—	10	—	25	
3	Realläroverket	35	35	34	34	—	35	—	75	—	65	—	55	—	35	—	
4	Nya elementarskolan ¹⁾	35	38	44	39	—	17	12	40	17	17	14	6	15	6	5	
5	Uppsala	59	69	47	16	38	8	39	12	32	7	30	8	22	3	29	
6	Gefle	30	53	49	23	11	24	19	9	27	7	8	6	22	5	12	
7	Hudiksvall	13	25	22	8	14	4	11	3	3	0	5	—	5	—	3	
8	Linköping	35	49	51	22	34	11	35	11	35	3	33	3	15	3	38	
9	Norrköping	33	58	61	31	22	25	28	12	21	3	13	4	14	4	23	
10	Vestervik	14	25	28	27	6	22	5	19	—	11	—	9	—	10	—	
11	Skara	19	30	39	19	33	8	33	8	45	8	40	6	43	6	33	
12	Venersborg	17	22	27	17	17	10	15	11	11	5	15	1	14	2	9	
13	Strengnäs	19	11	14	5	7	3	12	0	7	0	12	—	22	—	11	
14	Örebro	55	54	71	27	28	24	35	6	31	9	18	7	23	10	13	
15	Nyköping	19	26	25	14	18	12	20	3	16	3	10	—	13	—	16	
16	Vesterås	25	30	30	4	18	6	21	3	15	1	25	—	21	—	17	
17	Falun	29	32	41	17	15	9	14	3	16	1	17	9	14	5	12	
18	Vexjö	23	39	49	5	36	4	42	—	42	—	39	—	35	—	23	
19	Jönköping	14	45	59	18	57	13	63	9	55	7	38	5	39	9	31	
20	Lund	40	46	66	16	53	13	54	6	63	6	37	4	48	6	42	
21	Malmö	56	86	84	47	44	9	34	8	43	3	46	4	25	3	30	
22	Karlskrona	32	39	43	23	20	18	11	14	14	8	14	5	12	6	14	
23	Kristianstad	18	39	47	20	24	6	25	3	25	0	22	—	17	—	13	
24	Helsingborg	30	61	55	30	28	27	28	5	36	6	20	3	17	6	20	
Göteborg:																	
25	Latinläroverket	35	62	49	—	49	—	48	—	55	—	48	—	57	—	45	
26	Realläroverket	70	70	80	102	—	72	—	35	—	35	—	21	—	13	—	
27	Halmstad	33	27	33	10	28	4	19	—	15	—	10	—	14	—	11	
28	Kalmar	40	42	57	18	29	8	34	4	26	3	27	1	30	1	22	
29	Karlstad	30	43	29	28	35	15	40	8	32	7	29	5	23	5	33	
30	Hernösand	15	33	24	7	16	3	21	—	18	—	20	—	15	—	16	
31	Östersund	18	37	31	13	17	12	18	1	16	2	16	—	10	—	20	
32	Umeå	7	22	13	5	17	4	13	6	23	4	17	2	21	2	21	
33	Luleå	11	12	14	2	13	2	19	0	18	0	9	—	9	—	5	
34	Sundsvall	36	42	36	31	4	20	5	4	—	3	—	7	—	2	—	
35	Visby	28	20	26	18	5	12	12	3	13	3	7	0	8	2	12	
Summa		1,103	1,480	1,554	775	816	500	852	321	863	227	732	171	679	144	646	

¹⁾ Jemlikt särskilda uppgifter af rektor vid Nya elementarskolan äro lärjungarne i dess 5:e klass här fördelade på kl. 5 och 6:1 samt lärjungarne i dess 6:e

höstterminen 1887.

Att däremot en klass saknas genom fullständig brist på lärjungar är betecknad med 0.

j u n g a r.				Från- varande lärjungar.	Särskild fördelning af L. 6—7.											
S u m m a.					L. 6:1		L. 6:2		L. 7:1		L. 7:2		S u m m a.			
Gemens. linie.	Real- linie.	Latin- linie.	Summa.		Icke- greker.	Greker.	Icke- greker.	Greker.	Icke- greker.	Greker.	Icke- greker.	Greker.	Icke- greker.	Greker.	Summa.	
273	67	325	665	2	55	11	56	7	36	10	29	13	176	41	217	1
191	52	131	374	0	14	13	21	9	6	4	20	5	61	31	92	2
104	299	—	403	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
117	125	63	305	0	17	—	11	3	14	1	5	0	47	4	51	4
175	54	190	419	12	23	9	21	9	17	5	21	8	82	31	113	5
132	74	99	305	1	23	4	5	3	15	7	8	4	51	18	69	6
60	15	41	116	4	0	3	3	2	1	4	2	1	6	10	16	7
135	53	190	378	2	27	8	17	16	8	7	21	17	73	48	121	8
152	79	121	352	1	16	5	8	5	8	6	18	5	50	21	71	9
67	98	11	176	0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
88	55	227	370	2	32	13	22	18	19	24	15	18	88	73	161	11
66	46	81	193	5	8	3	10	5	7	7	7	2	32	17	49	12
44	8	71	123	5	4	3	7	5	17	5	7	4	35	17	52	13
180	83	148	411	?	29	2	15	3	15	8	8	5	67	18	85	14
70	32	93	195	1	11	5	8	2	10	3	13	3	42	13	55	15
85	14	117	216	?	7	8	19	6	8	13	12	5	46	32	78	16
102	44	88	234	?	13	3	10	7	10	4	9	3	42	17	59	17
111	9	217	337	4	29	13	24	15	22	13	9	14	84	55	139	18
118	61	283	462	?	39	16	30	8	27	12	24	7	120	43	163	19
152	51	297	500	4	41	22	17	20	23	25	22	20	103	87	190	20
226	74	222	522	5	33	10	36	10	20	5	23	7	112	32	144	21
114	74	85	273	4	7	7	9	5	8	4	8	6	32	22	54	22
104	29	126	259	4	20	5	13	9	13	4	8	5	54	23	77	23
146	77	149	372	2	28	8	13	7	11	6	6	14	58	35	93	24
146	—	302	448	?	33	22	26	22	34	23	24	21	117	88	205	25
220	278	—	498	?	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
93	14	97	204	1	11	4	3	7	8	6	6	5	28	22	50	27
139	35	168	342	27	18	8	16	11	12	18	15	7	61	44	105	28
102	68	192	362	10	23	9	25	4	17	6	25	8	90	27	117	29
72	10	106	188	?	12	6	9	11	7	8	11	5	39	30	69	30
86	28	97	211	?	15	1	13	3	10	0	16	4	54	8	62	31
42	23	112	177	0	11	12	6	11	16	5	16	5	49	33	82	32
37	4	73	114	4	13	5	4	5	7	2	4	1	28	13	41	33
114	67	9	190	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34
74	38	57	169	1	7	6	5	2	4	4	8	4	24	16	40	35
4,137	2,138	4,588	10,863	113 + ?	619	244	482	250	430	249	420	226	1,951	969	2,920	

klass på kl. 6:2 och 7:1; delningen i linier inträder vid läroverket först med dess 5:e klass och läsning af grekiska först med dess 6:e klass.

Tab. 4 (forts.). Lärjungarnes antal höstterminen 1887.

L ä r o v e r k.	N ä r v a r a n d e l ä r j u n g a r.										Från- varande lärjungar.	
	K l a s s e r o c h l i n i e r.							S u m m a.				
	1	2	3	4		5		Gemens. linie.	Real- linie.	Latin- linie.		Summa.
	Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.					
B. Femklassiga allmänna läroverk.												
Stockholm:												
Jakob.....	65	63	45	26	—	10	—	173	36	—	209	?
Katarina	22	23	28	18	9	11	2	73	29	11	113	0
Östermalm	67	92	102	60	28	28	29	261	88	57	406	?
Norrtelje	12	8	8	6	2	1	3	28	7	5	40	1
Enköping	11	12	8	5	2	1	6	31	6	8	45	?
Söderhamn	20	21	15	13	1	5	2	56	18	3	77	?
Eksjö.....	14	24	21	2	10	5	13	59	7	23	89	0
Vadstena	7	11	9	6	9	4	6	27	10	15	52	1
Mariestad	22	20	13	7	3	4	10	55	11	13	79	?
Borås.....	22	18	13	5	4	2	2	53	7	6	66	?
Lidköping	11	14	19	12	0	8	9	44	20	9	73	1
Sköfde	27	34	28	9	2	8	5	89	17	7	113	?
Eskilstuna.....	34	27	14	3	6	4	3	75	7	9	91	?
Arboga	14	15	20	11	5	6	2	49	17	7	73	0
Ystad.....	27	25	24	12	11	6	16	76	18	27	121	?
Karlshamn.....	36	43	46	18	9	11	8	125	29	17	171	0
Landskrona	7	24	17	15	4	8	6	48	23	10	81	?
Uddevalla	29	25	27	14	8	8	6	81	22	14	117	0
Göteborg	70	58	46	26	10	13	8	174	39	18	231	?
Oskarshamn	19	18	17	12	—	8	—	54	20	—	74	?
Kristinehamn	27	21	17	8	5	8	4	65	16	9	90	0
Piteå	22	17	9	9	4	1	1	48	10	5	63	?
Haparanda.....	6	13	9	4	1	0	2	28	4	3	35	?
Summa	591	626	555	301	133	160	143	1,772	461	276	2,509	3 + ?

Tab. 4 (forts.). Lärjungarnes antal höstterminen 1887.

Läroverk.	N ä r v a r a n d e l ä r j u n g a r .											Från- varande lärjungar.	
	K l a s s e r o c h l i n i e r .								S u m m a .				
	1	2	3	4		5		Gemens. linie.	Real- linie.	Latin- linie.	Summa.		
	Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.						
C. Treklassiga allmänna läroverk.													
Söderköping	9	11	13	—	—	—	—	33	—	—	33	?	
Vimmerby	7	12	10	—	—	—	—	29	—	—	29	?	
Alingsås	18	21	15	—	—	—	—	54	—	—	54	0	
Falköping	12	12	15	—	9	—	8	39	—	17	56	?	
Askersund	10	10	10	—	—	—	—	30	—	—	30	0	
Sala	18	17	8	—	—	—	—	43	—	—	43	?	
Vernamo	0	9	5	—	—	—	—	14	—	—	14	?	
Sölvesborg	5	6	6	—	—	—	—	17	—	—	17	0	
Ronneby	4	6	4	—	—	—	—	14	—	—	14	?	
Trelleborg	6	10	6	—	—	—	—	22	—	—	22	0	
Engelholm	17	15	9	—	5	—	—	41	—	5	46	?	
Varberg	15	26	10	5	0	6	3	51	11	3	65	0	
Marstrand	12	7	6	—	—	—	—	25	—	—	25	?	
Strömstad	15	21	8	—	—	—	—	44	—	—	44	?	
Åmål	10	15	14	—	—	—	—	39	—	—	39	0	
Filipstad	8	11	12	4	5	—	—	31	4	5	40	0	
Arvika	19	20	13	—	—	—	—	52	—	—	52	1	
Skellefteå	9	6	8	4	4	0	6	23	4	10	37	?	
Örnsköldsvik	14	12	5	0	6	—	—	31	—	6	37	?	
Summa	208	247	177	13	29	6	17	632	19	46	697	1 + ?	

Tab. 4 (forts.). Lärjungarnes antal höstterminen 1887.

Läroverk.	Närvarande lärjungar.				Frånvarande lärjungar.
	Klasser.			Summa.	
	1	2	3		
D. Tvåklassiga pedagogier.					
Hjo.....	5	5	—	10	?
Södertelje.....	19	13	20	52	1
Köping.....	23	11	—	34	0
Nora.....	15	6	—	21	?
Hedemora.....	9	5	—	14	?
Grenna.....	5	5	—	10	?
Kungelf.....	12	7	—	19	0
Kungsbacka.....	11	4	—	15	?
Borgholm.....	10	7	—	17	0
Summa	109	63	20	192	1 + ?
Södertelje: Emedan för undervisningens utsträckning en extra lärare under läsåret varit anställd, äro äfven i nedanstående sammandrag 20 lärjungar förda till 3:e klassen.					
Köping : Hvardera klassen delad i en nedre och en öfre afdelning.					
Nora : D:o d:o.					
Hedemora: Hvardera klassen i vissa ämnen delad i 2 å 3 lexlag.					
Kungelf : Hvardera klassen delad i en nedre och en öfre afdelning.					

Läroverk.	Närvarande lärjungar.	Summa.	Frånvarande lärjungar.
E. Enklassiga pedagogier.			
Öregrund.....	11	11	?
Ulricehamn.....	I. 2 II. 2	4	?
Mariefred.....	11	11	0
Lindesberg.....	I. 10 II. 11	21	?
Säter.....	8 11	19	?
Simrishamn.....	I. 18 II. 11 III. 5	34	3
Falkenberg.....	14	14	?
Laholm.....	24	24	?
Mönsterås.....	10	10	?
Summa	148	148	3 + ?
Öregrund : I de flesta ämnen 2 å 3 lexlag.			
Mariefred : I vissa ämnen två lexlag.			
Simrishamn: Emedan för undervisningens utsträckning en extra lärare under läsåret varit anställd, äro i nedanstående sammandrag 16 lärjungar förda till 2:a klassen.			
Laholm : Lärjungarne hafva under läsåret varit indelade i tre läslag.			

Sammandrag.

Läroverk.	N ä r v a r a n d e l ä r j u n g a r .																Från- varande lärjungar.				
	K l a s s e r o c h l i n i e r .														S u m m a .						
	1	2	3	4		5		6:1		6:2		7:1		7:2		Gemens. linie.			Real- linie.	Latin- linie.	Summa.
	Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.						
35 högre.....	1,103	1,480	1,554	775	816	500	852	321	863	227	732	171	679	144	646	4,137	2,138	4,588	10,863	113 + ?	
23 femklassiga.....	591	626	555	301	133	160	143	—	—	—	—	—	—	—	—	1,772	461	276	2,509	3 + ?	
19 treklassiga.....	208	247	177	13	29	6	17	—	—	—	—	—	—	—	—	632	19	46	697	1 + ?	
Summa	1,902	2,353	2,286	1,089	978	666	1,012	321	863	227	732	171	679	144	646	6,541	2,618	4,910	14,069	117 + ?	
9 tvåklassiga pedagogier ...	109	63	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	192	—	—	192	1 + ?	
9 enklassiga > ...	132	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	148	—	—	148	3 + ?	
Summa	2,143	2,432	2,306	1,089	978	666	1,012	321	863	227	732	171	679	144	646	6,881	2,618	4,910	14,409	121 + ?	

Anm. Såsom tabellens föregående afdelningar närmare upplysa, saknas uppgifter om antalen frånvarande lärjungar vid 8 högre, 14 femklassiga och 11 treklassiga allmänna läroverk samt vid 5 tvåklassiga och 7 enklassiga pedagogier.

Tab. 5. Antal lärjungar höstterminen 1887 i 7:e latinklassen, hvilka undervisats i grekiska och tillika deltagit i den frivilliga undervisningen i engelska och hebreiska.

L ä r o v e r k.	Nedre 7:e klassen.					Öfre 7:e klassen.					Summa för 7:1 och 7:2.				
	Lärjungar, som undervisats i				Hela antalet s. k. Greker.	Lärjungar, som undervisats i				Hela antalet s. k. Greker.	Lärjungar, som undervisats i				Hela antalet s. k. Greker.
	både engelska och hebreiska.	endast engelska.	endast hebreiska.	båda språken eller ettdera.		både engelska och hebreiska.	endast engelska.	endast hebreiska.	båda språken eller ettdera.		både engelska och hebreiska.	endast engelska.	endast hebreiska.	båda språken eller ettdera.	
Stockholm:															
Norra latinläroverket	—	8	—	8	10	—	11	—	11	13	—	19	—	19	23
Södra „	—	4	—	4	4	—	1	—	1	5	—	5	—	5	9
Nya elementarskolan	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Uppsala	3	1	—	4	5	—	2	—	2	8	3	3	—	6	13
Gefle	1	1	1	3	7	—	1	—	1	4	1	2	1	4	11
Hudiksvall	—	4	—	4	4	—	1	—	1	1	—	5	—	5	5
Linköping	1	3	1	5	7	2	6	—	8	17	3	9	1	13	24
Norrköping	1	5	—	6	6	1	2	2	5	5	2	7	2	11	11
Skara	7	5	4	16	24	—	5	1	6	18	7	10	5	22	42
Venersborg	—	6	—	6	7	—	4	—	1	2	—	7	—	7	9
Strengnäs	3	2	—	5	5	—	—	1	1	4	3	2	1	6	9
Örebro	—	7	1	8	8	—	2	—	2	5	—	9	1	10	13
Nyköping	2	1	—	3	3	—	2	1	3	3	2	3	1	6	6
Vesterås	7	6	—	13	13	1	2	—	3	5	8	8	—	16	18
Falun ..	2	1	—	3	4	2	1	—	3	3	4	2	—	6	7
Vexjö	3	7	1	11	13	—	3	1	4	14	3	10	2	15	27
Jönköping	2	5	2	9	12	1	1	2	4	7	3	6	4	13	19
Lund	5	11	1	17	25	—	12	—	12	20	5	23	1	29	45
Malmö	—	4	1	5	5	—	3	1	4	7	—	7	2	9	12
Karlskrona	—	4	—	4	4	1	3	1	5	6	1	7	1	9	10
Kristianstad	—	4	—	4	4	—	5	—	5	5	—	9	—	9	9
Helsingborg	—	5	1	6	6	1	4	1	6	14	1	9	2	12	20
Göteborg	11	11	—	22	23	3	6	3	12	21	14	17	3	34	44
Halmstad	—	5	—	5	6	—	3	1	4	5	—	8	1	9	11
Kalmar	—	6	2	8	18	1	4	—	5	7	1	10	2	13	25
Karlstad	1	5	—	6	6	—	5	3	8	8	1	10	3	14	14
Hernösand	2	6	—	8	8	2	2	—	4	5	4	8	—	12	13
Östersund	—	—	—	—	—	2	1	1	4	4	2	1	1	4	4
Umeå	—	2	—	2	5	—	3	—	3	5	—	5	—	5	10
Luleå	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	3
Visby	3	—	1	4	4	—	4	—	4	4	3	4	1	8	8
Summa	54	129	16	199	249	17	96	19	132	226	71	225	35	331	475

Tab. 6. Antal lärjungar höstterminen 1887, som på grund af sjukdomsorsaker m. m. icke deltagit i gymnastiköfningarna.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Läroverk.	S j u k d o m a r.												Andra orsaker.	Summa i öfningarna icke deltagande lärjungar.	Hela antalet närvarande lärjungar.	Anmärkningar.
	I syn- och hörsel-organerna.	I nervsystemet.	I cirkulations-organerna.	I andedräfts-organerna.	I matsmältnings-organerna.	I urin- och köns-organerna.	I rörelseorganerna och bensystemet.	Missbildning.	Tarmbräck.	Allmän svaghet.	Andra sjukdomar.	Summa.				
1:o. Efter läroverk.																
A. Högre allmänna läroverk.																
Stockholm:																
Norra latinlärov.	—	1	31	8	3	—	16	4	13	1	—	77	31	108	665	
Södra „	3	1	6	5	4	16	5	2	11	9	1	63	17	80	374	
Realläroverket	4	—	3	5	3	1	10	—	6	6	7	45	26	71	403	
Nya elem.-skolan.....	—	—	6	3	—	1	4	—	9	2	—	25	2	27	305	
Uppsala	1	—	6	4	2	4	10	5	10	4	—	46	24	70	419	
Gefle.....	—	—	5	1	—	1	3	—	4	—	—	14	13	27	305	
Hudiksvall	—	—	2	—	—	—	4	—	—	—	—	6	3	9	116	
Linköping	—	—	2	3	—	1	6	—	3	—	—	15	38	53	378	
Norrköping	—	—	3	3	—	—	6	—	9	15	—	36	22	58	352	Kol. 15: Dessutom 2, som deltagit endast i fristående öfningar.
Vestervik.....	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	3	10	13	176	
Skara	2	1	1	1	1	1	—	4	5	9	2	27	33	60	370	Kol. 15: Dessutom 6, som deltagit endast i fristående öfningar.
Venersborg	—	—	10	1	—	—	4	—	8	1	—	24	11	35	193	Kol. 15: Dessutom 5, som deltagit endast i fristående öfningar.
Strengnäs	1	1	—	1	1	1	5	—	2	8	4	24	8	32	123	
Örebro.....	—	1	11	6	—	—	11	5	7	4	8	53	17	70	411	
Nyköping	—	—	3	1	—	—	3	1	1	1	—	10	10	20	195	
Vesterås	—	2	3	—	—	—	7	2	4	—	—	18	13	31	216	
Falun	—	1	7	4	1	2	—	—	9	1	—	25	16	41	234	
Vexjö	—	1	12	2	—	—	9	4	2	6	—	36	20	56	337	Kol. 13: Af de befriade deltog 9 i de fristående öfningarna.
Jönköping	1	—	10	—	—	1	8	—	12	8	—	40	36	76	462	Kol. 15: Dessutom 7 delvis befriade.
Lund	2	3	12	3	—	4	15	—	8	1	—	48	43	91	500	
Malmö.....	—	1	6	1	—	—	1	—	6	1	—	16	31	47	522	
Karlskrona	—	—	—	—	—	1	1	1	—	3	—	6	19	25	273	Kol. 15: Dessutom 6 delvis befriade.
Kristianstad	—	2	2	—	—	1	5	1	3	—	—	14	13	27	259	
Helsingborg.....	1	3	17	1	4	—	5	3	4	9	—	47	17	64	372	
Göteborg:																
Latinläroverket ...	—	—	8	8	—	1	6	3	10	3	3	42	42	84	448	Kol. 14: Däraf 1 utan uppgifven orsak.
Realläroverket	1	3	8	4	2	—	8	1	7	27	—	61	10	71	498	
Halmstad.....	—	—	4	—	—	1	4	2	3	—	—	14	10	24	204	
Kalmar	—	3	13	3	1	1	4	3	7	11	—	46	17	63	342	
Karlstad	—	2	10	4	3	—	9	1	2	9	—	40	33	73	362	Kol. 14: Däraf 1 på grund af lång skolväg.
Hernösand	—	1	2	1	—	—	5	—	3	2	—	14	12	26	188	
Östersund	—	—	—	3	—	—	7	—	1	1	1	13	18	31	211	
Umeå	—	—	2	1	—	—	5	2	1	5	2	18	17	35	177	Kol. 15: Dessutom 4 befriade från redskapsgymnastik.
Luleå	—	2	1	1	—	—	1	3	1	—	—	9	3	12	114	Kol. 15: Dessutom 12 delvis befriade.
Sundsvall	—	—	2	—	—	—	6	1	1	1	5	16	2	18	190	
Visby	—	—	4	—	—	—	2	—	1	1	—	8	13	21	169	
Summa	16	29	213	78	25	38	195	48	175	149	33	999	650	1,649	10,863	

Anm. Af de i kol. 14 upptagna hafva 648 räknats såsom befriade af den orsak, att de tillhörde öfre 7:e klassen; jfr texten.

Tab. 6 (forts.). Antal lärjungar höstterminen 1887, som på grund af sjukdoms-
orsaker m. m. icke deltagit i gymnastiköfningarna.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Läroverk.	S j u k d o m a r.												Andra orsaker.	Summa i öfningarna icke deltagande lärjungar.	Hela antalet närvarande lärjungar.	Anmärkningar.
	I syn- och hörsel-organerna.	I nervsystemet.	I cirkulations-organerna.	I andedäglts-organerna.	I matsmältnings-organerna.	I urin- och köns-organerna.	I rörelseorganerna och benssystemet.	Missbildning.	Tarmbräck.	Allmän svaghet.	Andra sjukdomar.	Summa.				
B. Femklassiga allmänna läroverk.																
Stockholm:																
Jakob	2	—	4	—	—	1	—	—	2	3	—	12	5	17	209	Kol. 14: Boende utom staden.
Katarina	—	—	—	—	—	—	—	—	4	3	3	10	—	10	113	
Östermalm	—	—	4	3	2	—	5	4	13	4	10	45	—	45	406	
Norrtelje	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	40	
Enköping.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45	Kol. 15: 2 delvis befriade.
Söderhamn	—	2	3	1	—	—	1	—	1	—	—	8	1	9	77	
Eksjö	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	3	—	3	89	
Vadstena.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	52	
Mariestad	—	—	1	—	—	—	3	1	2	—	—	7	—	7	79	
Borås	—	—	—	—	—	1	1	—	2	—	—	4	—	4	66	
Lidköping	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	2	73	
Sköfde	—	1	1	1	—	—	—	1	1	1	—	6	—	6	113	
Eskilstuna	—	—	3	—	—	—	—	1	3	—	—	7	—	7	91	
Arboga.....	1	—	—	—	—	—	3	—	5	4	—	13	—	13	73	
Ystad	—	1	1	1	—	—	—	—	2	—	—	5	—	5	121	
Karlshamn	1	1	—	3	—	—	2	—	1	—	—	8	—	8	171	Kol. 15: Dessutom 7 delvis befriade.
Landskrona.....	—	1	—	—	—	—	—	—	3	—	—	4	—	4	81	
Uddevalla	—	—	—	—	—	—	1	1	2	1	—	5	—	5	117	
Göteborg	—	3	1	3	—	—	1	—	8	—	—	16	—	16	231	
Oskarshamn	1	—	2	—	—	—	1	—	2	—	—	6	—	6	74	
Kristinehamn	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	4	—	4	90	
Piteå	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	2	63	Kol. 15: Dessutom 9 delvis befriade.
Haparanda	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	3	35	
Summa	5	9	24	12	2	2	24	8	54	16	14	170	7	177	2,509	

Tab. 6 (forts.). Antal lärjungar höstterminen 1887, som på grund af sjukdoms-
orsaker m. m. icke deltagit i gymnastiköfningarna.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Läroverk.	S j u k d o m a r.												Andra orsaker.	Summa i öfningarna icke deltagande lärjungar.	Hela antalet närvarande lärjungar.	Anmärkningar.
	I syn- och hörsel-organerna.	I nervsystemet.	I cirkulations-organerna.	I andedräfts-organerna.	I matsmältning-organerna.	I urin- och köns-organerna.	I rörelseorganerna och benstycket.	Missbildning.	Tarmbräck.	Allmän svaghet.	Andra sjukdomar.	S u m m a.				
C. Treklassiga allmänna läroverk.																
Söderköping	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	—	2	33	Kol. 15: Dessutom 1 delvis befriad.
Vimmerby	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	29	Kol. 15: Dessutom 7, som deltagit endast i fristående öfningar.
Alingsås	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	54	
Falköping	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	56	Kol. 15: Dessutom 2 delvis befriade.
Askersund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	30	
Sala	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43	Kol. 15: 5 delvis befriade.
Vernamo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	
Sölvesborg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	
Ronneby	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	Kol. 15: 1 befriad från redskapsgymnastik.
Trelleborg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	
Engelholm	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46	
Varberg	—	—	—	—	—	—	1	1	2	1	—	5	—	5	65	
Marstrand	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	2	25	
Strömstad	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	44	Kol. 15: Dessutom 1 befriad från redskapsgymnastik.
Åmål	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	—	2	39	
Filipstad	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	—	2	40	Kol. 15: Dessutom 8, som deltagit endast i fristående öfningar.
Arvika	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	3	—	3	52	
Skellefteå	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	37	
Örnsköldsvik	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	37	
Summa	—	—	1	2	—	—	2	4	10	3	2	24	—	24	697	
D. Tvåklassiga pedagogier.																
Hjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	
Södertelje	—	—	3	—	—	—	2	—	2	1	—	8	—	8	52	
Köping	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	2	—	2	34	
Nora	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	
Hedemora	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	14	
Grenna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	Kol. 15: 1 delvis befriad.
Kungälf	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	
Kungsbacka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	15	Kol. 14: Ej uppgifven orsak.
Borgholm	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	
Summa	—	—	3	1	—	—	4	—	2	1	—	11	1	12	192	

Anm. Bland de enklassiga pedagogierna förekom gymnastik endast vid Öregrund och Simrishamn. Af Öregrunds 11 lärjungar var ingen befriad; angående Simrishamns 34 lärjungar saknas närmare uppgift i detta hänseende.

Tab. 6 (forts.). Antal lärjungar höstterminen 1887, som på grund af sjukdoms-
orsaker m. m. icke deltagit i gymnastiköfningarna.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Läroverk.	S j u k d o m a r.												Andra orsaker.	Summa i öfningarna icke deltagande lärjungar.	Helt antalet närvarande lärjungar.	Anmärkningar.
	I syn- och hörsel-organerna.	I nervsystemet.	I cirkulations-organerna.	I andedräfts-organerna.	I matsmältnings-organerna.	I urin- och köns-organerna.	I rörelseorganerna och benystemet.	Missbildning.	Tarmbräck.	Allmän svaghet.	Andra sjukdomar.	Summa.				
Sammandrag.																
Högre allmänna läroverk ...	16	29	213	78	25	38	195	48	175	149	33	999	650	1,649	10,863	
Femkl. » » ...	5	9	24	12	2	2	24	8	54	16	14	170	7	177	2,509	
Trekl. » » ...	—	—	1	2	—	—	2	4	10	3	2	24	—	24	697	
Tvåklassiga pedagogier.....	—	—	3	1	—	—	4	—	2	1	—	11	1	12	192	
Summa	21	38	241	93	27	40	225	60	241	169	49	1,204	658	1,862	14,261	
2:o. Efter läroverks- och ålders-grupper.																
Läroverks- o. ålders-grupper.																
Högre allm. läroverk:																
Under 15 år	6	19	72	32	9	22	81	13	107	75	16	452	1	453	6,462	
15 år eller däröfver	10	10	141	46	16	16	114	35	68	74	17	547	649	1,196	4,401	
Femklassiga allm. läroverk:																
Under 15 år	3	8	20	11	2	2	22	6	49	14	14	151	6	157	2,239	
15 år eller däröfver	2	1	4	1	—	—	2	2	5	2	—	19	1	20	270	
Treklassiga allm. läroverk:																
Under 15 år	—	—	1	1	—	—	2	4	9	3	2	22	—	22	653	
15 år eller däröfver	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	2	—	2	44	
Tvåklassiga pedagogier:																
Under 15 år	—	—	3	—	—	—	4	—	2	1	—	10	1	11	179	
15 år eller däröfver	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	13	
Summa:																
Under 15 år	9	27	96	44	11	24	109	23	167	93	32	635	8	643	9,533	
15 år eller däröfver	12	11	145	49	16	16	116	37	74	76	17	569	650	1,219	4,728	
Summornas summa	21	38	241	93	27	40	225	60	241	169	49	1,204	658	1,862	14,261	

Tab. 7. Lärjungarnes flyttning år 1887 vid vårterminens slut och höstterminens början.

Anm. Stockholms Nya elementarskola och pedagogierna äro ej här inräknade; om anledningen se texten.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Afdelningar och linier.	Vid vår-terns slut före flyttningen här, lärjungar i afdelning, hvar- ifrån flyttning kan ske vid samma läroverk å samma linie.	Vårterminen.							Höstterminen.							Båda terminerna. (Summa af kol. 3—16).
		Lärjungar, som vid vårterminens slut flyttats till afdelningen							Lärjungar, som vid höstterminens början flyttats till afdelningen							
		efter att hafva tillhört närmast lägre afdel- ning af samma linie följande antal terminer.						från annan linie.	efter att hafva tillhört närmast lägre afdel- ning af samma linie följande antal terminer.						från annan linie.	
		0.	1.	2.	3.	4.	5 eller flere.		0.	1.	2.	3.	4.	5 eller flere.		
A. Högre allmänna läroverk.																
1.....	1,133	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.....	1,477	—	62	577	2	78	—	—	—	9	174	—	30	—	—	932
3.....	1,528	—	30	782	1	121	2	—	13	6	234	2	25	—	—	1,216
R. 4.....	658	—	10	343	1	59	1	1	3	2	134	—	19	—	8	581
L. ».....	852	—	8	481	1	34	1	—	14	2	114	—	8	—	3	666
R. 5.....	333	—	—	258	1	57	—	1	3	5	116	—	13	—	8	462
L. ».....	824	—	12	509	—	58	1	—	3	3	110	—	14	—	4	714
6 o. 7.....	Se nästa sida under »Sammandrag».															
Samtliga afdelningar	9,816	—	141	5,180	18	686	6	2	39	36	1,515	6	171	—	36	7,836
B. Femklassiga allmänna läroverk.																
1.....	563	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.....	617	—	16	279	5	38	1	—	—	1	91	—	17	—	—	448
3.....	514	1	8	304	1	45	—	—	4	2	87	—	13	—	—	465
R. 4.....	268	—	2	142	—	36	—	—	—	—	57	1	20	—	3	261
L. ».....	157	—	—	92	—	6	—	—	5	—	9	1	3	—	—	116
R. 5.....	—	—	—	84	1	22	—	—	1	—	40	—	7	—	3	158
L. ».....	—	—	1	94	—	10	—	—	—	—	16	—	7	—	1	129
Summa	2,119	1	27	995	7	157	1	—	10	3	300	2	67	—	7	1,577
C. Treklassiga allmänna läroverk.																
1.....	251	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.....	212	—	9	118	4	18	1	—	—	4	35	3	2	—	—	194
3.....	49	—	3	85	2	17	—	—	—	—	34	—	7	—	—	148
R. 4.....	6	—	—	7	—	1	—	—	—	—	4	—	—	—	—	12
L. ».....	21	—	—	18	—	1	—	—	1	—	4	—	—	—	1	25
R. 5.....	—	—	—	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
L. ».....	—	—	—	11	1	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	16
Summa	539	—	12	244	7	38	1	—	1	4	81	3	9	—	1	401

Tab. 7 (forts.). Lärjungarnes flyttning år 1887 vid vårterminens slut och höstterminens början.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Afdelningar och linier.	Vid vår-rens slut före flyttningen när, Lärjungar i afdelning, hvar- ifrån flyttning kan ske vid samma läroverk å samma linie.	Vårterminen.							Höstterminen.							Båda terminerna. (Summa af kol. 3-16).
		Lärjungar, som vid vårterminens slut flyttats till afdelningen							Lärjungar, som vid höstterminens början flyttats till afdelningen							
		efter att hafva tillhört närmast lägre afdel- ning af samma linie följande antal terminer.						från annan linie.	efter att hafva tillhört närmast lägre afdel- ning af samma linie följande antal terminer.						från annan linie.	
		0.	1.	2.	3.	4.	5 eller flere.		0.	1.	2.	3.	4.	5 eller flere.		
Sammandrag.																
1.....	1,947	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.....	2,306	—	87	974	11	134	2	—	—	14	300	3	49	—	—	1,574
3.....	2,091	1	41	1,171	4	183	2	—	17	8	355	2	45	—	—	1,829
R. 4.....	932	—	12	492	1	96	1	1	3	2	195	1	39	—	11	854
L. ».....	1,080	—	8	591	1	41	1	—	20	2	127	1	11	—	4	807
R. 5.....	333	—	—	347	2	80	—	1	4	5	156	—	20	—	11	626
L. ».....	824	—	13	614	1	68	1	—	3	3	130	—	21	—	5	859
R. 6:1.....	292	—	2	159	1	15	—	—	—	2	38	1	2	—	5	225
L. » B (Icke-greker).....	626	—	3	286	3	69	—	—	1	1	88	—	11	—	2	464
» » A (Greker).....	279	—	2	150	1	8	—	—	—	—	15	—	2	—	2	180
R. 6:2.....	192	—	4	144	2	9	—	—	—	1	54	—	4	—	—	218
L. » B.....	484	—	3	274	1	52	—	—	—	—	119	1	9	—	—	459
» » A.....	264	—	2	189	1	13	—	—	—	—	26	—	4	—	1	236
R. 7:1.....	154	—	—	109	—	8	—	—	—	3	30	—	3	—	—	153
L. » B.....	459	—	1	236	—	34	—	—	—	—	91	1	14	—	1	378
» » A.....	261	—	—	178	—	13	—	—	1	—	32	1	5	—	—	230
R. 7:2.....	—	—	1	79	—	11	—	—	—	1	30	—	2	—	1	125
L. » B.....	—	—	1	256	3	27	—	—	1	—	83	—	3	—	1	380
» » A.....	—	—	—	170	—	20	1	—	—	1	22	—	3	—	—	217
Gemensamma linien.....	6,344	1	128	2,145	15	317	4	—	17	22	655	5	94	—	—	3,403
Reallinien.....	1,903	—	19	1,330	6	219	1	2	7	14	503	2	70	—	28	2,201
Latinlinien.....	4,227	—	33	2,944	11	345	3	—	26	7	738	4	83	—	16	4,210
Summa	12,474	1	180	6,419	32	881	8	2	50	43	1,896	11	247	—	44	9,814

Tab. 8. Lärjungarnes omsättning år 1887.

Anm. Stockholms Nya elementarskola är ej här inräknad; om anledningen se texten.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Afdelningar och linier.	Vårterminen.									Höstterminen.								
	Närvarande lärjungar i afdelningen den 1 Februari.					Lärjungar afgångne i afdelningen				Närvarande lärjungar i afdelningen den 15 September.					Lärjungar afgångne i afdelningen			
	Kvar i afdelningen från föregående termin.	Flyttade till afdelningen på grund af beslut		Inskrifne under terminen.	Summa.	från terminens början till och med d. 31 Januari.	från och med d. 1 Februari till termi- nens slut.	under näst följande mellantermin.	Summa.	Kvar i afdelningen från föregående termin.	Flyttade till afdelningen på grund af beslut.		Inskrifne under terminen.	Summa.	från terminens början till och med d. 14 September.	från och med d. 15 September till termi- nens slut.	under näst följande mellantermin.	Summa.
		vid vårtens början.	vid föreg. termins slut.								vid höst- tens början.	vid föreg. termins slut.						
A. Högre allmänna läroverk.																		
1	1,058	—	—	83	1,141	1	8	54	63	152	—	—	916	1,068	8	3	13	24
2	1,448	—	14	28	1,490	1	19	90	110	189	687	212	354	1,442	7	4	24	35
3	1,527	—	7	17	1,551	2	28	152	182	180	892	278	160	1,510	18	8	19	45
R. 4	662	—	8	9	679	3	22	143	168	106	388	165	77	736	6	6	13	25
L. »	836	—	8	16	860	2	11	59	72	82	489	144	101	816	16	2	9	27
R. 5	398	—	5	6	409	3	17	161	181	40	271	141	31	483	6	5	20	31
L. »	842	—	4	9	855	2	21	116	139	101	550	132	57	840	12	7	11	30
6 o. 7	Se nästa sida under »Sammandrag».																	
Samtliga afdelningar	10,476	—	69	205	10,750	29	198	1,735	1,962	1,229	5,612	1,771	1,946	10,558	143	68	212	423
B. Femklassiga allmänna läroverk.																		
1	548	—	—	27	575	—	11	36	47	96	—	—	495	591	3	2	2	7
2	609	—	3	12	624	2	8	65	75	108	316	109	93	626	1	9	9	19
3	517	—	1	4	522	—	8	85	93	83	341	106	25	555	—	6	9	15
R. 4	281	—	1	—	282	—	21	66	87	50	160	80	11	301	1	4	16	21
L. »	157	—	—	2	159	—	3	17	20	16	91	19	7	133	1	—	1	2
R. 5	150	—	—	—	150	1	12	127	140	12	96	48	4	160	2	3	2	7
L. »	144	—	—	1	145	—	6	114	120	23	94	26	—	143	—	—	3	3
Summa	2,406	—	5	46	2,457	3	69	510	582	388	1,098	388	635	2,509	8	24	42	74
C. Treklassiga allmänna läroverk.																		
1	236	—	—	17	253	2	1	26	29	41	—	—	167	208	—	2	8	10
2	210	—	2	3	215	—	5	24	29	42	146	38	21	247	—	2	3	5
3	165	1	—	1	167	—	6	98	104	29	105	36	7	177	1	1	10	12
R. 4	22	—	—	—	22	—	2	12	14	1	8	4	—	13	—	—	—	—
L. »	32	—	—	—	32	—	—	11	11	7	17	4	1	29	1	—	1	2
R. 5	2	—	—	—	2	—	—	2	2	—	6	—	—	6	—	—	—	—
L. »	15	—	1	—	16	—	1	12	13	3	11	3	—	17	1	—	—	1
Summa	682	1	3	21	707	2	15	185	202	123	293	85	196	697	3	5	22	30
D. Tvåklassiga pedagogier.																		
1	97	—	—	10	107	—	8	5	13	48	—	—	61	109	—	—	1	1
2	76	—	1	2	79	—	3	45	48	15	34	13	1	63	—	4	3	7
3	20	—	—	—	20	—	12	1	13	7	5	7	1	20	—	—	—	—
Summa	193	—	1	12	206	—	23	51	74	70	39	20	63	192	—	4	4	8

Tab. 8 (forts.). Lärjungarnes omsättning år 1887.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Afdelningar och linier.	Vårterminen.									Höstterminen.								
	Närvarande lärjungar i afdelningen den 1 Februari.					Lärjungar afgångne i afdelningen				Närvarande lärjungar i afdelningen den 15 September.					Lärjungar afgångne i afdelningen			
	Kvar i afdelningen från föregående termin.	Flyttade till afdelningen på grund af beslut		Inskrifne under terminen.	S u m m a.	från terminens början till och med d. 31 Januari.	från och med d. 1 Februari till termi- nens slut.	under näst följande mellantermin.	S u m m a.	Kvar i afdelningen från föregående termin.	Flyttade till afdelningen på grund af beslut.		Inskrifne under terminen.	S u m m a.	från terminens början till och med d. 14 September.	från och med d. 15 September till termi- nens slut.	under näst följande mellantermin.	S u m m a.
		vid föreg. termins slut.	vid vårens början.								vid föreg. termins slut.	vid höstens början.						
E. Enklassiga pedagogier.																		
1	108	—	—	23	131	—	8	24	32	94	—	—	38	132	—	2	6	8
2	22	—	—	—	22	—	4	5	9	12	2	1	1	16	—	—	2	2
Summa	130	—	—	23	153	—	12	29	41	106	2	1	39	148	—	2	8	10
Sammandrag.																		
1	2,047	—	—	160	2,207	3	36	145	184	431	—	—	1,677	2,108	11	9	30	50
2	2,365	—	20	45	2,430	3	39	229	271	366	1,185	373	470	2,394	8	19	41	68
3	2,229	1	8	22	2,260	2	54	336	392	299	1,343	427	193	2,262	19	15	38	72
R. 4	965	—	9	9	983	3	45	221	269	157	556	249	88	1,050	7	10	29	46
L. »	1,025	—	8	18	1,051	2	14	87	103	105	597	167	109	978	18	2	11	31
R. 5	550	—	5	6	561	4	29	290	323	52	373	189	35	649	8	8	22	38
L. »	1,001	—	5	10	1,016	2	28	242	272	127	655	161	57	1,000	13	7	14	34
R. 6:1	288	—	2	5	295	3	5	64	72	25	138	46	72	281	8	5	13	26
L. » B (Icke-greker)	626	—	5	6	637	1	15	95	111	97	319	100	86	602	18	3	10	31
» » A (Greker)	281	—	1	3	285	1	5	21	27	27	158	19	40	244	—	—	4	4
R. 6:2	193	—	1	6	200	2	5	31	38	16	132	56	6	210	5	—	7	12
L. » B	485	—	4	1	490	2	8	63	73	48	286	122	15	471	18	8	12	38
» » A	263	—	—	2	265	—	3	12	15	20	196	30	1	247	2	5	5	12
R. 7:1	155	—	1	2	158	—	5	8	13	18	108	35	4	165	2	4	4	10
L. » B	456	—	1	3	460	2	6	15	23	52	252	103	9	416	13	7	9	29
» » A	262	—	—	3	265	1	5	10	16	27	185	35	1	248	3	1	6	10
R. 7:2	112	—	2	1	115	1	3	100	104	12	90	34	2	138	—	—	5	5
L. » B	353	—	4	3	360	—	9	318	327	30	282	93	10	415	—	—	23	23
» » A	231	—	2	2	235	2	3	223	228	7	189	26	4	226	1	—	5	6
Gemensamma linien..	6,641	1	28	227	6,897	8	129	710	847	1,096	2,528	800	2,340	6,764	38	43	109	190
Reallinien	2,263	—	20	29	2,312	13	92	714	819	280	1,397	609	207	2,493	30	27	80	137
Latinlinien	4,983	—	30	51	5,064	13	96	1,086	1,195	540	3,119	856	332	4,847	86	33	99	218
Summa	13,887	1	78	307	14,273	34	317	2,510	2,861	1,916	7,044	2,265	2,879	14,101	154	103	288	545

Tab. 9. Mogenhets- och kompletterings-examina vårterminen 1887.

a) Den skriftliga mogenhetsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	U n d e r k ä n d e.					G o d k ä n d e.					Summornas summa.
	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	
	R.	L.	R.	L.		R.	L.	R.	L.		
1. Offentliga.											
Stockholm: Norra latinläroverket	—	—	—	3	3	—	28	—	5	33	36
» Södra »	—	1	—	2	3	—	15	—	8	23	26
» Realläroverket	1	—	3	—	4	28	—	2	—	30	34
» Nya elementarskolan	—	—	7	—	7	7	6	4	1	18	25
Uppsala	—	1	1	—	2	6	27	—	1	34	36
Gefle	—	—	2	—	2	3	14	3	4	24	26
Hudiksvall.....	—	—	—	—	—	—	4	—	—	4	4
Linköping	—	5	—	—	5	5	29	—	—	34	39
Norrköping	—	1	4	3	8	7	13	1	1	22	30
Vestervik	—	—	—	—	—	8	—	—	—	8	8
Skara.....	—	—	—	1	1	2	30	—	1	33	34
Venersborg	—	1	—	—	1	2	17	2	2	23	24
Strengnäs	—	—	—	7	7	—	11	—	3	14	21
Örebro	2	5	1	—	8	5	19	2	—	26	34
Nyköping	—	—	—	3	3	—	15	—	4	19	22
Vesterås	—	1	—	5	6	—	13	—	6	19	25
Falun.....	—	1	—	1	2	4	9	—	1	14	16
Vexjö.....	—	—	—	2	2	—	30	—	2	32	34
Jönköping.....	—	5	—	—	5	5	21	1	1	28	33
Lund	1	—	—	—	1	4	43	—	—	47	48
Malmö	—	6	1	2	9	4	25	1	2	32	41
Karlskrona	—	—	1	1	2	3	7	—	—	10	12
Kristianstad	—	—	—	7	7	—	11	—	3	14	21
Helsingborg	2	—	—	5	7	1	11	—	3	15	22
Göteborg: Latinläroverket	—	3	—	2	5	—	36	—	2	38	43
» Realläroverket	1	—	1	—	2	3	—	9	—	12	14
Halmstad	—	—	—	1	1	—	16	—	—	16	17
Kalmar	1	2	—	1	4	—	21	1	2	24	28
Karlstad	—	1	—	1	2	5	37	—	—	42	44
Herrörsand.....	—	—	—	1	1	—	16	—	1	17	18
Östersund	—	3	—	—	3	—	5	—	—	5	8
Umeå.....	—	—	—	1	1	2	17	1	—	20	21
Luleå.....	—	2	—	—	2	—	7	—	—	7	9
Sundsvall	—	—	—	—	—	6	—	1	—	7	7
Visby.....	—	—	—	1	1	2	7	—	—	9	10
Summa	8	38	21	50	117	112	560	28	53	753	870

Stockholm: Norra latinläroverket: Kol. 5: 2 af dessa uteblefvo.

Norrköping: Kol. 4: 1 af dessa uteblef.

Vesterås: Kol. 5: 1 af dessa uteblef.

Vexjö: Kol. 5: 1 af dessa uteblef.

Kristianstad: Kol. 5: 2 af dessa uteblefvo, den ene med anmaldt förfall.

Helsingborg: Kol. 5: 2 af dessa uteblefvo.

Halmstad: Kol. 5: Uteblef.

Kalmar: Kol. 5: Uteblef.

Tab. 9 (forts.). Mogenhets- och kompletterings-examina vårterminen 1887.

a) Den skriftliga mogenhetsexamen (forts.).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	U n d e r k ä n d e.					G o d k ä n d e.					Summornas summa.
	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	
	R.	L.	R.	L.		R.	L.	R.	L.		
2. Enskilda.											
Stockholm: Beskowska skolan	1	—	—	—	1	4	12	—	—	16	17
» Wallinska flickskolan	—	—	—	—	—	—	8	—	—	8	8
» Lyceum för flickor	—	—	—	—	—	—	2	—	1	3	3
Uppsala: Fjellstedtska skolan	—	—	—	—	—	—	10	—	—	10	10
Lunds privata elementarskola	—	4	—	—	4	1	19	—	—	20	24
Summa	1	4	—	—	5	5	51	—	1	57	62
Summornas summa	9	42	21	50	122	117	611	28	54	810	932

Tab. 9 (forts.). Mogenhets- och kompletterings-examina vårterminen 1887.

b) Den muntliga mogenhetsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	U n d e r k ä n d e.					G o d k ä n d e.					Summor summa.	Lärjungar ur kol.	
	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.		8	10
												med »Godkänd eller däröfver i grekiska.	
	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.					
1. Offentliga.													
Stockholm: Norra latinläroverket	—	—	—	3	3	—	28	—	1	29	32	9	—
» Södra »	—	—	—	4	4	—	15	—	4	19	23	3	—
» Realläroverket	3	—	—	—	3	25	—	2	—	27	30	—	—
» Nya elementarskolan.....	—	—	1	2	3	7	6	3	—	16	19	1	—
Uppsala	—	—	—	1	1	6	27	—	—	33	34	5	—
Gefle	—	1	1	1	3	3	13	2	3	21	24	8	2
Hudiksvall	—	—	—	—	—	—	4	—	—	4	4	3	—
Linköping	1	2	—	—	3	4	25	—	—	29	32	15	—
Norrköping	—	—	1	—	1	7	13	—	1	21	22	3	—
Vestervik	—	—	—	—	—	8	—	—	—	8	8	—	—
Skara	—	—	—	—	—	2	30	—	1	33	33	15	—
Venersborg	—	1	—	—	1	2	16	2	2	22	23	2	—
Strengnäs	—	—	—	1	1	—	11	—	1	12	13	4	—
Örebro	—	—	1	—	1	5	19	1	—	25	26	10	—
Nyköping	—	2	—	3	5	—	13	—	3	16	21	3	—
Vesterås	—	—	—	1	1	—	13	—	5	18	19	3	—
Falun	—	—	—	—	—	4	9	—	1	14	14	3	—
Vexjö	—	—	—	1	1	—	30	—	1	31	32	14	1
Jönköping	2	2	1	1	6	3	19	—	—	22	28	10	—
Lund	—	1	—	—	1	4	42	—	—	46	47	20	—
Malmö.....	—	1	—	—	1	4	24	1	2	31	32	9	—
Karlskrona	1	1	—	—	2	2	6	—	—	8	10	5	—
Kristianstad	—	—	—	1	1	—	11	—	2	13	14	5	—
Helsingborg	—	—	—	3	3	1	11	—	—	12	15	5	—
Göteborg: Latinläroverket	—	1	—	—	1	—	35	—	2	37	38	17	—
» Realläroverket	—	—	2	—	2	3	—	7	—	10	12	—	—
Halmstad	—	2	—	—	2	—	14	—	—	14	16	7	—
Kalmar	—	1	—	2	3	—	20	1	—	21	24	13	—
Karlstad	—	4	—	—	4	5	32	—	—	37	41	10	—
Hernösand	—	—	—	1	1	—	16	—	—	16	17	7	—
Östersund	—	—	—	—	—	—	5	—	—	5	5	3	—
Umeå	—	—	—	—	—	2	17	1	—	20	20	6	—
Luleå	—	1	—	—	1	—	6	—	—	6	7	1	—
Sundsvall	—	—	—	—	—	6	—	1	—	7	7	—	—
Visby	—	1	—	—	1	2	6	—	—	8	9	2	—
Summa	7	21	7	25	60	105	536	21	29	691	751	221	3

Stockholm: Norra latinlärov.: Kol. 8: 1 af dessa tillhörde den mosaiska trosbekennelsen. — Kol. 12: Dessutom 1 (L. bl. priv.), som här aflagt skr. ex., men af sjukdom hindrats att här deltaga i den muntl. och erhållit vederbörligt tillstånd att aflägga muntl. ex. i Nyköping.

» Södra latinlärov.: Kol. 5: 1 af dessa uteblef för sjukdom och 1 underkändes af censorerna. — Kol. 10: 2 af dessa underkändes af den ene censorn.

» Realläroverket: Kol. 2: Underkänd af censorerna.

» Nya elementarskolan: Kol. 4: Underkänd af censorerna. — Kol. 5: 1 af dessa uteblef; deltog ej i den skr. ex., emedan han, som h. t. n 1886 däri godkänd, men på grund af sjukdom uteblifvit från den muntl., nu af K. M:t befriats från skr. ex.

Gefle: Kol. 9: Däraf 1 flicka. — Kol. 10: D:o d:o.

Linköping: Kol. 3: Underkänd af censorerna. — Kol. 8: 4 af dessa underkändes af en censor, men godkändes af de båda andra. — Kol. 12: Antalet i den skr. ex. godkände utgjorde 34, men 2 (L. vid lärov.) förvisades före den muntl. ex.

Norrköping: Kol. 4: Underkänd af censorerna. — Kol. 7: 1 af dessa tillhörde den mosaiska trosbekennelsen.

Skara: Kol. 10: Flicka.

Venersborg: Kol. 3: Uteblef för sjukdom. — Kol. 10: Däraf 1 flicka.

Strengnäs: Kol. 5: Uteblef. — Kol. 12: Dessutom 1 (L. bl. priv.), som här aflagt skr. ex., men af sjukdom hindrats att här deltaga i den muntl. och erhållit vederbörligt tillstånd att aflägga muntl. ex. i Nyköping.

Örebro: Kol. 4: Uteblef.

Nyköping: Kol. 5: 1 af dessa uteblef. — Kol. 12: Däraf 2 (L. bl. priv.), hvilka här hänvisats för muntl. ex. (se under Stockholms norra latinsl. och Strengnäs).

Vesterås: Kol. 5: Underkänd af censorerna. — Kol. 10: 1 af dessa underkändes af den ene censorn.

Vexjö: Kol. 5: Underkänd af censorerna.

Jönköping: Kol. 2: 1 af dessa underkändes af censorerna. — Kol. 3: D:o d:o. — Kol. 5: Uteblef.

Lund: Kol. 3: Underkänd af censorerna.

Malmö: Kol. 3: Underkänd af censorerna. — Kol. 9: Flicka. — Kol. 10: Flickor.

Karlskrona: Kol. 2: Underkänd af censorerna. — Kol. 3: Uteblef.

Helsingborg: Kol. 5: 2 af dessa uteblefvo.

Göteborg: Latinläroverket: Kol. 8: 2 af dessa underkändes af en censor, men godkändes af de båda andra. — Kol. 10: Flickor.

» Realläroverket: Kol. 4: 1 af dessa uteblef enligt anmälan.

Halmstad: Kol. 3: 1 af dessa underkändes af censorerna.

Kalmar: Kol. 3: Underkänd af censorerna. — Kol. 5: Uteblefvo, den ene för sjukdom. — Kol. 9: Flicka.

Karlstad: Kol. 3: 1 af dessa underkändes af censorerna och 1 uteblef enligt anmälan. — Kol. 8: 1 af dessa tillhörde den mosaiska trosbekennelsen. — Kol. 12: Antalet i den skr. ex. godkände utgjorde 42, men 1 (L. vid lärov.) förvisades före den muntl. examen.

Luleå: Kol. 3: Underkänd af censorerna.

Sundsvall: Kol. 9: Flicka.

Visby: Kol. 3: Underkänd af censorerna.

Tab. 9 (forts.). Mogenhets- och kompletterings-examina vårterminen 1887.

b) Den muntliga mogenhetsexamen (forts.).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	U n d e r k ä n d e.					G o d k ä n d e.					Summornas summa.	Lärjungar ur kol.	
	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.		8	10
												med »Godkänd» eller däröfver i grekiska.	
	R.	L.	R.	L.		R.	L.	R.	L.				
2. Enskilda.													
Stockholm: Beskowska skolan	—	—	—	—	—	4	12	—	—	16	16	1	—
» Wallinska flickskolan	—	—	—	—	—	—	8	—	—	8	8	—	—
» Lyceum för flickor.....	—	—	—	—	—	—	2	—	1	3	3	—	—
Uppsala: Fjellstedtska skolan	—	—	—	—	—	—	10	—	—	10	10	10	—
Lunds privata elementarskola	—	—	—	—	—	1	19	—	—	20	20	9	—
Summa	—	—	—	—	—	5	51	—	1	57	57	20	—
Summornas summa	7	21	7	25	60	110	587	21	30	748	808	241	3

Lunds privata elementarskola: Kol. 8: 1 af dessa underkändes af en censor, men godkändes af de båda andra.

c) Sammandrag rörande mogenhetsexamen.

1	2	3	4	5	6	7
L ä r j u n g a r.	Anmälde.	Skriftlig examen.		Muntlig examen.		I muntl. ex. godkände med »Godkänd» eller däröfver i grekiska.
		Underkände.	Godkände.	Underkände.	Godkände.	
a) Tillhörande dimissionsberättigade 35 offentl. lärov. { Realister	120	8	112	7	105	—
Latinare	598	38	560	21	536	221
Summa	718	46	672	28	641	221
» » 5 enskilda » { Realister	6	1	5	—	5	—
Latinare	55	4	51	—	51	20
Summa	61	5	56	—	56	20
b) Öfrige (»Privatister») { Realister	49	21	28	7	21	—
Latinare	105	50	54	25	30	3
Summa	154	71	82	32	51	3
Summa Realister	175	30	145	14	131	—
» Latinare	758	92	665	46	617	244
Summornas summa	933	122	810	60	748	244

Kol. 2: Alla lärjungar vid dimissionsberättigade läroverk aflade examen vid sina respektive läroverk. Af privatisterna hänvisades 69 till annat läroverk än det, hvarest de anmält sig; nemligen från Stockholms Norra latinläroverk 1 till Vesterås och 1 till Hernösand, från Stockholms Södra latinläroverk 1 till Stockholms Norra d:o, 1 till Nya elementarskolan, 2 till Vesterås och 1 till Vexjö, från Stockholms Realläroverk 7 till Nya elementarskolan och 5 till Norrköping, från Nya elementarskolan 3 till Stockholms Norra latinläroverk, 3 till Stockholms Södra d:o och 1 till Örebro, från Uppsala 2 till Gefle, från Gefle 1 till Uppsala och 6 till Vesterås, från Linköping 2 till Norrköping, från Venersborg 1 till Skara, från Nyköping 10 till Strengnäs, från Vexjö 2 till Kalmar, från Lund 4 till Malmö och 3 till Kristianstad, från Malmö 6 till Kristianstad och 4 till Helsingborg, från Göteborgs realläroverk 1 till Venersborg samt från Wallinska flickskolan 1 till Lyceum för flickor.

Kol. 2—4: Hela antalet anmälde (933) öfverskjuter summan af de i skriftliga examen underkände (122) och godkände (810) med 1; om anledningen se anm. under afd:n b vid Nya elementarskolan.

Kol. 4—6: Hela antalet i skr. ex. godkände (810) öfverskjuter summan af de i muntl. ex. underkände (60) och godkände (748) med 2; om anledningen se anm. under afd:n b vid Nya elementarskolan, Linköping och Karlstad.

Kol. 3: Här i äro inräknade: 10 (1 R. och 9 L. bland priv.) utan uppgifven orsak uteblifne samt 1 (L. bl. priv.), som uteblef enligt anmälan. — Dessutom äro här inräknade 4 (1 L. vid off. lärov. o. 3 R. bl. priv.), hvilka uteblefvo efter att hafva deltagit i endast en del af den skriftliga examen.

Kol. 5: Här i äro inräknade: 3 (1 L. vid off. lärov. och 2 L. bl. priv.) för sjukdom uteblifne, 2 (1 L. vid off. lärov. och 1 R. bl. priv.) enligt anmälan uteblifne samt 9 (1 L. vid off. lärov., 1 R. och 7 L. bl. priv.) utan anmälan uteblifne. — Af censorerna underkändes 17 (3 R. o. 9 L. vid off. lärov. samt 2 R. o. 3 L. bl. priv.).

Kol. 6: 10 (6 L. vid off., 1 L. vid ensk. lärov. och 3 L. bl. priv.) underkändes af en censor, men godkändes af den eller de andra. — 3 (1 R. och 2 L. vid off. lärov.) tillhörde den mosaiska trosbekännelsen. — 22 (10 L. vid ensk. lärov. samt 4 R. och 8 L. bl. priv.) voro flickor.

Tab. 9 (forts.). Mogenhets- och kompletterings-examina vårterminen 1887.

d) Kompletteringsexamen.

1	2	3	4	5	6
Ä m n e n.	Anmälde.	Skriftlig examen.		Muntlig examen.	
		Underkände.	Godkände.	Underkände.	Godkände.
Latin	11	—	11	3	8
Grekiska	1	—	—	—	1
Franska	2	—	2	—	2
Matematik och fysik å klassiska linien.....	4	—	—	3	1
Matematik å reallinien.....	8	2	6	—	6
Summa	26	2	19	6	18

Kol. 2: Vid Stockholms Norra latinläroverk 1 (i grekiska), Stockholms Södra d:o 4 (i latin), Stockholms Realläroverk 1 (i franska), Nya elementarskolan 5 (3 i latin, 1 i franska och 1 i matematik å reallinien), Uppsala offentliga 5 (3 i latin och 2 i matematik och fysik å klassiska linien), Venersborg 1 (i latin), Örebro 1 (i matematik å reallinien), Vesterås 1 (i matematik å reallinien), Jönköping 2 (i matematik å reallinien), Lunds offentliga 1 (i matematik och fysik å klassiska linien), Kristianstad 1 (i matematik å reallinien), Göteborgs Latinläroverk 1 (i matematik å reallinien), Karlstad 1 (i

matematik å reallinien), Hernösand 1 (i matematik och fysik å klassiska linien). Af dessa hänvisades för både den skriftliga och den muntliga examen 9 till annat läroverk än det, hvarest de anmält sig, nemligen från Stockholms Södra latinläroverk 4 och från Nya elementarskolan likaledes 4 till Stockholms Norra latinläroverk samt från Göteborgs Latinläroverk 1 till Göteborgs Realläroverk.

Kol. 5: Häri äro inräknade 3 (1 i latin samt 2 i matematik och fysik å klassiska linien) utan anmälan uteblifne.

Tab. 10. Mogenhets- och kompletterings-examina höstterminen 1887.

a) Den skriftliga mogenhetsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	U n d e r k ä n d e.					G o d k ä n d e.					Summornas summa.
	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	
	R.	L.	R.	L.		R.	L.	R.	L.		
1. Offentliga.											
Stockholm: Södra latinläroverket	—	—	—	10	10	—	1	—	8	9	19
» Realläroverket	1	—	10	—	11	3	—	6	—	9	20
» Nya elementarskolan	—	—	2	3	5	1	1	4	6	12	17
Uppsala	—	—	—	3	3	—	1	—	6	7	10
Linköping	—	—	1	2	3	—	4	1	—	5	8
Venersborg	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
Örebro	—	—	—	—	—	1	4	—	—	5	5
Nyköping	—	—	—	2	2	—	3	—	1	4	6
Jönköping	—	2	1	1	4	1	4	1	—	6	10
Lund	—	—	—	3	3	—	1	—	6	7	10
Malmö	—	2	—	5	7	—	1	—	1	2	9
Karlskrona	1	—	—	3	4	—	1	—	3	4	8
Göteborg: Latinläroverket	—	—	—	—	—	—	3	—	4	7	7
Kalmar	1	—	—	—	1	—	1	—	—	1	2
Karlstad	—	—	—	—	—	—	5	—	1	6	6
Östersund	—	—	—	—	—	—	3	—	—	3	3
Summa	3	4	14	32	53	6	34	12	36	88	141
2. Enskilda.											
Lunds privata elementarskola	1	5	—	—	6	—	6	—	—	6	12
Summornas summa	4	9	14	32	59	6	40	12	36	94	153

Stockholm: Södra latinläroverket: Kol. 5: 1 af dessa uteblef.

» Nya elementarskolan: Kol. 5: 1 af dessa uteblef.

Uppsala: Kol. 5: 1 af dessa beträdd med underslef (anlitande af otillåtna hjälpmedel).

Linköping: Kol. 5: 1 af dessa uteblef.

Venersborg: Kol. 8: För muntlig examen hänvisad till Göteborgs latinläroverk.

Nyköping: Kol. 5: 1 af dessa uteblef enligt anmälan.

Jönköping: Kol. 4: Uteblef.

Lund: Kol. 5: Uteblefvo.

Karlskrona: Kol. 5: 2 af dessa uteblefvo.

Kalmar: Kol. 8: För muntlig examen hänvisad till Karlskrona.

Tab. 10 (forts.). Mogenhets- och kompletterings-examina höstterminen 1887.

b) Den muntliga mogenhetsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	U n d e r k ä n d e.					G o d k ä n d e.					Summornas summa.	Lärjungar ur kol.	
	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.		8	10
	R.	L.	R.	L.		R.	L.	R.	L.			med »Godkänd» eller däröfver i grekiska.	
1. Offentliga.													
Stockholm: Södra latinläroverket	—	—	—	7	7	—	1	—	2	3	10	—	—
» Realläroverket	—	—	2	—	2	3	—	4	—	7	9	—	—
» Nya elementarskolan	—	—	2	5	7	1	1	2	1	5	12	—	—
Uppsala	—	—	—	3	3	—	1	—	3	4	7	—	2
Linköping	—	1	1	—	2	—	3	—	—	3	5	1	—
Örebro	—	—	—	—	—	1	4	—	—	5	5	1	—
Nyköping	—	1	—	—	1	—	2	—	1	3	4	—	—
Jönköping	—	1	—	—	1	1	3	1	—	5	6	—	—
Lund	—	—	—	3	3	—	1	—	3	4	7	1	—
Malmö	—	—	—	1	1	—	1	—	—	1	2	—	—
Karlskrona	—	2	—	3	5	—	—	—	—	—	5	—	—
Göteborg: Latinläroverket	—	—	—	3	3	—	4	—	1	5	8	—	—
Karlstad	—	1	—	—	1	—	4	—	1	5	6	1	1
Östersund	—	1	—	—	1	—	2	—	—	2	3	—	—
Summa	—	7	5	25	37	6	27	7	12	52	89	4	3
2. Enskilda.													
Lunds privata elementarskola	—	2	—	—	2	—	4	—	—	4	6	—	—
Summornas summa	—	9	5	25	39	6	31	7	12	56	95	4	3

Stockholm: Södra latinläroverket: Kol. 5: 1 af dessa deltog ej i den skr. ex., emedan han, som v.-t:n 1887 däri godkänds, men till följd af sjukdom uteblifvit från den muntliga, nu af K. M:t befriats från skriftl. ex.; af de öfriga underkändes 1 af censorerna och 2 uteblefvo.
 » Realläroverket: Kol. 4: 1 af dessa underkändes af censorerna.
 » Nya elementarskolan: Kol. 4: 1 af dessa uteblef enligt anmälan. — Kol. 5: Af dessa underkändes 1 af censorerna och 3 uteblefvo. — Kol. 9: Flickor.
 Uppsala: Kol. 5: 1 af dessa uteblef.
 Linköping: Kol. 3: Underkändes af censorerna. — Kol. 4: D:o d:o.
 Nyköping: Kol. 3: Underkändes af censorerna. — Kol. 8: 1 af dessa underkändes af den ene censorn. — Kol. 10: Underkändes af den ene censorn.

Lund: Kol. 5: 1 af dessa uteblef. — Kol. 10: Däraf 1 flicka.
 Malmö: Kol. 5: Uteblef enligt anmälan.
 Karlskrona: Kol. 3: 1 af dessa tillhörde Kalmar läroverk, men var för muntl. examen hit hänvisad. — Kol. 5: 1 af dessa uteblef.
 Göteborg: Latinläroverket: Kol. 5: Uteblefvo. — Kol. 8: 1 af dessa tillhörde Venersborgs läroverk, men var för muntl. ex. hit hänvisad.
 Karlstad: Kol. 8: 1 af dessa underkändes af den ene censorn.
 Östersund: Kol. 3: Underkänd af censorerna.
 Lunds privata elementarskola: Kol. 3: Underkänd af censorerna.

Tab. 10 (forts.). Mogenhets- och kompletterings-examina höstterminen 1887.

c) Sammandrag rörande mogenhetsexamen.

1	2	3	4	5	6	7
L ä r j u n g a r.	Anmälde.	Skriftlig examen.		Muntlig examen.		I muntl. ex. godkände med »Godkänd» eller däröfver i grekiska.
		Underkände.	Godkände.	Underkände.	Godkände.	
a) Tillhörande dimissionsberättigade 16 offentl. lärov. { Realister	9	3	6	—	6	—
Latinare	38	4	34	7	27	4
Summa	47	7	40	7	33	4
, , 1 enskildt , { Realister	1	1	—	—	—	—
Latinare	11	5	6	2	4	—
Summa	12	6	6	2	4	—
b) Öfrige (»Privatister») { Realister	26	14	12	5	7	—
Latinare	69	32	36	25	12	3
Summa	95	46	48	30	19	3
Summa Realister	36	18	18	5	13	—
» Latinare	118	41	76	34	43	7
Summornas summa	154	59	94	39	56	7

Kol. 2: Bland de lärjungar, som tillhörde dimissionsberättigade läroverk, hänvisades för den muntliga examen 1 från Venersborg till Göteborgs latinläroverk samt 1 från Kalmar till Karlskrona. — Bland privatisterna hänvisades för både skriftlig och muntlig examen 32 till annat läroverk, än det, hvarest de anmält sig; nemligen från Stockholms Norra latinläroverk 1 till Nya elementarskolan, från Stockholms Södra latinläroverk 5 till Nya elementarskolan, från Nya elementarskolan 1 till Stockholms Södra latinläroverk och 10 till Stockholms realläroverk, från Uppsala 1 till Nya elementarskolan, från Lunds offentliga 4 till Malmö, från Vexjö 1 till Karlskrona samt från Göteborgs realläroverk 1 till Jönköping.

Kol. 2—4: Hela antalet anmälde (154) öfverskjuter summan af de i skr. ex.

underkände (59) och godkände (94) med 1; om anledningen se anm. under afdeln. b vid Stockholms Södra latinläroverk.

Kol. 3: Häri äro inräknade 1 (L. bland priv.) enligt anmälan uteblifven, 9 (1 R. och 8 L. bl. priv.) utan uppgifven orsak uteblifne samt 1 (L. bl. priv. beträdd med underslef. — Dessutom äro här inräknade 2 (1 R. vid ensk. lärov., 1 R. bl. priv.), hvilka uteblefvo efter att hafva deltagit endast i en del af den skriftliga examen.

Kol. 5: Häri äro inräknade 2 (1 R. och 1 L. bl. priv.), enligt anmälan uteblifne samt 11 (L. bland priv.), utan uppgifven orsak uteblifne. — Af censorerna underkändes 9 (3 L. vid off. lärov., 2 L. vid ensk. lärov., 2 R. och 2 L. bland priv.).

Kol. 6: 3 bland dessa (2 L. vid off. lärov., 1 L. bland priv.) underkändes af den ene censorn. — 3 (2 R. och 1 L. bland priv.) voro flickor.

d) Kompletteringsexamen.

1	2	3	4	5	6
Ä m n e n.	Anmälde.	Skriftlig examen.		Muntlig examen.	
		Underkände.	Godkände.	Underkände.	Godkände.
Latin	5	—	5	1	4
Matematik å reallinien.....	2	2	—	—	—
Summa	7	2	5	1	4

Kol. 2: Vid Stockholms norra latinläroverk 2 (i latin), Stockholms realläroverk 1 (i matematik å reallinien), Nya elementarskolan 1 (i matematik å reallinien), Uppsala 3 (i latin). Af dessa hänvisades för både den skriftliga och den muntliga examen 3 till annat läroverk än det, hvarest de anmält sig,

nemligen från Stockholms Norra latinläroverk 2 till Uppsala och från Stockholms realläroverk 1 till Nya elementarskolan.

Kol. 3: 1 af dessa uteblef.

Tab. 11. Ämnen för arbetena vid den skriftliga mogenhetsexamen vårterminen 1887.

A. För båda linierna.

Ämnen för uppsats på modersmålet.

1. Hvari består skiljaktigheten emellan de kristna kyrkorna i läran om nattvarden?
2. Skildring af Perikles' tidevarf.
3. Af hvilka skäl anses Westfaliska freden såsom en gräns emellan tvenne tidevarf i Europas historia?
4. Konstantinopels geografiska och historiska betydelse.
5. Engelbrekts förtjenster om fäderneslandet.
6. Har den franska bildningens herravälde i Sverige under förra århundradet verkat öfvervägande godt eller ondt?
7. Elektriciteten i det praktiska lifvets tjenst.
8. Hvad förstås med hederskänsla, och hvilken betydelse eger denna för människans sedliga lif?

Tyskt öfversättningsprof: a)

En af de franska teologer, som redan i början af det sextonde århundradet uppträdde för en renare uppfattning af kristendomens läror, var Jakob Lefèvre från Etaples, en by nära Amiens. Enligt tidens sed hade han latiniserat sitt namn och kallade sig Faber Stapulensis. I sin ungdom hade han i Italien åtnjutit undervisning af lärda greker och var sedan 1493 verksam som lärare i filosofi i Paris. Motståndare till den ofruktbara dialektiken, sökte han utforska Aristoteles' och Platons verkliga läror och leddes snart öfver till teologiska studier. Långt före Luther uppstälde han läran om rättfärdiggörelsen genom tron och påstod, att goda gerningar ej voro tillräckliga att föra människan till salighet, utan endast kunde tjena som bevis för hennes tro. Till hans anhängare hörde Farel, som sedan jemte Calvin genomförde reformationen i Schweiz.

Franskt öfversättningsprof.

Bland de största fältherrar, som Athen har sett födas, bör man äfven räkna Cimon, som utmärkte sig i slaget vid Salamis och sedan tog en verksam del i kriget mot Perserna. Hans fader var Miltiades, som efter ett olyckligt fälttåg mot Paros hade blifvit dömd till en bötessumma, som han var ur stånd att betala. Han blef därför kastad i fängelse, der han snart derefter dog af sina sår. Det tillkom då Cimon att infria faderns skuld, hvilket emellertid icke var honom möjligt. Följaktligen blef äfven han fängslad, och man tillät honom icke att utföra sina medborgerliga rättigheter, innan han till staten öfverlemnade den erforderliga summan. Då begaf sig en rik athenare till Cimon och erbjöd sig att befria honom ur fängelset, om han ville gifva honom sin syster till äkta. Cimon afböjde detta förslag, men hans syster förklarade, att hon ej skulle tåla, att Miltiades' son doge i bojor, och att hon skulle gifva sig med den, som befriade honom; hvilket också verkligen skedde.

B. För latinlinien.

Latinskt öfversättningsprof.

Då Aemilius Paullus i ilmarscher hade kommit till Pydna och mot förmodan funnit en stor macedonisk här uppställd i slagordning framför ett väl befäst läger, greps han af fruktan, att hans soldater, trötta af den långa marschen, skulle besegras, om de genast fördes i striden. Han befälde dem därför att slå läger och hela denna dag afhålla sig från strid. Men när de hörde detta, klandrade många Aemilius, emedan han försummade tillfället att genom ett enda slag göra slut på kriget; ty hvad vore väl säkrare än att fienden äfven nu, såsom ofta förut, skulle om natten draga sig undan till bergen? Och lyckades honom detta, skulle de nödgas

vid hans förföljande utstå ännu större mödor. Härtill svarade Aemilius blott, att fienden icke skulle med så stor omsorg hafva befast sitt läger, om han hade beslutat att redan om natten fly derifrån; de skulle således vara vid godt mod; äfven på den följande dagen skulle tillfälle gifvas dem att strida. — Huru riktigt Aemilius häruti dömd, visade utgången; ty hvilken glänsande seger han då vann, är för oss alla från historien väl bekant.

C. För reallinien.

Tyskt öfversättningsprof: b)

Enligt uppdrag af kejsar Ludvig den Fromme begaf sig Ansgarius år 830 till det för honom obekanta Sverige för att der predika kristendomen. Trots den motgång under början af resan, att sjörofvare plundrade honom på allt hans gods, bland annat kejsarens skänker till den svenske konungen och hans för gudstjensten afsedda böcker, förblef den modige, på Gud förtrostande mannen trogen sin uppgift och banade väg för kristendomen i Sverige. Redan var der den första kyrkan uppbyggd, då Ansgarius efter halftannat år återvände hem för att aflemna berättelse till kejsaren. Denne, som högeligen glädde sig öfver hans framgångar, upptog åter en plan af Karl den Store och upprättade i Hamburg ett erkebiskopsdöme, i hvilket den nordiska missionen borde finna ett säkert stöd. Kejsaren förlänade detta biskopsstift åt Ansgarius, som derpå i Rom erhöll pallium och utnämning till påflig legat.

Engelskt öfversättningsprof.

År 1617, då han nyss uppnått myndig ålder, ingick René Descartes som frivillig vid hären, och det trettioåriga krigets utbrott gaf honom snart full sysselsättning. Trettioårigt gammal lemnade han för alltid krigstjensten för att helt och hållet egna sig åt filosofiska studier. I denna afsigt drog han sig undan till Holland, der han arbetade rastlöst. Mer än en gång återvände han till Frankrike och uppmanades der att slå sig ned i Paris och af Mazarin mottaga 3000 livres i pension. Men Frondeoroligheterna gjorde Paris till en för honom olämplig vistelseort. Han mottog derföre mot slutet af år 1649 en inbjudning från drottning Kristina af Sverige och begaf sig till Stockholm, der det stränga klimatet i förening med drottningens vana att kalla honom till samtal klockan fem om morgnarna, ehuru han under hela sin lefnad tagit för regel att, om han ej var i tjenst, icke stiga upp före klockan elfva, ädrog honom en lunginflammation, som ändade hans lif den elfte februari 1650.

Geometrisk uppsatser.

1. Att konstruera ett paralleltrapezium, då man känner en af de parallela sidorna, två mot hvarandra stående vinklar samt längden af den diagonal, som ej sammanbinder dessas spetsar.
2. Att omkring en gifven cirkel omskrifva ett cirkelsegment, likformigt med ett gifvet, på det sätt att segmentets båge och korda tangera cirkeln i två gifna, diametralt motsatta punkter.
3. En cirkel, en rät linie och en punkt på denna linie äro gifna. Sök två andra punkter på densamma, så belägna, att de från dessa tre punkter till cirkeln dragna tangenter bilda en triangel, likformig med en gifven!
4. Omskrif kring en gifven cirkel en parallelogram af gifven perimeter så, att en dess sida eller dess förlängning går genom en gifven punkt!
5. En punkt rör sig så, att dess kortaste afstånd från en fast cirkel är lika med dess afstånd från en fast rät linie. Hvilken kroklinie beskrifves af punkten?
6. Att upprita en kvadrat, då man känner de fyra punkter, i hvilka förlängningarna af dess sidor skära en rät linie.

Tab. 11 (forts.). Ämnen för arbetena vid den skriftliga mogenhetsexamen vårterminen 1887.

7. Normalen i punkten P till parabeln

$$y^2 = 4ax$$

råkar kurvan i en annan punkt Q . Hvar skall P ligga, för att afståndet från Q till parabelns vertex må blifva så litet som möjligt?

Algebraiska uppgifter.

1. En cirkels area är 2 kvadratmeter. Huru lång är omkretsen af den inskrifne reguliere 9-hörningen?

2. Hyran för en bostadslägenhet, hvilken enligt kontraktet bort erläggas med 300 kronor vid hvarje års slut, är ännu vid det nionde årets slut obetald. Till hvilket belopp uppgår hyresgästens skuld efter

- a) enkel ränteberäkning och 6 procent,
b) sammansatt ränteberäkning och 5 procent?

3. Ett 3-siffrigt helt tal är multipel af 107; hundratals-siffran är kvadraten af enhets-siffran, och om siffrorna skrivas i motsatt ordning, bildas ett annat tal, som är 594 enheter mindre än det förra. Hvilket är detta tal?

4. Logaritmen för 2 i ett visst system är kvadraten af logaritmen för samma tal i ett annat system, hvars bas är kubikroten ur det förras. Hvilka äro de båda baserna och de båda logaritmerna?

5. En ångbåt går vid lugnt väder mellan 2 platser på 8 timmar. En gång hade den motvind, så att den under förra hälften af den tid, som åtgick för resan, tillryggalade 4 sjömil i timmen mindre än i lugnt väder. Derefter ändrade sig vinden, så att hastigheten blef 2 sjömil i timmen mer, än den var under förra hälften. Vid framkomsten befanns, att resan tagit $\frac{3}{4}$ så lång tid, som om hastigheten hela tiden varit den samma som under förra hälften. Huru stora voro de ifrågakarande hastigheterna samt afståndet mellan platserna?

6. Vid den internationella meterbyrån hafva kilogramvigterna form af ett klot, som af tvenne parallela plan afskurits så, att afskärningsytornas diametrar äro hvaradera lika med klotets radie r . Huru stor är diametern af en cylindrisk kilogramvigt af samma ämne, hvilkens höjd är lika med den förstnämnda vigtens?

7. I en geometrisk serie af 40 termer är summan af de första 20 termerna = k , och summan af de sista 10 termerna = l . Huru stora äro första termen och qvoten?

Uppgifter af mekaniskt och fysikaliskt innehåll.

1. Huru stort mekaniskt arbete erfordras för att släpa en 165 kg. tung kropp med oförändrad hastighet en sträcka af 23 m. utför ett sträfft, lutande plan, som mot horisonten lutar 15° , då friktionskoefficienten är 0,35?

2. Öfver en trissa, rörlig omkring en vågrät axel, är lagdt ett snöre. I den ena af dess ändar är en vikt om 250 gr. fastknuten, i den andra en vikt om 260 gr. På grund af olikheten i storlek komma viktarna i rörelse. Huru lång väg gå de på den tredje halfsekunden? Friktionen äfvensom trissans och snörets massa lemnas utan afseende. Accelerationen vid fritt fall 9,8 m.

3. I en vid båda ändarna slutet ihålig cylinder, der afståndet mellan bottenplanen är 1 m. och den inre genomskärningsytan 390 qvcm., är inpassad en utan nämnvärd friktion rörlig, lufttätt slutande, cylindrisk kolf af 10 cm:s tjocklek och 17 kg:s vikt, som delar cylinderns inre i två skilda rum, båda innehållande torr luft. Då cylindern ligger med axeln vågrät, äro dessa rum lika stora, och det inre lufttrycket mätes då af en 25 cm. hög qvicksilfverpelare. Hvilket läge intager kolfven, om cylindern reses upp, så att axeln blir lodrät? Qvicksilfrets egentliga vikt är 13,6.

4. En gifven sträng, spänd med en belastning af 2 kg., gör 270 svängningar i sekunden. Om belastningen ökas till 4,5 kg., gifver strängen samma ton som en öppen orgelpipa af 42 cm:s längd. Huru stor är ljudets fortplantningshastighet i luften vid tillfället?

5. Två lika tunga platinakulor, båda af 100 graders temperatur, nedföras hastigt i hvar sin vätskemassa, den ena kulan i 880 gr. vatten, som hon uppvärmer från $14,6^\circ$ till $16,5^\circ$, den andra kulan i 1160 gr. svafvelsyra, som derigenom uppvärms från $14,4^\circ$ till $17,0^\circ$. Beräkna här af svafvelsyrans egentliga värme!

6. Ett prisma af glas, hvars brytningsindex är 1,5, har en brytande vinkel af 21° . På den första ytan faller en ljusstråle så, att han utgår ur prismet vinkelrätt mot den andra ytan. Huru mycket har strålen afvikit från sin ursprungliga riktning?

7. En elektrisk ström, i hvars bana äro insatta en tangentbussol och en voltameter, gifver på bussolen ett utslag af 28° och utvecklar i voltametern under 5 minuter 234 kbcm. knallgas, hvars temperatur är 14° C. och hvars tryck mätes af en 745 mm. hög qvicksilfverpelare. Beräkna här af, huru stor volym knallgas af temperaturen 0° C. och af 760 mm:s tryck skall utvecklas i minuten af den ström, som på bussolen gifver utslaget 42° . Knallgasens utvidgningskoefficient för värme är $\frac{1}{273}$.

Anm. För det tyska öfversättningsprovet voro 2 ämnen gifna, emedan det realisterna åliggande arbetet att verkställa öfversättningar till 2 främmande språk var deladt på två tidsafdelningar med franska under den ena (gemensam för latinare och realister) och engelska under den andra samt tyska (valfritt i stället för ettdera af de båda förra språken) under bådaderna.

Tab. 12. Ämnen för arbetena vid den skriftliga mogenhetsexamen höstterminen 1887.

A. För båda linierna.

Ämnen för uppsats på modersmålet.

1. Jemförelse mellan de särskilda protestantiska kyrkornas författningar.
2. Af hvilka skäl kan de puniska krigens slut betraktas såsom en vändpunkt i Roms historia?
3. Maria Stuarts öden och karakter.
4. Betydelsen af striden emellan hertig Carl och Sigismund.
5. Jemförelse mellan statshvälfningen i Danmark 1660 och den i Sverige 1680.
6. Hvilket tidehvarf bör anses såsom den svenska litteraturens guld-ålder?
7. Om myrorna.
8. Kunskap är magt.

Tyskt öfversättningsprof: a)

Historiens dom öfver Lafayettes deltagande i hvad som tilldrog sig i Versailles den 5 och 6 Oktober 1789 lär svårigen blifva tvifvelaktig. Det ödesdigra i dessa händelser var konungens underkastelse under hufvudstadens revolutionära krafter. Denna tanke, sammanfattad i orden: konungen till Paris! var redan i September vidt utbredd bland pariserbefolkningen; åtskilliga omständigheter framkallade sedan under de första Oktoberdagarne utbrottet. Om dervid Lafayette blifvit pådrifven eller varit pådrifvare, derom kan tvistas; men säkra äro dessa fakta: att Lafayette på förhand önskat konungens flyttning till Paris, att begäran derom först på morgonen den 5 Oktober af personer, tillhörande hans närmare omgivning, anmälades i Versailles, och att på middagen denna åtgärd under hans inflytande beslöts af det honom tillgifna stadsrådet. Slutligen hafva han och hans vänner ensamme vändt fördelen af den ifrågavarande tilldragelsen sig till godo, tills en ny omstörtning behandlade dem efter deras eget föredöme.

Franskt öfversättningsprof.

Det lider intet tvifvel, att fransmännen göra rätt i att hedra Molière's minne, ty det måste erkännas, att han är ett af den nyare tidens största snillen. Bland dramatiska författare kan endast Shakespeare göra honom första platsen stridig. Men man bör aldrig öfverdrifva någonting. Väl är det sant, att Molière i hög grad egt de flesta af de egenskaper, som erfordras, för att en författare skall lyckas på scenen. Med en djup känedom af människohjertat förenade han ett outtömligt förråd af qvickhet. Derigenom har han kunnat göra en så motbjudande karakter som Tartuffe's tillräckligt intresseväckande, för att publiken ej skall tröttna vid den, innan stycket slutas. Men man kan icke förneka, att han vänder sig till vårt förstånd vida mer än till vårt hjerta. Sedan vi sett ett af Molière's stycken väl utföras, lemna vi teatern med blicken bättre öfvad att upptäcka människornas svagheter, men utan att vi på samma gång känt vårt hjerta lifvas af beröringen med snillet heliga eld.

B. För latinlinien.

Latinskt öfversättningsprof.

Då Xerxes vid sitt infall i Grekland försporde, att Spartanernas konung besatt Thermopylæ för att göra honom genomtåget stridigt, blef han icke litet förvånad öfver en sådan Grekernas förmäthenhet. Sedan han likväl fått höra talas om Spartanernas synnerliga tapperhet, ansåg han för bäst att först uppmana dem till frivillig underkastelse. Men på hans fordran, att de till honom skulle utlemna sina vapen, svarade de på lakoniskt vis,

att han sjelf skulle komma och hemta dem. Förbittrad öfver detta stolta svar, beslöt han att med våld fördrifva dem från deras post, utan att beräkna, hvilken förlust ett sådant försök skulle kosta honom. En utvald trupp fick befallning att förjaga dem, men Grekerna slog de anfallande tillbaka. Förgäfves framryckte friska trupper i de utmattades ställe; äfven dessa nödgades att vika för den grekiska tapperheten, till dess natten gjorde slut på den första dagens strid. Måhända skulle striden äfven följande dagen fått samma utgång, om icke en förrädare kommit Perserna till hjälp.

C. För reallinien.

Tyskt öfversättningsprof: b)

Françoise d'Aubigné var sondotter till Agrippa d'Aubigné, som under det sextonde seklet hade låtit mycket tala om sig både som ifrig hugenott och framstående författare. Dennes son Constant hade återvänt till katolicismen och konungens parti, men blef derför af fadern förklarad arflös. Han förde ett mycket äfventyrligt lif och anklagades till och med för högförräderi samt sändes såsom fånge till staden Niort, dit hans hustru, som ej velat öfvergifva sin make, blef honom följaktig. Der föddes år 1635 deras dotter Françoise, som en gång skulle blifva den franske konungens gemål. Sedan Constant lössläppts ur fängelset, utvandrade han med sin familj till ön Martinique, der han dog några år senare. Enkan återvände derefter till Frankrike, men råkade i en mycket nödstäld belägenhet. Hennes dotter, som växt upp som ifrig protestant, uppfostrades nu i ett kloster i Paris och efter långt motstånd öfvergick hon till katolicismen. Senare lärde hon känna diktaren Scarron och beslöt att gifta sig med honom; men man tror sig veta, att hon icke af kärlek ingått denna förbindelse.

Engelskt öfversättningsprof.

En gång beslöto några rättor, hvilka ofta hårdt ansattes af en katt, som var mer än vanligt grym och mordlysten, att sammankalla ett möte för att rådgöra om bästa sättet att bli qvitt denna ständigt öfverhängande fara. Många förslag framställdes och förkastades; slutligen uppsteg en ung rätta och föreslog, att man skulle hänga en bjellra om halsen på katten, så att man för framtiden alltid kunde i tid få veta, när han nalkades, och så få tillfälle att skynda undan. Detta förslag helsades med lifligt bifall och antogs genast enhälligt. Derefter uppsteg en gammal rätta, som hela tiden suttit tyst och stilla, och sade, att hon ansåg den antagna åtgärden synnerligen fyndig, och att den otvifvelaktigt skulle medföra god verkan; men att hon endast hade en kort fråga att göra, nemligen: Hvem af oss skall hänga dit bjellran?

Geometriskas uppgifter.

1. Att dela en gifven rät linie så, att kvadraten på den ena delen blir lika med den rektangel, som innehålles af den andra delen och af en annan gifven rät linie.

2. Bestäm på ellipsen $\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} = 1$ en sådan punkt, att tangenten i densamme bildar lika stora vinklar med båda koordinat-axlarna!

3. Om tre cirklar tangera hvarandra utantill i A , B , C , och linierna AB och AC utdragas, tills de träffa cirkeln BC 's periferi i D och E , så är linien DE diameter i sistnämnda cirkel och parallel med sammanbindningslinien mellan de båda andras medelpunkter.

4. Normalen och tangenten i en punkt hvilkensomhelst på en ellips träffa den större axeln och dess förlängning i N och T . O är centrum, F endera brännpunkten. Bevisa analogien

$$FT : OF = FN : ON!$$

Tab. 12 (forts.). Ämnen för arbetena vid den skriftliga mogenhetsexamen höstterminen 1887.

5. ABC är en sektor (mindre än halfcirkeln), på hvars ena ben AB är uppritadt ett cirkelsegment, som tangerar det andra benet AC . Bevisa, att den sektor OAB , hvaraf detta segment utgör en del, förhåller sig till den förre likasom radien OA till afståndet från B till AC !

6. Två räta linier och en punkt äro gifna. Att på den ena linien bestämma en punkt, hvars afstånd från den gifna punkten och från den andra linien blifva lika stora.

7. Fyra punkter, belägna på en rät linie, äro gifna. Upprita en parallelogram, som är likformig med en gifven parallelogram, och hvars sidor, utdragna, gå genom dessa fyra punkter!

Algebraiska uppgifter.

1. Af två sidor i en rektangel är den ena 19 meter längre än den andra. Vore den mindre $\frac{1}{4}$ större, och den större $\frac{1}{3}$ mindre, så vore rektangelns yt-innehåll 1320 kvadratmeter mindre än nu. Huru stora äro sidorna?

2. Två resande A och B begifva sig samtidigt hvarandra till mötes. De träffas efter 15 timmar, och då har A tillryggalagt 4 mil mer än B ; då A hinner till B 's utgångspunkt, har B ännu 7,36 mil kvar till A 's utgångspunkt. Med hvilka hastigheter färdas A och B ?

3. Om man från fyra tal, som äro i geometrisk progression, subtraherar i ordning 4, 14, 52, 174, så erhålles en aritmetisk progression. Hvilka äro talen?

4. En person har till ett byggnadsföretag lånat 15000 kronor mot 5 procents löpande årlig ränta. Han inbetalar vid hvarje halfårs slut 450 kronor. Huru snart är skulden amorterad?

5. Lös eqvationen

$$\log \sqrt{x-2} - 1 = \frac{1}{2} \log 13,75 - \log \sqrt{2x+1}!$$

6. Hvilken bland alla cylindrar, som kunna inskrifvas i en sfer med radien r , har största bugtiga yta? Huru stor är denna, och huru stor cylinderns hela yta?

7. I en rät kon, hvars toppvinkel är 60° och basdiameter en meter, är en sfer inskrifven; i denna åter en med den första likformig kon inskrifven, i denna åter en sfer, o. s. v. Huru stor är summan af alla dessa oändligt många sferers kubik-innehåll?

Uppgifter af mekaniskt och fysikaliskt innehåll.

1. Från den öfversta punkten af ett glatt, lutande plan, hvars vinkel med horisonten är 20° och hvars längd är 9 dm., nedglider en kropp

utan begynnelsehastighet och löper utan stöt ut på ett strävt vågrätt plan, der han går 22 dm., innan han stannar. Huru stor är friktionskoefficienten?

2. Ändarne af ett 75 cm. långt snöre, som vid sin midt är fästadt i en punkt af ytan till en homogen tråkula af 5 cm:s radie, äro på ett afstånd af 30 cm. från hvarandra fastsatta i den vågräta botten af ett kärl, innehållande vatten i så stor mängd, att tråkulan täckes deraf. Huru stor är spänningen i snöret? Snörets vikt lemnas utan afseende; träets egentliga vikt är 0,8.

3. Ett lodrätt, inuti jemntjockt barometerrör, i sin öfre del innehållande torr luft, utmynnär nedtill i ett större kärl med qvicksilfver. Vid det rådande barometerståndet af 75 cm. stå qvicksilfverytorna inom och utom röret i jemnhöjd; den i röret inneslutna luften har då en höjd af 22 cm. Under det röret fasthållas i oförändradt läge, sänkes genom ur-tappning qvicksilfrets yta i det yttre kärlet 35 cm. Huru ställer sig då qvicksilfverytan ini röret?

4. Två lika stora kulor, den ena af silfver, hvars egentliga vikt är 10,6, den andra af en metall-legering, hvars egentliga vikt är 5,7, uppvärmas till samma temperatur och inneslutas derpå hvar för sig i is af 0° på sådant sätt, att allt det värme, som afgifves af kulorna, kan antagas åtgå till issmältning. Silfverkulan smälter dervid 44 gr. is, den andra kulan 59 gr. Beräkna häraf legeringens egentliga värme, då silfrets är 0,06!

5. En cirkelrund träskifva af 1,5 m:s radie, som flyter på vattnet i en 4 m. djup damm, belyses af en midt öfver hennes medelpunkt anbragt ljuskälla, hvars höjd öfver skifvan är 2 m. Huru stor blir skuggan på dammens botten af skifvan, då hennes tjocklek kan lemnas utan afseende? Vattnets brytningsindex är $\frac{4}{3}$.

6. Om en inklinationsnål, fritt rörlig i den magnetiska meridianen på en ort, der inklinationen är $71^\circ 30'$, vid sin öfre spets belastas med en vikt af 45 mg., intager hon ett vågrätt läge. Bringas samma nål till en annan ort, der inklinationen är $45^\circ 20'$, blir hon under liknande förhållanden vågrät vid en belastning af 27 mg. Huru stort är förhållandet mellan den jordmagnetiska kraftens styrka på de båda orterna?

7. Två platinatrådar ingå som delar i hvar sin af två elektriska strömbanor. I 25 cm. af den ene tråden, hvars genomskärningsyta är 0,3 qvmm., utvecklas på 2 timmar 29 minuter lika mycket värme som på 4 timmar i 35 cm. af den andra tråden, hvars genomskärningsyta är 0,1 qvmm. Huru förhåller sig den förra strömmens styrka till den senares?

Anm. Med afseende på de två ämnena för det tyska öfversättningsprovet se anm. till Tab. 11.

Tab. 13. Antal lärjungar, som afgått år 1887, med fördelning efter tillämnad lefnads-bana närmast efter afgången.

1:o. Utan godkänd mogenhetsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Klasser och linier.	L ä r j u n g a r, s o m a f g å t t													S u m m a.
	för att, enligt föräldrars och målsmäns (eller sin egen) uppgift, öfvergå till											utan att dylik uppgift om dem jemnas.	genom döden.	
	annat offentligt all- mänt läroverk, folk- skola, seminarium och dylikt.	enskilda studier eller enskildt läroverk.	tekniskt läroverk.	landbruk eller läro- verk för landbruk.	bruks-, fabriks- eller handtverks-föreelse.	handel eller handels- institut.	sjömansyrket.	sådana civila tjänste- mannabäror, hvilka till mogenhetsexamen ej erfordras.	militäryrket eller krigsskola.	apotek.	andra lefnadsbäror.			
A. Högre allmänna läroverk.														
1	17	11	—	1	—	1	1	—	—	—	—	54	4	89
2	34	10	3	5	5	12	5	1	2	—	—	70	—	147
3	45	12	8	7	21	37	4	2	5	—	2	85	4	232
R. 4	14	7	11	15	17	43	14	2	3	—	1	67	3	197
L. »	18	7	2	2	6	7	2	1	1	—	2	46	5	99
R. 5	30	6	23	18	18	51	9	1	—	—	2	58	—	216
L. »	28	8	11	10	9	28	4	3	9	—	1	55	4	170
6 o. 7	S e n ä s t a s i d a u n d e r » S a m m a n d r a g ».													
Samtliga klasser	221	160	81	89	109	284	47	36	27	46	11	611	32	1,754
B. Femklassiga allmänna läroverk.														
1	26	4	—	—	1	1	1	—	—	—	—	19	2	54
2	27	9	3	5	9	6	4	—	—	—	—	31	—	94
3	26	8	4	2	15	12	3	1	6	—	—	29	2	108
R. 4	7	1	6	8	15	35	6	2	1	—	—	27	—	108
L. »	12	2	—	—	1	1	—	—	1	—	—	5	—	22
R. 5	49	—	12	7	5	38	3	3	1	—	1	27	1	147
L. »	93	2	—	1	2	10	1	1	—	—	—	13	—	123
Summa	240	26	25	23	48	103	18	7	9	—	1	151	5	656
C. Treklassiga allmänna läroverk.														
1	8	5	—	1	3	—	1	—	—	—	—	19	2	39
2	3	3	—	2	3	1	1	—	—	—	—	21	—	34
3	37	6	—	2	7	9	—	1	1	—	1	51	1	116
R. 4	4	—	1	1	2	1	—	1	—	—	—	4	—	14
L. »	7	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	3	—	13
R. 5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2
L. »	4	—	—	—	—	3	—	1	—	—	—	6	—	14
Summa	64	14	1	6	17	15	2	3	1	—	1	105	3	232
D. Tvåklassiga pedagogier.														
1	4	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	7	—	14
2	19	11	—	1	3	5	—	2	1	—	—	12	1	55
3	1	—	—	2	9	1	—	—	—	—	—	—	—	13
Summa	24	13	—	3	12	6	—	3	1	—	—	19	1	82
E. Enklassiga pedagogier.														
1	11	1	1	2	9	3	—	1	—	—	—	12	—	40
2	1	1	—	1	—	2	2	—	—	—	—	4	—	11
Summa	12	2	1	3	9	5	2	1	—	—	—	16	—	51

Tab. 13 (forts.). Antal lärjungar, som afgått år 1887, med fördelning efter tillämnad lefnadsbana närmast efter afgången.

1:o (forts.). **Utan godkänd mogenhetsexamen.**

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Klasser och linier.	L ä r j u n g a r , s o m a f g å t t													S u m m a.
	för att, enligt föräldrars och målsmäns (eller sin egen) uppgift, öfvergå till											utan att dylik uppgift om dem jemnats.	genom döden.	
	annat offentligt all- mänt läroverk, folk- skola, seminarium och dylikt.	enskilda studier eller enskildt läroverk.	tekniskt läroverk.	landbruk eller läro- verk för landbruk.	bruks-, fabriks- eller handverks-föreelse.	handel eller handels- institut.	sjömansyrket.	sådana civila tjänste- mannabäror, hvartill mogenhetsexamen ej erfordras.	militäryrket eller krigsskola.	apotek.	andra lefnadsbäror.			
Sammandrag.														
1	66	23	1	4	13	5	3	2	—	—	—	111	8	236
2	84	34	6	14	20	26	12	3	3	—	—	138	1	341
3	109	26	12	13	52	59	7	4	12	—	3	165	7	469
R. 4	25	8	18	24	34	79	20	5	4	—	1	93	3	319
L. »	37	9	2	2	9	9	2	1	2	—	2	54	5	134
R. 5	80	6	35	25	23	89	12	4	1	—	3	86	1	365
L. »	125	10	11	11	11	41	5	5	9	—	1	74	4	307
R. 6:1	5	5	9	8	12	31	2	2	2	2	—	24	—	102
L. »	14	14	4	8	8	26	4	6	3	19	1	65	1	173
R. 6:2	2	7	5	2	4	13	—	8	—	—	1	11	2	55
L. »	7	25	2	11	3	22	2	3	2	22	—	37	3	139
R. 7:1	1	8	1	—	—	4	—	2	—	—	—	7	—	23
L. »	4	34	1	1	5	5	—	3	—	3	1	18	3	78
R. 7:2	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	3	—	6
L. »	2	6	—	1	1	2	—	2	—	—	—	11	3	28
Gemensamma linien	259	83	19	31	85	90	22	9	15	—	3	414	16	1,046
Reallinien	113	34	69	59	73	218	34	21	7	2	5	229	6	870
Latinlinien	189	98	20	34	37	105	13	20	16	44	5	259	19	859
Summa	561	215	108	124	195	413	69	50	38	46	13	902	41	2,775

2:o. **Med godkänd mogenhetsexamen.**

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Linier.	L ä r j u n g a r , s o m a f g å t t											S u m m a.
	f ö r a t t , e n l i g t u p p g i f t , ö f v e r g å t i l l										u t a n a t t d y l i k u p p g i f t o m d e m l e m n a t s .	
	u n i v e r s i t e t o c h d y l i k t .	t e k n i s k t l ä r o - v e r k .	l a n d b r u k , l ä r o v e r k f ö r l a n d b r u k e l l e r s k o g s k ö t s e l .	l a n d b r u k , l ä r o v e r k f ö r h a n d t - v e r k s - f ö r e l s e .	h a n d e l e l l e r h a n d e l s i n s t i t u t .	b u n k s - , f a b r i k s - e l l e r h a n d t - v e r k s - f ö r e l s e .	e r f o r d r a s .	s å d a n a c i v i l a t j e n s t e m a n n a - b a n o r , h v a r t i l l u n i v e r s i t e t s - e x a m i n a e j e r f o r d r a s .	m i l i t ä r y r k e t e l l e r k r i g s s k o l a .	a p o t e k .		
Realister	10	23	5	3	11	11	16	—	5	1	26	111
Icke-greker	141	11	10	7	23	27	40	1	15	6	57	338
Greker	170	—	1	1	3	6	7	—	5	2	30	225
Summa	321	34	16	11	37	44	63	1	25	9	113	674

